

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับ
ชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ปริญญานิพนธ์

ของ

ภัทธีรา รอดสการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับ
ชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

บทคัดย่อ

ของ

ภัทริรา รอดสการ

27 ก.ค. 2548

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2548

ภัทริรา รอดสการ. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์
ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัด
สุโขทัย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์เวณ
กรทอง , อาจารย์ดร. พาสนา จุลรัตน์.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดง
เผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัด
สุโขทัย ปีการศึกษา 2548 จำแนกองค์ประกอบได้ดังนี้ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ
ระดับชั้นที่ศึกษา บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ อึดมโนทัศน์ และแรงจูงใจในการแสดง
เผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพ
ครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม
ได้แก่ กฎระเบียบของวิทยาลัย สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงจำนวน 184 คน เป็นนักเรียนชาย 68
คน และนักเรียนหญิง 116 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เป็นแบบสอบถาม
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้น
กลาง และชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ
การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ของ เพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี
ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน(X_{19})
แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี (X_{15}) อึดมโนทัศน์ (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับอาจารย์(X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{16}) บุคลิกภาพ (X_{12})
สภาพครอบครัว : บิดา-มารดาหย่าร้างกัน (X_{10}) และระดับชั้นที่ศึกษา : ระดับชั้นสูงปีที่ 2 (X_7)
และ องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของ
นักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ กฎระเบียบของวิทยาลัย (X_{17})

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{13}) และระดับชั้นที่ศึกษา : ระดับ ชั้นกลางปีที่ 1 (X_3)

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับ ชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศ : นักเรียนชาย (X_1) เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) ระดับชั้นที่ศึกษา : ระดับชั้นกลางปีที่ 2 (X_4) ระดับชั้นที่ศึกษา : ระดับชั้นกลางปีที่ 3 (X_5) ระดับชั้นที่ศึกษา : ระดับชั้นสูงปีที่ 1 (X_6) รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง (X_8) สภาพครอบครัว : บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน (X_9) และสภาพครอบครัว : บิดา-มารดาถึงแก่กรรม (X_{11})

4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19}) ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{13}) กฎระเบียบของวิทยาลัย (X_{17}) และอัตมโนทัศน์ (X_{14}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมกันอธิบายเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัยได้ ร้อยละ 60

5. สมการพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = -.565 + .357 X_{15} + .351 X_{19} + .338 X_{13} + .153 X_{17} + .144 X_{14}$$

5.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .366 X_{15} + .364 X_{19} + .232 X_{13} + .190 X_{17} + .180 X_{14}$$

FACTORS AFFECTING ON ATTITUDE TOWARDS PERFORMING DRAMATIC
AND MUSICAL DISSEMINATION OF MIDDLE AND HIGHER LEVEL
STUDENTS OF SUKHOTHAI DRAMATIC ARTS COLLEGE
IN CHANGWAT SUKHOTHAI

AN ABSTRACT
BY
PATTIRA RODSAKAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at srinakharinwirot University
May 2005

Pattira Rodsakan (2005) *Factors affecting on Attitude towards Performing Dramatic and Musical Dissemination of Middle and Higher level Students of Sukhothai Dramatic Arts College in Changwat Sukhothai*. Master thesis , M.Ed. (Educational Psychology) Bangkok : Graduate School , Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Waythanee Greethong. , Inst. Dr. Pasana Chularut .

The purposes of this research were to investigate factors affecting on attitude towards Performing Dramatic and Musical Dissemination of middle and higher level students of Sukhothai Dramatic Arts College in Changwat Sukhothai in academic year 2005 .which The factors for using this research according to the following 3 dimensions ; first of them was personal factor : gender , educational level. Personality ,emotional intelligence, self concept and performing dramatic and musical dissemination motivation , second of them was family factor : parents' economic level, family status and interpersonal relationship between students and their gardients and third of them was environmental factor : discipline of college, : Questionnaire affecting Attitude towards Performing Dramatic and interpersonal relationship between students and their instructor and interpersonal relationship between students and their peer groups.

The 184 samples : 68 males and 116 females were Musical Dissemination of middle and higher level Students of Sukhothai Dramatic Arts College in Changwat Sukhothai. The instrument was the questionnaires of factors affecting on attitude towards Performing Dramatic and Musical Dissemination of middle and higher level students . The data was analyzed by The Pearson Product Moment Correlation coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis .

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation factors affecting on attitude towards performing Dramatic and Musical Dissemination of middle and higher level Students of Sukhothai Dramatic Arts College in Changwat Sukhothai among attitude towards Performing Dramatic and Musical Dissemination of middle and

higher level students and 8 factors ; interpersonal relationship between students and their peer groups (X_{19}) performing dramatic and musical dissemination motivation (X_{15}) self-concept (X_{14}) interpersonal relationship between students and their instructor (X_{18}) interpersonal relationship between students and their gardients (X_{16}) personality (X_{12}) family status : divorce (X_{10}) and educational level : higher level II (X_7) at .01 level. Moreover there were significantly positive correlation between attitude towards performing Dramatic and Musical Dissemination and 1 factor : discipline of college (X_{17}) at .05 level.

2. There were significantly negative correlation among attitude towards performing Dramatic and Musical Dissemination of middle and higher level Students and 2 factors ; emotional intelligence (X_{13}) and educational level : middle level1 (X_3) at .01 level.

3. There were no significantly correlation factors among attitude towards performing Dramatic and Musical Dissemination of middle and higher level Students and 8 factors; gender : males (X_1) gender : female (X_2) educational level : middle level II (X_4) educational level : middle level 3 (X_5) educational level : higher level 1 (X_6) economic status (X_8) family status : couple (X_9) and family status : father or mother pass away(X_{11}).

4. There were 5 factors significantly affecting on attitude towards Performing Dramatic and Musical Dissemination of middle and higher level students ranking from the most to the least affective factors ; performing dramatic and musical dissemination motivation (X_{15}) interpersonal relationship between students and their peer groups (X_{19}) emotional intelligence (X_{13}) discipline of college (X_{17}) and self-concept (X_{14}) at .01 level . These 5 factors could predicted attitude towards Performing Dramatic and Musical Dissemination of middle and higher level students about the percentage of 60 .

5. The predicted significantly equations of attitude towards Performing Dramatic and Musical Dissemination of middle and higher level students statistics at .01 levels :

5.1 In term of raw score were ;

$$\hat{Y} = -.565 +.357 X_{15}+.351 X_{19}+.338 X_{13} +.153 X_{17} +.144 X_{14}$$

5.2 In term of standard score were ;

$$Z = .366 X_{15}+.364 X_{19}+.232 X_{13} +.190 X_{17} +.180 X_{14}$$

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี
ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ของ

นางสาวภัทริรา รอดสการ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ ๒๐ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ เวย์น กรีทอง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ชูชีพ อ่อนโคกสูง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิดและข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัย ผู้วิจัยมีความรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาและกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสงคำเครือ ที่เมตตาและกรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ เอาใจใส่ ห่วงใย และให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สุรพล ยงค์เจาะ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย อาจารย์ดิษฐ์ โพธิยารมณี ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทดลองเพื่อการวิจัย (Try Out) และเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงแนะนำเกี่ยวกับการทำปริญญานิพนธ์ ขอขอบใจนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณพวงรัตน์ บำรุงพันธ์ และเพื่อน ๆ สาขาจิตวิทยาการศึกษาทุกคน ที่ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือและร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุเทพ คุณแม่ศิริลักษณ์ และสมาชิกทุกคนในครอบครัว รอดสการ ที่สนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจ รวมทั้งช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นที่บูชา พระคุณคุณพ่อ คุณแม่ สมาชิกทุกคนในครอบครัว รอดสการ ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

ภัทริรา รอดสการ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	10
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่	
นาฏศิลป์ ดนตรี.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ศึกษาค้นคว้า.....	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย.....	71
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	93
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	93
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	93
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	112
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	114
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	114
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	116
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	116
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	118
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	126
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย.....	126
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	128
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	129
ข้อเสนอแนะ.....	142
บรรณานุกรม.....	144
ภาคผนวก.....	151
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	187

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศและชั้นปี.....	93
2 แสดงจำนวนและร้อยละของของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามเพศ ระดับชั้นที่ ศึกษา และสภาพครอบครัว (N=155).....	118
3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ของนักเรียน (N=155).....	119
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียน(N=155).....	121
5 แสดงการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์เจตคติต่อ การแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียน โดยการวิเคราะห์การ ถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (N=155).....	123
6 แสดงองค์ประกอบที่สามารถพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียน โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Stepwise - Multiple Regression Analysis) (N=155).....	124
7 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	174
8 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามอัตมโนทัศน์.....	175
9 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี.....	176
10 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	177
11 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัย.....	178
12 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับอาจารย์.....	179

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	180
14 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ด้านความคิด.....	181
15 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ด้านความรู้สึก.....	182
16 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ด้านแนวโน้ม ที่จะแสดงพฤติกรรม.....	183

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 แสดงกระบวนการของแรงจูงใจ.....	56
3 แผนภูมิแสดงระดับชั้น และชื่อหลักสูตรที่ใช้ในแต่ละระดับชั้น.....	77
4 แผนภูมิแสดงความต่อเนื่องของการศึกษาระหว่างวิทยาลัยนาฏศิลป์ กับสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาทั่วไป.....	85

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ศิลปวัฒนธรรม เป็นจิตวิญญาณในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่สืบทอดสร้างสรรค์กันมา แต่โบราณจนเป็นเอกลักษณ์ เพื่อใช้พัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าจนเป็นรูปแบบที่ยั่งยืน เรียกว่า "ภูมิปัญญา" ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้คนอยู่ดีมีสุข (กรมศิลปากร.2544 : 2) ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม มีขนบธรรมเนียมประเพณีสืบทอดกันมาช้านาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับและยกย่องของชนทั่วไปดังที่ เกียรติศักดิ์ อภัยนันท์ (2527 : 7) กล่าวว่า ประเทศไทยเป็นชนชาติที่มีสมบัติวัฒนธรรมสะสมมานานเป็นเวลาหลายร้อยปี สมบัติวัฒนธรรมนี้เป็นสิ่งที่ได้ผูกพัน และหล่อหลอมชนชาติไทยให้มีลักษณะเฉพาะร่วมกัน ซึ่งแตกต่างจากชนชาติอื่น ลักษณะเฉพาะนี้เรียกว่า "เอกลักษณ์ไทย" ซึ่งสอดคล้องกับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2520 : 25) ที่กล่าวว่า ศิลปะทางด้านการแสดง หรือนาฏศิลป์ไทยนั้น เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญสิ่งหนึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ยามใดที่จะแสดงเอกลักษณ์ของชาติในเรื่องของศิลปะการแสดงของชนในชาติหรือชนต่างชาติได้รับชมแล้ว นาฏศิลป์มักได้รับการคัดเลือกให้นำออกแสดงเสมอ เพราะสามารถแสดงได้ในช่วงเวลาอันจำกัด และประทับใจผู้ชมในทันที แม้ว่าสังคมไทยจะมีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมที่น่าภูมิใจ แต่ก็ยังเป็นสังคมที่เปิดกว้างพร้อมที่จะยอมรับวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง จากภายในสู่สังคมนอก (กาญจนา คุณารักษ์. 2541: 55) ในปัจจุบันวัฒนธรรมด้านนี้กำลังถูกกลืนด้วยวัฒนธรรมของต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วจนเป็นที่ห่วงเกรงว่า หากไม่เร่งระดมอนุรักษ์และส่งเสริมอย่างจริงจังแล้ว ความเสื่อมสลายของนาฏศิลป์และดนตรี อาจเกิดขึ้นในไม่ช้า นั่นก็หมายถึงในอนาคตเอกลักษณ์ทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ของชาติจะกลับกลายเป็นเรื่องราวประวัติศาสตร์จางหายที่จะฟื้นฟูขึ้นมาได้อีก (เพทาย เจริญคุณวิทย์. 2535 : 1) โดยรัฐบาลได้เล็งเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของชาติ จึงได้จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยปรับโครงสร้างกระบวนการและจัดองค์กรบริหาร พร้อมกับจัดการศึกษาของราชการให้ครอบคลุมงานด้านการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 43)

กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการทำนุบำรุงรักษา สืบทอดมรดกวัฒนธรรมของชาติตั้งแต่ พ.ศ. 2454 เป็นต้นมา ซึ่งในปัจจุบันได้จัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ และดนตรี ขึ้นอยู่กับสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศ จำนวน 12 แห่ง (กรมศิลปากร. 2544 :

39) ซึ่งมีภาระหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา อบรมและวิจัย เพื่อการอนุรักษ์ พัฒนา ทำนุบำรุง ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี การให้บริการทางวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมแก่สังคมและชุมชนรวมทั้งควบคุมมาตรฐานการให้การศึกษาด้านนาฏศิลป์ วิชาการศึกษาและวิชาชีพพิเศษด้านนาฏศิลป์ ดนตรี (สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์. 2538 : 5) นอกจากนี้แล้วการทำนุบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมไทยยังเป็นภาระหน้าที่ของครูหรือนักเรียนสังกัด วิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกคน ที่จะต้องบำรุงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะด้านนาฏศิลป์และ ดนตรี เพื่อให้ดำรงอยู่คู่ประเทศชาติต่อไป ตลอดจนการได้เผยแพร่ศิลปะเหล่านี้ ให้ต่างชาติได้ รู้จักมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชน คนไทยรุ่นหลัง ได้เห็นคุณค่าของศิลปะ ประจำชาติไทยที่บรรพบุรุษได้ร่วมสร้างมาด้วยความปรารถนาดี

วิทยาลัยนาฏศิลป์จึงเป็นสถาบันการศึกษาที่รัฐจัดตั้งขึ้น เนื่องจากเห็นความสำคัญของ ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำชาติไทยไปสู่ความเป็นปึกแผ่น และความ รุ่งเรือง ความเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่ต้องรักษา และสืบทอดไว้ด้วยกระบวนการทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดให้วิทยาลัยนาฏศิลป์จัดการศึกษาประเภทวิชาชีพนาฏศิลป์ ดนตรี ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพตั้งแต่เยาว์วัยและต้อง ฝึกฝนเป็นเวลานานหลายปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 15) โดย จัดการศึกษาตามหลักสูตรออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับนาฏศิลป์ขั้นต้น ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง และระดับนาฏศิลป์ขั้นสูง การเรียนการสอนประกอบด้วยการเรียนสายสามัญและสายศิลปะตาม หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สายศิลปะมีสาขาที่เปิดสอนคือ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ประกอบด้วย โขน ละคร สาขาดุริยางค์ไทยประกอบด้วย ปี่พาทย์ เครื่องสาย และคีตศิลป์ไทย สาขาดุริยางค์สากลประกอบด้วย ดุริยางค์สากล คีตศิลป์สากล และสาขานาฏศิลป์สากล (วิทยาลัยนาฏศิลป์. 2537 : 7-8) ปัจจุบันวิทยาลัยนาฏศิลป์ขึ้นอยู่กับ สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร มีวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคเปิดสอนรวม 12 แห่ง วิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่งมีหน้าที่ตามหลักจุดประสงค์ในการก่อตั้งดังนี้ (วิทยาลัยนาฏศิลป์. 2539 : 20-21)

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาศิลปะ สามารถนำความรู้ไปประกอบ อาชีพหรือศึกษาต่อโดยมุ่งหมายให้ผู้เรียนฝึกทักษะ ความถนัดและพัฒนาความสามารถ ความ สนใจ เพื่อให้เกิดความชำนาญอันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนเองและสังคม

2. เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพและจินตนาการ ตลอดจนรู้คุณค่าของนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติ

3. เพื่อให้การศึกษาและฝึกอบรมทักษะฝีมือ ส่งเสริมให้ใฝ่ใจศึกษาเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ รวมทั้งเป็นการธำรงรักษาสืบทอดงานศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ โดยสามารถให้บริการสังคมและประเทศชาติได้

ดังนั้น วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยจึงเป็นสถานศึกษาหนึ่งใน 12 แห่ง ส่วนภูมิภาค ซึ่งทำหน้าที่จัดการศึกษา วิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ ได้แก่ ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ในระดับประกาศนียบัตรชั้นต้นถึงชั้นสูงเพื่อการอนุรักษ์เผยแพร่ ส่งเสริม วิจัย และการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมทั้งในและนอกระบบ เช่นเดียวกับวิทยาลัยนาฏศิลป์อื่นทั่วประเทศ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ: 2544) ซึ่งนักเรียนแต่ละระดับชั้น เริ่มตั้งแต่ระดับชั้นต้น ระดับชั้นกลาง และระดับชั้นสูง จะได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ ศิลปะ ทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ พร้อมกับทั้งการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาที่สถาบันการศึกษาได้จัดขึ้น (วิทยาลัยนาฏศิลป์. 2539 : 20-21) และจากหน้าที่ของผู้เรียนนอกจากการศึกษาและฝึกอบรมทักษะฝีมือ ส่งเสริมให้ใฝ่ใจศึกษาเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของผู้เรียนแล้ว การธำรงรักษาสืบทอดงานศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ สามารถให้บริการสังคมและประเทศชาติ โดยต้องทำการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี และสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ตนได้ศึกษามาให้ผู้อื่นในสังคมได้

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ผู้ทำหน้าที่ในการควบคุมการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี คือ อาจารย์สมภพ เพ็ญจันทร์ (สัมภาษณ์ กรกฎาคม 2547) พบว่านักเรียนในระดับชั้นกลาง และชั้นสูง ส่วนใหญ่มีความพร้อมที่จะออกไปแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี และให้บริการแก่สังคมตามโอกาสต่าง ๆ ได้ จากนั้นผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์ถึงปัญหาของการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลาง และชั้นสูง พบว่า ผู้แสดงสามารถทำการแสดงตามที่ตนได้เรียนมาได้อย่างถูกต้อง แต่ผู้แสดงยังไม่สามารถทำการแสดง ที่สื่อให้เห็นถึงบทบาทของการแสดงในแต่ละชุดการแสดงได้เป็นผลให้การแสดงในแต่ละชุดออกมาไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 50 คน โดยการใช้แบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ และผลการสำรวจมีรายละเอียด ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “ ท่านคิดอย่างไรต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ” พบว่าคำตอบมากที่สุด คือ เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 62 เพราะศิลปวัฒนธรรมจะได้คงอยู่ต่อไป สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 เพราะมีเงินค่าตอบแทนจากการแสดง

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า " ท่านรู้สึกอย่างไรต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี " พบว่า คำตอบมากที่สุดคือ รู้สึกเฉย ๆ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44 เพราะว่าคนส่วนใหญ่ในปัจจุบันไม่ค่อยให้ความสนใจต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี รู้สึกเบื่อหน่าย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 เพราะต้องฝึกซ้อมการแสดงอย่างหนัก และอาจารย์เข้มงวดในการฝึกซ้อม รู้สึกว่าไม่อยากแสดง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 เพราะคิดว่าไม่ได้รับความยุติธรรมจากคำตอบแทนในการแสดงแต่ละครั้ง

คำถามข้อที่ 3 ถามว่า " ท่านจะทำอย่างไรเมื่อทำการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี " พบว่า คำตอบมากที่สุดคือ หลีกเลี่ยงการไปแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 46 เช่น ให้เพื่อนออกไปแสดงแทนตนเอง ขาดงานแสดง ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30 เช่น ยอมไปทำการแสดงแต่รู้สึกไม่เต็มใจ ตั้งใจแสดงตามที่ได้ฝึกซ้อมมา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 เพื่อชื่อเสียงของวิทยาลัยและของตนเอง

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้น พบว่า นักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มีปัญหาเกี่ยวกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้การแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ดังที่ เทอร์สโตน (Thurstone . 1967 : 479) กล่าวว่า เจตคติเป็นความโน้มเอียงทางด้านจิตใจ ภายในที่แสดงออกให้เห็นเป็นพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ เจตคติเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พัทธนี วรกวิน (2522 : 60) กล่าวว่า การมีเจตคติทางลบของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึก และแสดงพฤติกรรมในทางลบ ซึ่งสอดคล้องกับกมลรัตน์ หล้าสูงรังษี (2528 : 231) กล่าวว่า ถ้ามีเจตคติที่ดีก็จะมีแนวโน้มที่จะเข้าหา หรือแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ดังนั้นถ้าหากนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง ส่วนใหญ่มีเจตคติในทางลบต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ก็จะส่งผลกระทบต่อวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย และต่อตัวนักเรียนเองเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นยังส่งผลทำให้ศิลปวัฒนธรรมนาฏศิลป์ ดนตรี สูญสิ้นไปในที่สุด

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
3. เพื่อสร้างสมการถดถอยพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนประกอบการบริหารงานต่าง ๆ เช่น การบริหารกิจการนักเรียน การส่งเสริมกิจกรรมทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี เป็นการสร้างเสริมเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2547 จำนวน 184 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 68 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 116 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่

- 1.1.1 เพศ

- 1.1.2 ระดับชั้นที่ศึกษา

- 1.1.3 บุคลิกภาพ

- 1.1.4 ความฉลาดทางอารมณ์

- 1.1.5 อัตมโนทัศน์

- 1.1.6 แรงจูงใจต่อการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี
- 1.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่
 - 1.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 1.2.2 สภาพครอบครัว
 - 1.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- 1.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ได้แก่
 - 1.3.1 กฎระเบียบของวิทยาลัย
 - 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
 - 1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี ดังนี้
 - 1.1 เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี ด้านความคิด หมายถึง การเห็นความสำคัญและประโยชน์ต่อการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี
 - 1.2 เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี ด้านความรู้สึก หมายถึง ความภาคภูมิใจของนักเรียนที่ได้รับการยกย่องและยอมรับว่ามีความรู้ ความสามารถ ในการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี
 - 1.3 เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี ด้านแนวโน้มที่จะแสดง พฤติกรรม หมายถึง การที่นักเรียนมีความพร้อมและกล้าที่จะแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี และ บำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีไทย
2. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรีของนักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และ องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ดังนี้
 - 2.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ อัตมโนทัศน์ และแรงจูงใจต่อการแสดงเผยแพร่ผลงานศิลป ดนตรี ดัง รายละเอียดต่อไปนี้
 - 2.1.1 เพศ ได้แก่ นักเรียนชาย นักเรียนหญิง

2.1.2 ระดับชั้นที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นกลางปีที่ 1 นักเรียนชั้นกลางปีที่ 2 นักเรียนชั้นกลางปีที่ 3 นักเรียนชั้นสูงปีที่ 1 และนักเรียนชั้นสูงปีที่ 2

2.1.3 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่เป็นลักษณะเฉพาะที่รวมกันเป็นรูปแบบพฤติกรรมของนักเรียน โดยพิจารณาจากการแสดงออกที่ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งตามแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพของ คาร์ล จี จุง (Carl Gustav Jung) โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.3.1 บุคลิกภาพแบบเก็บตัว หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่ไม่ชอบเข้าสังคม ไม่ชอบสังสรรค์ เป็นคนเงียบ ชอบทำงานโดยลำพัง เจ้าระเบียบ มีการวางแผนล่วงหน้า เคร่งเครียด เชื้อตนเอง ไม่ค่อยเปิดเผย มีจริยธรรมสูง

2.1.3.2 บุคลิกภาพแบบแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่ชอบเข้าสังคม ชอบสังสรรค์ ลักษณะเปิดเผย ช่างพูด ชอบทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดความตื่นเต้น สนุกสนาน ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกสถานการณ์ มีความยืดหยุ่น ทำอะไรตามสภาพเป็นจริง มีแนวโน้มที่จะก้าวร้าวและก้าวร้าว

2.1.4 ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการตระหนักรู้ภาวะอารมณ์ของตนเอง และสามารถจัดการกับภาวะอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับ สถานการณ์ต่าง ๆ

2.1.5 อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อตนเองในด้านต่าง ๆ ได้แก่ รูปร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.5.1 รูปร่างลักษณะ หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกนึกคิดที่นักเรียนมีต่อตนเองในรูปร่างหน้าตา น้ำหนัก ส่วนสูง ทรวดทรง อิริยาบถต่าง ๆ และการแต่งกาย

2.1.5.2 ความสามารถ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวเองในการแสดงความสามารถ ด้านการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี

2.1.5.3 คุณค่าของตนเอง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในการประเมินค่าของตนเอง ในด้านการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง

2.1.6 แรงจูงใจต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน

2.1.6.1 มีความทะเยอทะยาน ตั้งใจจริงในการดำเนินงานเพื่อประสบความสำเร็จ ได้แก่ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งมั่นในสิ่งที่ต้องให้ได้ มีความคาดหวังสูงที่จะประสบผลสำเร็จในการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี

2.1.6.2 กำหนดเป้าหมายในความเป็นไปได้ ได้แก่ การวางแผนเป้าหมายในชีวิต เตรียมอุปกรณ์การแสดงให้พร้อมก่อนการแสดง วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ

2.1.6.3 ความเพียรพยายาม ได้แก่ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และ ทบทวนความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองอยู่เสมอ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง

2.1.6.4 มีความอดทน ได้แก่ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนในการแสดงอย่างเคร่งครัด กล้ารับผิดชอบในการกระทำของตน สามารถทำงานให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด

2.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ได้รับรวมกันเป็นรายเดือน

2.2.2 สภาพครอบครัว ได้แก่

2.2.2.1 บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน

2.2.2.2 บิดา มารดาหย่าร้างกัน

2.2.2.3 บิดา มารดาถึงแก่กรรม

2.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และการปฏิบัติตนของบิดามารดาหรือผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2.3.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หมายถึง การเชื่อฟังการอบรมสั่งสอนทั้งด้านการใช้ชีวิตส่วนตัว การเงิน การเรียน การให้ความรัก ความห่วงใย และช่วยเหลืองานในครอบครัว

2.2.3.2 การปฏิบัติตนของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่อนักเรียน หมายถึง การให้ความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่ การดูแลสุขภาพ การอบรมสั่งสอน รวมทั้งการเป็นที่ปรึกษาทั้งเรื่องส่วนตัว และการศึกษา

2.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัย ได้แก่ กฎระเบียบของวิทยาลัย สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 กฎระเบียบของวิทยาลัย หมายถึง ระเบียบการแต่งกาย และทรงผม ระเบียบความประพฤตินักเรียน ระเบียบของการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี และ ระเบียบปฏิบัติ ทั่ว ๆ ไป ที่วิทยาลัยได้กำหนดขึ้น เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ที่นักเรียนพึง ต้องปฏิบัติ

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ หมายถึง การปฏิบัติตน ของนักเรียน ต่ออาจารย์ และการปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.3.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่ออาจารย์ ทั้งในและนอก ห้องเรียน หมายถึง การตั้งใจเรียน การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน การส่งงานตรงเวลา เชื่อฟังการ สั่งสอน ซักถามข้อสงสัย ปรีกษาปัญหาต่าง ๆ

2.3.2.2 การปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อนักเรียนทั้งในและนอก ห้องเรียน หมายถึง การเอาใจใส่ ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นกันเอง เปิดโอกาสให้นักเรียน แสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ

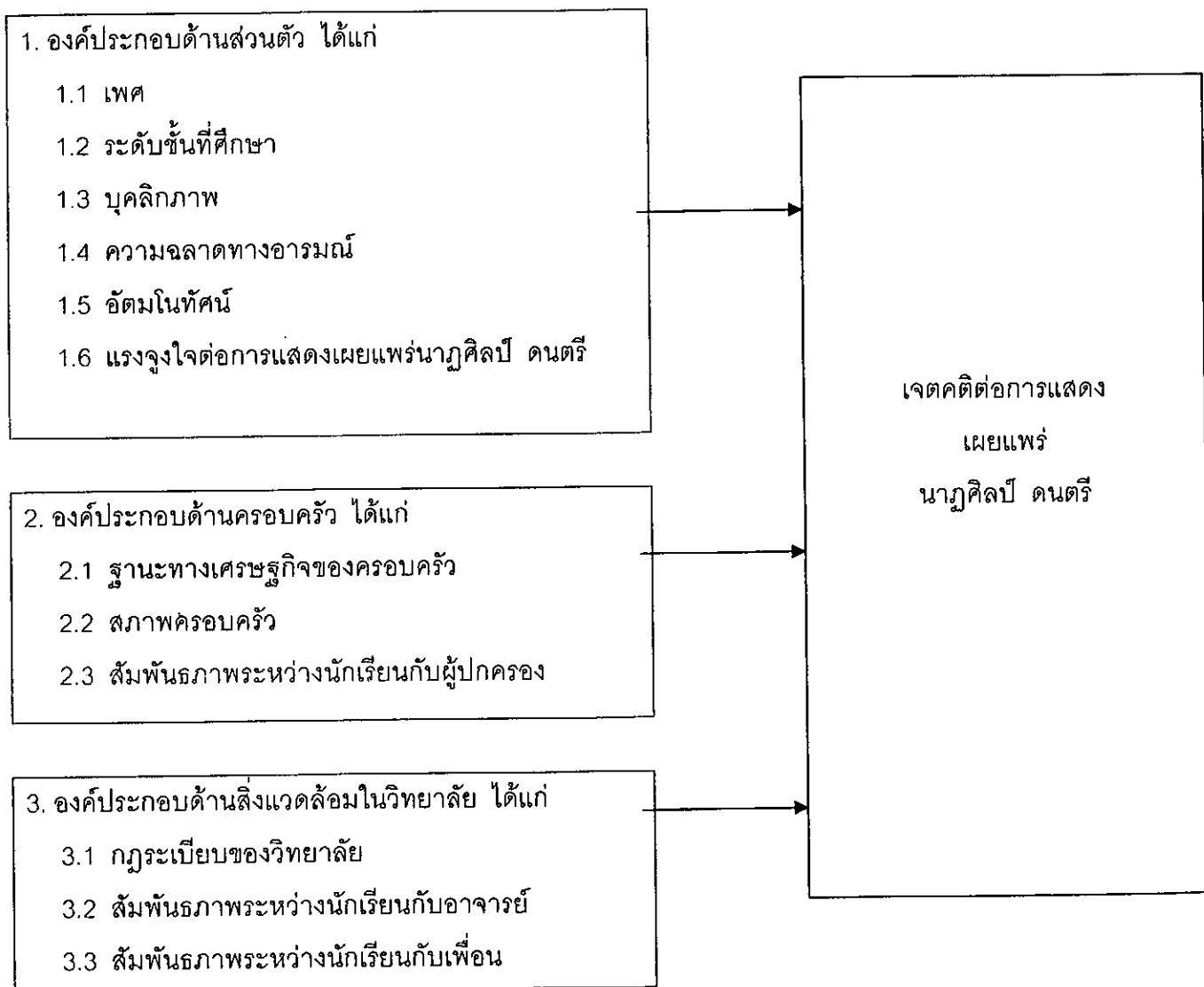
2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตน ของนักเรียน กับเพื่อน ที่ปฏิบัติต่อกัน ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอาใจใส่สนิทสนม ไว้วางใจ และยอมรับฟังความคิดเห็นด้วยความเต็มใจ

2.3.4 วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย หมายถึง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ สังกัดกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ เปิดทำการสอน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นต้น ระดับชั้นกลาง และระดับชั้นสูง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมุติฐานในการวิจัย

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี
 - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นปีที่ศึกษา
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์
 - 2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์
 - 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ
 - 2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว
 - 2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
 - 2.11 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี

1.1.1 ความหมายของเจตคติ

"เจตคติ" หรือ "ทัศนคติ" มีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ

อัลพอร์ท (เชิดศักดิ์ โฆวสินธุ์, 2520 : 38 ; อ้างอิงจาก Alport, 1967) กล่าวว่า เจตคติเป็นลักษณะทางจิตใจ ความพร้อม ตลอดจนประสบการณ์ที่จะกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมใน

การสนองตอบสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง

โรคิช (Rokeech. 1970 : 112) กล่าวว่า เจตคติเป็นการผสมผสานหรือจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

เชิดศักดิ์ โฆวสินธุ์ (2520 : 38) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม

พัชนี กรกวิน (2522 : 60) กล่าวว่า เจตคติ คือ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อหรือแนวโน้มที่พร้อมจะกระทำต่อสิ่งแวดล้อมในการตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคนอื่นๆ (2527 : 6 – 7) ให้ความหมายของเจตคติสรุปได้ว่า หมายถึงสภาวะความพร้อมทางจิตใจ และระบบประสาทของบุคคล ซึ่งกำหนดทิศทางของท่าทีการแสดงออกในทางบวก (พึงพอใจ ชอบ เห็นด้วย อยากกระทำ) หรือในทางลบ (ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ไม่อยากทำ) ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ กล่าวได้ว่า เจตคติ คือ ความรู้สึก ความคิดเห็นของบุคคลอันเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง และอยากออกมาเป็นพฤติกรรมในทางบวกหรือลบ ซึ่งพฤติกรรมของคนเรานี้จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 4

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 230 – 231) กล่าวว่า เจตคติ คือ ความพร้อมของร่างกายและจิตใจที่มีแนวโน้มจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ใด ๆ ด้วยการเข้าหาหรือถอยหนีออกไป เจตคติแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เจตคติทางบวกหรือเจตคติที่ดี หมายถึงแนวโน้มที่อินทรีย์จะเข้าหาสิ่งเร้าหรือสถานการณ์นั้น เนื่องจากความชอบหรือความพอใจและเจตคติทางลบหรือเจตคติที่ไม่ดี หมายถึง แนวโน้มที่อินทรีย์จะถอยหนีจากสิ่งเร้าหรือสถานการณ์นั้น ๆ เนื่องจากความไม่ชอบหรือความไม่พอใจ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความพร้อมของบุคคลที่แสดงออกทางอารมณ์ ทางพฤติกรรมในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์

1.1.2 ลักษณะสำคัญของเจตคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 231) อธิบายลักษณะสำคัญของเจตคติดังนี้

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หรือการได้รับประสบการณ์มิใช่สิ่งที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด

2. เจตคติเป็นดัชนีที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ ถ้ามีเจตคติที่ดี ก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหา หรือแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ตรงกันข้ามถ้ามีเจตคติที่ไม่ดีก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้ามา โดยถอยหนีหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ

3. เจตคติสามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่นได้

4. เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากเจตคติเป็นสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ถ้าการเรียนรู้หรือประสบการณ์เปลี่ยนแปลงไป เจตคติดี ย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

1.1.3 องค์ประกอบของเจตคติ

เฉลิมพล ศรีหงษ์ และเสถียร เหลืองอร่าม (2521 : 10) กล่าวว่า เจตคติ มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความคิดและเหตุผล หมายถึง ความเชื่อหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องของการใช้เหตุผลของบุคคลในการจำแนกแยกแยะ ความแตกต่าง ตลอดจนผลต่อเนื้อที่จะเกิดขึ้น ซึ่งถ้าพิจารณาอย่างลึกซึ้งก็คือ การที่บุคคลจะสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคมที่ได้รับถ่ายทอดอบรมสั่งสอนมา เข้าไปใช้ในการวิเคราะห์พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนประเมิน โดยการพิจารณาของบุคคลนั้น จะเป็นเรื่องของเหตุผล โดยไม่มีอารมณ์เข้าไปเกี่ยวข้อง

2. องค์ประกอบทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกทางอารมณ์เกี่ยวกับความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบเกลียด รัก เป็นต้น ซึ่งจะแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง เมื่อคิดหรือพูดถึงสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางแนวโน้มของการกระทำหรือพฤติกรรม หมายถึง แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมหรือตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง ซึ่งแนวโน้มของการกระทำหรือพฤติกรรมนี้ จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับความคิดหรือสติและเหตุผล อารมณ์ หรือความรู้สึก

ซิมบาร์โด (สุดหทัย มุขยวงศา. 2533 : 7; อ้างอิงจาก Zimbaedo. 1979 : 647) กล่าวว่า เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ความคิด ความเชื่อ (Beliefs) หรือความเข้าใจที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่สิ่งนั้นเป็นหรือควรจะเป็น
2. ความรู้สึก (Affection) หรืออารมณ์ ที่สัมพันธ์กับความคิด ความเชื่อ วัดได้จากปฏิกิริยาทางร่างกายหรือแนวโน้มและแบบแผนในการตอบสนอง
3. พฤติกรรม (Action Intention) เป็นการกระทำที่สังเกตได้ ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากความคิดและความรู้สึก

1.1.4 การเปลี่ยนแปลงเจตคติและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971 : 143) ได้กล่าวถึง เจตคติว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น ๆ สื่อมวลชน หรือการได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบด้านความคิด ความเข้าใจ และมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 84) ที่ว่า เจตคติของบุคคลสามารถจะถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจทำได้โดยวิธีที่บุคคลได้รับข่าวสารต่างๆ ซึ่งข่าวสารนั้นอาจจะมาจากบุคคลอื่นหรือมาจากอุปกรณ์ สื่อมวลชนต่าง ๆ ข่าวสารที่ได้รับนี้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของเจตคติทางด้านความรู้ (Cognitive Component) ซึ่งเป็นที่เชื่อกันว่า ถ้าประสบการณ์ส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านอื่นก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นเดียวกันเช่น ถ้าประสบการณ์ของเจตคติ ทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลงก็มีแนวโน้มที่จะทำให้ประสบการณ์ด้านอารมณ์ (Affective Component) และประสบการณ์ทางด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) เปลี่ยนแปลงด้วย

เอดเวิร์ด (Edwards. 1975 : 200 – 202) ได้กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้ 4 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. เจตคติจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อได้รับการจูงใจใหม่
2. เจตคติจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง
3. เจตคติจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อบุคคลได้รับความรู้ใหม่เพิ่มเติมขึ้นและยอมรับในคุณสมบัติหรือสถานการณ์ของสิ่งนั้นๆ
4. เจตคติจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีการกระทำและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง

เคลแมน (ซูซีฟ อ่อนโคกสูง. 2518 : 7; อ้างอิงจาก Kalman. n.d.) ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมของสังคม ดังนี้

1.การยินยอม (Compliance). คือ การยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่นเพื่อให้เขาได้ปฏิบัติในทางที่ตนต้องการหรือพอใจ

2.การเลียนแบบ (Identification) คือ การแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เหมือนมีสมาชิกในสังคมหรือให้คนอื่นเห็นว่าตนเป็นคนเก่ง เพื่อจะมีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่น

3.การรับอิทธิพลจากสิ่งต่างๆ เนื่องจากตรงกับค่านิยมที่มีอยู่ในตัวบุคคลเอง (Internalization)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 232 – 233) ได้กล่าวถึง การสร้างเจตคติ หรือการเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในทางที่ดีเกี่ยวข้องกับการเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ให้การแนะแนวโดยพยายามชี้แจงหรืออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งใด ๆ อย่างมีเหตุและผล แนะแนวทางปฏิบัติต่อการเรียนรู้ให้ถูกต้องและเหมาะสม ชี้ให้เห็นคุณและโทษของสิ่งนั้นอย่างแท้จริง โดยเฉพาะชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางบวกต่อสิ่งที่ทำคุณประโยชน์แก่ตนเอง

2. พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัด และความต้องการแก่ผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าการใช้การลงโทษ

3. พยายามให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำเองและมีส่วนรับผิดชอบต่อสิ่งนั้นๆ เช่น การสอนหัวข้อบางอย่าง ครูจะแบ่งเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจ ภาควิชาใจตอบทเรียนนั้น ๆ ทำให้เจตคติที่เคยไม่ดีต่อบทเรียนนั้นลดลง และในที่สุดกลายเป็นเจตคติที่ดีได้

นอกจากนี้ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติหลายทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) ฮอฟแลนด์ เจนนิส และเคลลี (Insko. 1967 : 199 – 203; citing Hovland, Janis and Kelly. n.d.) ได้ร่วมกันศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติ โดยยึดหลักของการเสริมแรงว่า เจตคติจะเปลี่ยนแปลงเมื่อบุคคลเปลี่ยนความคิดเห็น (Opinion) อันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เนื่องจากการได้รับการเสริมแรงทางบวก บุคคลจะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นและในทางตรงกันข้าม บุคคลมีประสบการณ์ที่ไม่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็นไปในทางลบ เช่น เคยได้รับการลงโทษ บุคคลก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดได้มากน้อยเพียงใดต้องอาศัยการเสริมแรง นอกจากนี้องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดใหม่ๆ ได้แก่ ความสนใจ ความ

เข้าใจ และการยอมรับก่อนที่บุคคลจะเกิดความคิดเห็นใหม่ๆ จะต้องมีความสนใจในข่าวสารที่ได้รับเสียก่อนเมื่อสนใจก็มีความเข้าใจเกิดขึ้น จึงยอมรับข่าวสารนั้นๆ การยอมรับขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจ ซึ่งอยู่ในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น การให้เหตุผล หรือการสื่อสารชักจูง

2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Active Participation Theory) จากการศึกษาในจิตวิทยาสังคม เจตคติหรือพฤติกรรมจะเปลี่ยนได้ถ้ามีส่วนร่วมในสถานการณ์นั้นๆ ซึ่ง เทเรียนดิส (Triandis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการทดลองของเลวิน (Lewin) เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องในสัตว์ มีกลุ่มการฟังการบรรยายอย่างเดียวกับกลุ่มที่ฟังการบรรยายและมีการอภิปรายถึงประโยชน์และหลักโภชนาการจากการติดตาม ผลปรากฏว่า กลุ่มที่มีการฟังบรรยายอย่างเดียวยังปฏิบัติตามได้ร้อยละ 3 ส่วนกลุ่มที่มีการอภิปรายมีการกระทำตามถึงร้อยละ 32 จะเห็นว่าการมีส่วนร่วม จะมีผลต่อเจตคติของบุคคลมาก ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมโดยตรง (Active Participation) จะมีการเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ยืนยาวกว่าโดยทางอ้อม (Passive Participation) (Triandis. 1971 : 89)

3. ทฤษฎีความสมดุล (Balance Theory) ซาเทิน (Sartain. 1973 : 118) กล่าวว่า โดยปกติบุคคลจะพยายามรักษาความสมดุลของเจตคติของตนเองไว้ คือเมื่อมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและได้รับข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งนั้นในด้านที่ดีก็จะทำให้เจตคติที่มีต่อสิ่งนั้นอยู่ในสภาพสมดุล ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ในทางตรงกันข้ามบุคคลได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ ในทางไม่ดีก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งกับเจตคติเดิม ทำให้บุคคลเกิดความพยายามที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้น ซึ่งอาจทำให้เจตคติเปลี่ยนแปลงไปในทางยอมรับหรือปฏิเสธข้อมูลใหม่ที่ได้รับก็ได้ เพื่อทำให้ความรู้สึกขัดแย้งนั้นลดน้อยลงมากที่สุด

นอกจากนี้ยังมีนักจิตวิทยาหลายท่านได้ศึกษาเปลี่ยนแปลงเจตคติ โดยมีหลักการคล้ายคลึงกับทฤษฎีความสมดุลนี้ได้แก่ คีสเลอร์ คอลลินส์ และมิลเลอร์ (Kiesler, Collins and Miller. 1969 : 155 – 190) ซึ่งกล่าวว่า เจตคติที่สอดคล้อง (Consistency) เป็นภาวะที่ทุกอย่างผสมกลมกลืนกัน ไม่มีความกดดันด้านใดด้านหนึ่ง หากบุคคลมีความคิดความเข้าใจและความรู้สึกที่ไม่สอดคล้องสมดุลกัน อันเนื่องมาจากการได้รับข้อมูลใหม่หรือประสบการณ์ใหม่ ซึ่งขัดแย้งกับความคิดเห็นหรือเจตคติเดิม เมื่อถึงระดับหนึ่งที่ไม่สามารถทนได้ เจตคติจะเปลี่ยนแปลงได้

4. ทฤษฎีการตัดสินทางสังคม (Social Judgement Theory) ซึ่งเชอร์ฟ และเชอร์ฟ (Sherif and Sherif. 1969 : 115) ได้กล่าวว่า เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้นั้นจะสัมพันธ์กับหลักเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคม ประกอบกับการมีความคิดเกี่ยวกับตนเองอยู่

ด้วย การเปลี่ยนแปลงเจตคติจะเกิดขึ้นเมื่อมีความขัดแย้งระหว่างเจตคติเดิมกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับ บุคคลจะเปรียบเทียบเจตคติเดิมกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับ ถ้าเจตคติเดิมขัดแย้งกับบรรทัดฐานของกลุ่ม (Group Norms) และข้อมูลใหม่มาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มก็จะทำให้บุคคลสงสัยว่าเจตคติของเขาอาจคลาดเคลื่อนไปจากบรรทัดฐานของกลุ่ม ซึ่งมีผลทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงเจตคติตามข้อมูลใหม่ที่ได้รับ เพราะเชื่อว่าถูกต้องตามมาตรฐานของกลุ่ม

จากทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่กล่าวมาทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเจตคตินั้นเป็นสิ่งที่สามารถจัดกระทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการให้การเสริมแรง การมีส่วนร่วม การให้ความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ ตลอดจนการให้การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทางสังคม ก็อาจจะทำให้บุคคลปรับเจตคติของตนให้เหมาะสมกับสถานะของสังคม เพื่อช่วยให้ตนปรับตัวเข้ากับสังคมดีขึ้น

1.1.5 เทคนิคการวัดเจตคติ

ในการสร้างเครื่องมือวัดเจตคตินั้นสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone. 1970 : 128) ได้ใช้วัดเจตคติของบุคคลโดยอาศัยกฎแห่งการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจ (Law of Comparative Judgement) คือให้ผู้ตอบตัดสินข้อความที่แสดงถึงเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเห็นด้วย (Accepted) หรือไม่เห็นด้วย (Rejected) ในข้อความเหล่านั้นมากนักน้อยเพียงใด โดยให้กลุ่มผู้ตัดสินพิจารณาว่าข้อความที่เสนอมานั้นควรจะอยู่ตรงไหนเมื่อแบ่งความคิดเห็นทั้งหมด ตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุดไปจนถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด ออกเป็น 11 กลุ่มเท่าๆ กัน เมื่อกลุ่มผู้ตัดสินได้พิจารณาตัดสินหมดทุกข้อความแล้ว ก็นำแต่ละค่ามาหาค่าสเกล (scale Value) นั่นคือ หาตำแหน่งมัธยฐานของแต่ละสเกลสำหรับวัดเจตคติต่อไป

2. วิธีของลิเคอร์ท (Likert. 1970 : 150 – 151) เป็นวิธีการวัดเจตคติโดยการนำเอาข้อความที่จะใช้วัดเจตคติไปให้ผู้ตอบตกลงความเห็นว่ามีความรู้สึกต่อข้อความ เหล่านั้นอย่างไรบ้าง เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วมีการกำหนดคะแนนให้อาจเป็น 5, 4, 3, 2 หรือ 1 ตามลำดับ หากเป็นข้อความในทางบวก (Positive Statement) และอาจเป็น 1, 2, 3, 4 หรือ 5 ตามลำดับ หากเป็นข้อความในทางลบ (Negative Statement) จากนั้นนำข้อความทั้งหมดไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Item Analysis) โดยเลือกข้อความที่สามารถจำแนกกลุ่มที่ดีและมีเจตคติที่ไม่ดีได้เพื่อนำไปใช้วัดเจตคติต่อไป

3. วิธีของออสกูต (Osgoods. 1957 : 189) เป็นวิธีวัดเจตคติโดยใช้ความหมายทางภาษา ซึ่งใช้วิธีนี้เพื่อวัดความหมายของมโนทัศน์ (Concept) ในรูปความหมาย ของคำศัพท์ (Adjectives) โดยให้บุคคลทำเครื่องหมายแสดงความคิดเห็นลงในสเกลซึ่งอยู่ระหว่างคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกับคู่หนึ่งๆ เช่น ดี – ไม่ดี ชอบ – ไม่ชอบ ฯลฯ ผู้ตอบจะต้องพิจารณาว่ามโนทัศน์ที่ตนเห็นมีความหมายสอดคล้องกับคุณศัพท์ในแต่ละสเกลอย่างไรมากน้อยแค่ไหน แล้วรอบความเห็นลงในสเกล

1.1.6 ประโยชน์ของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 4) กล่าวถึง ประโยชน์ของเจตคติ ดังนี้

1. ช่วยให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว โดยการจัดรูปหรือระบบสิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบตัว
2. ช่วยให้มีภาคภูมิใจในตนเอง (Self – Esteem) โดยบุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือปกปิดความจริงบางอย่างซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัวเรา
3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งการมีปฏิกิริยาตอบโต้หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น ส่วนมากจะทำในสิ่งที่พอใจมาให้ หรือเป็นบำเหน็จรางวัลจากสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากบุคคลที่มีเจตคติที่เหมือนกันนั้น มักจะเข้ากันได้ง่าย และบุคคลส่วนมากมักจะมีเจตคติเหมือนกับบุคคลอื่นที่เขาใกล้ชิดสนิทสนมด้วยบุคคลที่มีความสำคัญสำหรับเขา
4. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่า เจตคตินั้นนำความพอใจมาให้บุคคลนั้น

1.1.7 แนวคิดและเจตคติเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ดนตรี

นาฏศิลป์ ดนตรีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสืบทอดมาแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้ศึกษากันมาอย่างเป็นระบบระเบียบแบบแผนเช่นเดียวกับศาสตร์สาขาอื่นๆ การสืบทอดวัฒนธรรมทางด้านดนตรี นาฏศิลป์นั้น ไม่เหมือนกับการสืบทอดวัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เพราะวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี หากไม่ได้รับการยอมรับของสังคมในแต่ละสมัยก็ย่อมสูญหายไป เกี่ยวกับแนวคิดการสืบทอดวัฒนธรรมทางนาฏศิลป์ ดนตรี นั้น วิเชียร กุลตันท์ (2518 : 29) ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมทาง

นาฏศิลป์ ดนตรี ของชาติใดก็ตามจะรุ่งเรืองเป็นที่นิยมของชนในชาติต่อไปหรือของชนชาติอื่นได้ ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. ต้องมีการสะสมและสืบทอดกันมาโดยไม่ขาดตอน
2. จะต้องไม่ปล่อยให้มีอยู่อย่างใดก็คงมีอยู่อย่างนั้น หรือหายตกหล่นไปตามกาลเวลา แต่ตรงกันข้ามจะต้องพยายามคิดค้นให้มีแปลกใหม่เพิ่มเติมอยู่เสมอและต้องให้เข้ากันด้วยดี กลมกลืนกับของเก่าด้วย
3. จะต้องส่งเสริมเพื่อเผยแพร่ไปในหมู่ของชาตินั้นเอง และสามารถทำได้ก็ให้เผยแพร่ไปถึงชาติอื่น
4. ต้องปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพและสิ่งแวดล้อมเฉพาะหน้า และเหตุการณ์ปัจจุบัน

ประธาน บริบูรณ์างกูร (2527 : 34) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการอนุรักษ์ หาแนวทางที่จะส่งเสริม ปกป้องกัน และรักษานาฏศิลป์มิให้เสื่อมสูญ อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาให้นาฏศิลป์เป็นที่นิยมควบคู่ไปกับสังคมไทยตลอดไป แนวคิดนี้จึงเป็นการมุ่งให้คนไทยได้เห็นคุณค่า มีความรัก และสนใจเข้าร่วมนาฏศิลป์ด้วยความซาบซึ้งและชื่นชม ดังนี้

1. ต้องมีการสะสม และถ่ายทอดการเรียนวิชานาฏศิลป์ในโรงเรียน
2. จะต้องคิดค้น และปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยยึดรูปแบบเดิมไว้ให้มาก
3. พยายามให้ทุกคนในชาติมีส่วนร่วมในการส่งเสริม เผยแพร่ โดยการจัดให้มีการเรียนในโรงเรียน
4. ยกย่องค่านิยมและเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมให้มากขึ้น
5. ชี้ให้ผู้รู้ หรือผู้ที่มิชอบพบปะต่อสังคม เห็นความสำคัญ จริงจัง และจริงจังต่อการพัฒนานาฏศิลป์
6. สร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนนาฏศิลป์ ให้กว้างขวางและทั่วถึง ถ้าได้จัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้รู้จักและคุ้นเคยกับการเรียนนาฏศิลป์แล้วก็จะช่วยให้คนไทยเข้าใจ และรักการเรียนนาฏศิลป์มากยิ่งขึ้น และเมื่อมีความสามารถในด้านนาฏศิลป์มาก ก็สามารถนำนาฏศิลป์ไปใช้ประกอบเป็นวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมนาฏศิลป์ควรทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน รวมทั้งการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้วย

มาตรา สี่สุกของ (2531 : 9 - 13) สำหรับไทยได้แบ่งเจตคติเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ดนตรีออกเป็น 2 แนวคิดหลัก คือ

1. เจตคติที่ว่านาฏศิลป์ ดนตรีเป็นสิ่งที่ไม่ดีและเป็นวิชาชีพของชนชั้นต่ำของสังคม สาเหตุของการมองวิชาชีพนาฏศิลป์ ดนตรีในแง่ดังกล่าว มีสาเหตุมา 2 ประการคือ

1.1 เกิดจากความคิดของชนชั้นปกครองประเทศสมัยก่อน ทั้งนี้สืบเนื่องจาก สังคมไทยในสมัยการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ที่ได้แบ่งชนชั้นของสังคมที่เห็นได้ อย่างชัดเจน ออกเป็น 4 ชนชั้น กล่าวคือ ชุนนาง เจ้านาย ไพร่ และทาส ซึ่งชนชั้นเจ้านายและ ชุนนางถือตัวเองว่าเป็นบุคคลชั้นสูงของสังคมมีหน้าที่ปกครองประเทศ ส่วนไพร่และทาสนั้น เป็น ชนชั้นของสามัญชนที่มีหน้าที่รับใช้ชนชั้นสูงที่ปกครองประเทศมีหน้าที่กำหนดนโยบายหรือ สนับสนุนสิ่งต่างๆ ให้มีขึ้นตามความต้องการของตนเอง ซึ่งผู้ปฏิบัติคือ ไพร่หรือทาส ผลจากการ แบ่งชนชั้นในสังคมนี้เอง ได้ส่งผลมาการศึกษา และเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ ดนตรี และเกิดเป็นเจตคติที่ฝังอยู่ในจิตใจของคนไทยส่วนมากมาจนถึงปัจจุบัน

1.2 เจตคติที่เกิดจากอิทธิพลของพุทธศาสนา ศาสนาเข้ามามีบทบาทในชีวิต ของคนไทยตั้งแต่โบราณ พุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทยของไทยที่ได้กำหนดข้อห้าม เกี่ยวกับด้านนาฏศิลป์ ดนตรีไว้ในอุโบสถศีลข้อที่ 7 ที่ห้ามการฟ้อนรำ ห้ามขับร้อง ซึ่งการห้าม ดังกล่าวก็เป็นการมองวิชานาฏศิลป์ ดนตรีเป็นวิชาที่ไม่ดี ที่นำบุคคลผู้เข้าไปสัมผัสให้ออกไปสู่ทาง ของความหายนะ จึงเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง

2. เจตคติที่เห็นว่านาฏศิลป์ ดนตรีเป็นศิลปะชั้นสูงที่มีประโยชน์ต่อสังคม ซึ่ง นาฏศิลป์ ดนตรีก่อให้เกิดความบันเทิงใจแก่ผู้ฟัง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระองค์ได้ให้การสนับสนุนด้านนาฏศิลป์ ดนตรีมาก ดังคำ กลอนบทหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า "ชนใดไม่มีดนตรีกาล ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก" ซึ่งพระองค์ได้ให้ แก่คิดเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ดนตรีว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่ทุกคนควรจะมีไว้ และจากพระบรมราช โองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันได้กล่าวถึงวิชานาฏศิลป์ ดนตรีไว้ว่า ศิลป ของชาติไทย เป็นพยานอันดับที่ 1 ที่แสดงว่าชาติไทยเป็นชาติที่เจริญ รุ่งเรืองมาแต่โบราณ การที่ จะรักษาแบบแผนความเจริญรุ่งเรืองนี้ไว้ไม่ให้เสียรูปควรที่จะได้รวบรวมศิลปของไทยไว้มิได้เสื่อม สดุด เพราะในปัจจุบันนี้ศิลปะของชาติอื่นเข้ามาปะปนอยู่เป็นอันมาก ทำให้ศิลปะของไทยเราซึ่ง อยู่ในระดับที่ดงามอยู่แล้วผันแปรไปได้ วิชานาฏศิลป์ ดนตรีเป็นศิลปะสำคัญที่ชาติไทยเราได้รับ เป็นมรดกตกทอดมาหลายชั่วคนแล้ว (กรมศิลปากร. 2514 : 45)

จากความคิดและเจตคติในวิชานาฏศิลป์ ดนตรีที่มีความขัดแย้งกันอยู่ในตัวของบุคคลนั้น ทำให้แบ่งเจตคติเกี่ยวกับ นาฏศิลป์ ดนตรี ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่มีเจตคติที่ดีต่อนาฏศิลป์ ดนตรี และส่วนที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อนาฏศิลป์ ดนตรี ในส่วนของวิชานาฏศิลป์ ดนตรี นั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงตัวเอง เพียงแต่ถูกกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้ในแต่ละสังคม แต่ละสมัยซึ่งสังคมทุกสังคมได้เรียนรู้นาฏศิลป์ ดนตรี ที่เหมือนกัน มีลักษณะเดียวกัน แต่ได้มองไปคนละแง่เท่านั้นเอง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ดนตรี

งานวิจัยในประเทศ

ประดิษฐ์ อินทนิล (2521 : 89) ได้ทำการวิจัยเรื่องเจตคติต่อดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนกลางในปีการศึกษา 2520 พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติ ต่อดนตรีไทย แต่นิสิตนักศึกษานิยมมีเจตคติต่อดนตรีไทยมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย นอกจากนี้ยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ทางดนตรีไทยในมหาวิทยาลัย และสิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทย ส่งผลต่อเจตคติทางดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษาด้วย

เฉลิมพล งามสุทธิ (2535 : 69) ได้ทำการสำรวจเจตคติของผู้ที่ศึกษานาฏศิลป์ ดนตรีไทยเกี่ยวกับการศึกษาไทยในประเทศไทย พบว่าเจตคติต่อการสนับสนุนการศึกษาวิชานาฏศิลป์ ดนตรีไทยไม่แตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเจตคติต่อการเรียนของผู้เรียนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีเป็นอย่างมาก เพราะถ้าผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดแล้ว ก็จะไม่สนใจสิ่งนั้นๆ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชั้นปีที่ศึกษา

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชั้นปีที่ศึกษา

ทองเรียน อมรรักษ์กุล (2526 : 39) ได้จำแนกลักษณะนักศึกษาในมหาวิทยาลัยตามชั้นปีไว้ ดังนี้

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มุ่งหวัง

1.1 ความสำเร็จในเชิงวิชาการ ดังนั้นจึงสนใจการศึกษาค้นคว้าความรู้ ความคิดเห็นต่างๆ

1.2 เข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาของสังคม รวมทั้งแสวงหาเอกลักษณ์

ของตน

1.3 แสวงหาสถานภาพของตนเอง

1.4 ความเป็นมิตร ผูกพันกับเพื่อน และชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อน

1.5 เป็นผู้มีมนุษยธรรม สุภาพเรียบร้อย ให้ความคุ้มครองและเห็นอกเห็นใจ
มีความรู้สึกกระตือรือร้นระหว่างความกลัวและความตื่นเต้น จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทใน
มหาวิทยาลัย

2. นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่มักจะเกิดความไม่พอใจในมหาวิทยาลัย ในบางกรณีก็เพียงแต่จะมีความเชื่อและความรู้สึกเฉยๆ ไม่ยินดียินร้ายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ก็เพราะรู้สึกถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ต่อการเกิดความรู้สึกตนเองขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นลักษณะภายนอกของนักศึกษาเหล่านี้ คือ การริเริ่มสร้างเสริมความเป็นแบบแผนของกลุ่มย่อยนี้ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมเพื่อนฝูงขึ้นมา

3. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เป็นผลต่อเนื่องจากความเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มาแต่เดิม นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของตนเองเน้นเอกลักษณ์ที่สูงมากกว่า สำหรับในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีความคิดเห็นแตกแยกน้อย กล่าวคือ มีความคิดไปในแนวทางเดียวกันส่วนใหญ่ มีค่านิยมคล้ายคลึงกัน และทุกคนจะมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ ลักษณะคล้ายกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คือ ความไม่พอใจมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยอย่างรุนแรง

4. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษามีแนวโน้มที่จะหันความสนใจไปจากมหาวิทยาลัย จะไม่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่ไม่สนใจวัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของนักศึกษาด้วยกันเอง ส่วนใหญ่จะสนใจเรื่องส่วนตัว โดยเฉพาะชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษา

วัลนิภา พัดเปีย (2539 : 28) กล่าวว่า นิสิตที่เข้าเรียนก่อน - หลัง ย่อมมีประสบการณ์แตกต่างกันออกไป วุฒิภาวะที่มีเพิ่มขึ้นตามชั้นปีอาจมีส่วนทำให้เจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเปลี่ยนไปด้วย

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นักศึกษาในแต่ละชั้นปีจะไม่มี ความแตกต่างกัน เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่จะให้ความสนใจกับกลุ่มเพื่อน และสังคมไทยในสถาบันที่ ให้การศึกษา สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีความแตกต่างจากชั้นอื่น เนื่องมาจากได้เรียนรู้กับสิ่งใหม่ ๆ ประสบการณ์ที่ได้รับในสถาบันศึกษา

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชั้นปีที่ศึกษา

2.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

สปริค (วัลนิภา พัดเปีย. 2539:69 ; อ้างอิงจาก Sprink. 1989) ได้ทำการศึกษาจุดมุ่งหมายและเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยวิธีการติดตามผลในระยะยาว พบว่า จุดมุ่งหมายและเจตคติต่ออาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากจากช่วงที่เข้าเรียนจนถึงเรียนจบ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็คล้ายคลึงกับที่ตั้งใจไว้เดิม หากแต่ต้องการศึกษาเพิ่มเติมในระดับสูงขึ้น

2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 87) ได้เสนอผลการวิจัย สภาพนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับสภาพนักศึกษาในปัจจุบันของประเทศไทยโดยจำแนกตามชั้นปี ดังนี้

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 รู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุกๆ สิ่งที่อยู่รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียน หรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย มีความตั้งใจในการศึกษา และอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนมและเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์
2. นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ไม่ค่อยพอใจครู อาจารย์เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้ง และเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกตนเองเป็นผู้ใหญ่ขึ้น
3. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มักสงบเงียบ ชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อนๆ มีความเฉยเมยต่อสังคมมหาวิทยาลัยและต่อการเรียน อาจจะมีความคิดที่จะเริ่มมีเพื่อนต่างเพศที่สนิทสนมพอที่จะเป็นคู่รักกันต่อไปได้
4. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ไม่ค่อยยุ่งกับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มักจะเริ่มสนใจเกี่ยวกับการหางาน การศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคต

รพีพรรณ สุฐาปัญญากุล (2541 : 89) ที่ได้ทำการศึกษาเจตคติ ต่อการเรียนสาขาเศรษฐศาสตร์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพบว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่อยู่ในระดับชั้นต่างกันมีเจตคติต่อการเรียนสาขาเศรษฐศาสตร์โดยรวมและรายได้ไม่แตกต่างกัน

ธิดารัตน์ โพธิดารา (2542 : 77) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับอาชีพกับเจตคติต่อวิชาชีพคหกรรมศาสตร์ของนักศึกษาสาขาเศรษฐศาสตร์พบว่า นักศึกษา

สาขาพฤติกรรมศาสตร์ที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน มีเจตคติต่อวิชาชีพอหกรรมศาสตร์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อรุณฯ กันสิทธิ์ (2542 : 88) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อโรงเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา พบว่า ระดับชั้นที่กำลังศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติ ต่อโรงเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่สามารถจัดระบบการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับ ความต้องการของนักเรียน

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าชั้นปีที่ศึกษาไม่น่าจะมีความแตกต่างกันต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.1.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

ได้มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างกว้างขวาง และเป็นที่เข้าใจได้หลายทาง ซึ่งนักจิตวิทยา และนักวิชาการหลายท่านได้นิยามไว้แตกต่างกัน เช่น

แคทเทล (Cattell. 1970 : 2-3) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า คือ สิ่งที่จะช่วยให้เราทำนายได้ว่า บุคคลจะทำอะไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้บุคลิกภาพเป็นเรื่องของ พฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้งพฤติกรรมที่เปิดเผย และที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน

กู๊ด (Good. 1973 : 417) ให้นิยามบุคลิกภาพไว้ในพจนานุกรมทางวิชาการว่า บุคลิกภาพ คือ ผลรวมของพันธุกรรม และประสบการณ์ทั้งหมดของบุคคล

มัมซิงเจอร์ (Mumsinger. 1975 : 413) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลมาจากการ เชื่อมโยงทางพันธุกรรม พัฒนาการทางร่างกาย กับการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม แต่ผลส่วนใหญ่มาจากพันธุกรรม ยีนส์จะเป็นตัวกำหนดพัฒนาการทางเพศ อารมณ์ และความ ก้าวร้าว

เชดส์กดี โฆวาสินธุ์ (2520 : 3) นิยามบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัย (Traits) ที่รวมกันเป็นแบบฉบับ เฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งย้าให้เห็นความแตกต่างระหว่าง บุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรม ของบุคคลนั้นแสดงออก หรือตอบสนอง (Interaction) ต่อสิ่งแวดล้อม

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2524 :118) ได้ให้คำจำกัดความของบุคลิกภาพไว้ว่า หมายถึง

1. การแสดงออกทางสีหน้า และแววตา เช่น หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ใบหน้าบึ้งตึง การขมวดคิ้ว เป็นต้น
2. การแสดงออกทางวาจา เช่น การพูดคำสุภาพ การพูดคำหยาบคาย พูดซ้ำ การพูดเร็ว เป็นต้น
3. การแสดงออกทางด้านการแต่งกาย เช่น การแต่งเรียบร้อย การแต่งกายทันสมัย การแต่งกายล้าสมัย เป็นต้น
4. การแสดงออกทางการเขียน เช่น การเขียนภาษาได้สละสลวย การเขียนลายมือบรรจง การเขียนลายมือหวัด เป็นต้น
5. การแสดงออกทางอากัปกิริยา เช่น การเดิน การนั่ง การรับประทานอาหาร เป็นต้น

เอนกกุล กริแสง (2529 : 43 - 48) ได้ให้คำจำกัดความของบุคลิกภาพไว้ว่า หมายถึง ผลรวมของคุณสมบัติ และลักษณะต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบของพฤติกรรม เช่น วิธีการปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ วิธีดำเนินชีวิต ระบบความคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และอุดมคติ

ชม ภูมิภาค (2532 : 42) ได้ให้คำจำกัดความของบุคลิกภาพไว้ว่า หมายถึง การจัดระเบียบของแนวโน้มต่างๆ ที่มีความเกี่ยวพันกัน รวมถึงพฤติกรรมต่างๆ ของคนเรา ซึ่งแนวโน้มต่างๆ นั้น ได้แก่ ความเชื่อ เจตคติ อุดมคติ ความรู้และทักษะ ตลอดจนการทำงานของระบบต่างๆ ภายในร่างกาย ส่วนภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นโดยยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝันปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ ฯลฯ ลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพไม่สามารถแยกเป็นส่วนๆ ออกจากกัน โดยเด็ดขาดทุกๆ ลักษณะของบุคลิกภาพต่างมีความสัมพันธ์ต่อกันและกันและมีผลกระทบต่อกัน บุคลิกภาพของมนุษย์ถูกหล่อหลอม และประสมประสานด้วยพันธุกรรม วัฒนธรรม การเรียนรู้ วิธีปรับตัว และสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม และวัตถุธรรม บุคลิกภาพของมนุษย์ไม่ว่าด้านใดๆ เป็นสิ่งที่ไม่ตายตัว เปลี่ยนแปลงไปตามการเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม และทางวัตถุธรรม บุคลิก

งามตา วนินทานนท์ (2535 : 76) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนของความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองของบุคคลแต่ละคน และพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้คุณสมบัติเฉพาะตัวบุคคลในสังคม

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2536 : 5) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลแสดงออกโดยพฤติกรรมที่บุคคลนั้นที่ต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาพอสมควร

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 5) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายนอก และส่วนภายใน ส่วนภายนอก คือ ส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยา มารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่ง การยืน ฯลฯ และภาพของแต่ละบุคคลมีทั้งส่วนที่เป็นลักษณะผิวเผิน และส่วนที่เป็นนิสัยที่แท้จริงบางส่วนของบุคลิกภาพถูกซ่อนเร้น หรือถือปิดบังอำพรางโดยจงใจ และไม่จงใจ บุคลิกภาพของบุคคลมีทั้งส่วนร่วม ซึ่งเป็นลักษณะสากลของมนุษยชาติ ทุกภาษาและมีส่วนซึ่งเป็นลักษณะที่เรียกกันว่า "เฉพาะตัว"

จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลที่สามารถสังเกตได้จากภายนอก คือ ลักษณะทางกาย รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง การวางตัว การแต่งกาย รวมถึงลักษณะภายใน อันได้แก่ ค่านิยม แรงจูงใจ เจตคติ สติปัญญา ความถนัด ซึ่งเป็นส่วนที่สังเกตได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน บุคลิกภาพ ของแต่ละบุคคล ได้สร้างสมมาตั้งแต่เยาว์ โดยมีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ พันธุกรรม (Heredity) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญ ในการสร้างสมให้เป็นบุคลิกภาพเฉพาะตัวของบุคคลนั้น

2.2.1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพ เป็นความพยายามของนักจิตวิทยาที่ทำให้เกิดความกระจ่างในประเด็นที่ว่า บุคลิกภาพ คือ อะไร มีลักษณะอย่างไร มีพัฒนาการอย่างไร และเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ซึ่งผลที่ได้ก็จะเป็นประโยชน์ในการที่จะควบคุม และทำนายรวมทั้งปรับปรุงบุคลิกภาพให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีบุคลิกภาพนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 6 ทฤษฎีใหญ่ๆ คือ ทรงแพล ภูมิพัฒน์ (2540 : 173 - 176)

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ซิกมันด์ ฟรอยด์ นักจิตวิทยาชาวออสเตรีย มีความเชื่อว่า "บุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลรวมของการกระทำของการทำงานที่ประกันระหว่างโครงสร้างของจิต ซึ่งประกอบด้วย Id, Ego และ Super Ego

อิด (Id) เป็นความต้องการที่เกิดจากตณหา มีมาแต่เกิดจะเกิดความพอใจเมื่อได้รับการตอบสนอง เป็นตัวที่ไม่ค่อยมีเหตุผล ไม่คำนึงถึงศีลธรรม หรือวัฒนธรรมแต่

อย่างไร จะเอาแต่ความพอใจเป็นประมาณ ตัวอย่างเช่น ทารกร้องเพราะต้องการดูนม ให้ดูดแล้วพอใจ เด็กได้ดูดนิ้วมือแล้วพอใจ ผู้ใหญ่ได้สูบบุหรี่ หรือดุดน้ำเมื่อกระหายแล้วเกิดความพอใจ แสดงว่า Id เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ

อีโก้ (Ego) บุคลิกภาพ พอร์มตัวขึ้นในช่วงอายุ 2 หรือ 3 ขวบได้ Ego ยึดหลักความจริงในสังคม (Reality principle) เป็นภาวะที่รู้จักตัวเอง รู้ว่าเราเป็นใครพ่อแม่เป็นใคร เริ่มแยกตัวออกจากสิ่งของ และโลกภายนอกได้ Ego เป็นบุคลิกภาพส่วนที่ 2 ทำหน้าที่ช่วยให้ความต้องการของ Id สมประสงค์ โดยพิจารณาให้อยู่ในขอบเขตที่สังคมกำหนด หรือตามหลักความเป็นจริง Ego เป็นลักษณะของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมที่มีเหตุผลเหมาะสมกับกาลเทศะในสังคม อีโก้ เป็นบุคลิกภาพของผู้ใหญ่ที่รู้ตัว รู้กาลเทศะ รู้ความเหมาะสม อีโก้ เป็นตัวกลางที่คอยช่วยเหลือ Id และ Super Ego ไม่ให้ออกนอกกลุ่นอกทางมากนัก

ซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) บุคลิกภาพนี้ได้เริ่มพอร์มตัวขึ้นเกือบพร้อม ๆ กับ Ego โดยยึดถือหลักค่านิยมของสังคม (Value Principle) บุคลิกภาพจะแสดงพฤติกรรมตามขอบเขตที่สังคมวางไว้ แต่บางครั้งอาจจะไม่เหมาะสมต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การไม่ตบยุงเพราะถือว่าเป็นบาป การให้เงินขอทานในขณะที่ไม่มีเงินเหลือกลับบ้าน เมื่อเป็นเช่นนี้ Ego ก็จะต้องลงมือช่วยเหลือให้เหมาะสมไม่ได้เดือนร้อนมาก บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีมีมโนธรรม (conscience) เช่น ผู้ที่มีร่างกายแข็งแรง และกำลังนั่งอยู่บนรถเมล์ เมื่อเห็นคนแก่ และสตรีมีครรภ์ก็ยืนดีสละที่นั่งให้แก่บุคคลดังกล่าวนี้ คือ มโนธรรมของ Super Ego ก็จะเป็นบุคลิกภาพของพลเมืองดี บางครั้งแนวโน้มเกิดความบกพร่องทางจิต หรือความผิดปกติทางจิตใจได้ง่ายบางครั้งพฤติกรรมที่แสดงออกอาจเกิดจากความไม่พอใจในตนเองแต่เมื่อสังคมยอมรับ فروยด์ ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า Ego เป็นส่วนที่แข็งแกร่งที่สุด ซึ่งทำหน้าที่คอยประนีประนอมระหว่าง Id และ Super Ego ให้แสดงออกตามความเหมาะสมของสถานการณ์ในขณะนั้น เช่น คอยกดห้ามมิให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมา เมื่อยังไม่ถึงเวลา หรือคอยดึง Super Ego ไว้มิให้แสดงพฤติกรรมที่ตึงตามจนเกินไป จนตนเองต้องเดือดร้อน

ดังนั้น Id, Ego และ Super Ego ทำงานประสานสัมพันธ์กันดี ภาพที่ปรากฏก็คือบุคลิกภาพของบุคคลนั้นๆ อาจจะจัดได้ว่า เป็นบุคลิกภาพที่ดี หรือสมบูรณ์ หรืออาจจะไม่สมบูรณ์ก็ได้

2. ทฤษฎีโครงสร้างของร่างกาย (Constitution Theory) วิลเลียม เชลดอน (William Scheldon) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพของบุคคลตามลักษณะโครงสร้างของร่างกายได้ 3 ประเภท คือ

2.1 ประเภทอ้วนจุ (Endomorphy) คือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพในลักษณะอ้วน เตี้ย ลงพุง กล้ามเนื้อ และโครงสร้างของกระดูกไม่แข็งแรง ชอบสนุกสนานรื่นเริง เสียงดังฟังชัด โกรธง่ายหายเร็ว ชอบกินจุ

2.2 ประเภทสมส่วน (Mesomorphy) คือ บุคคลที่มีลักษณะสมส่วนตัวตรง ไหล่กว้าง กล้ามเนื้อและโครงสร้างของกระดูกแข็งแรง คล่องแคล่วว่องไว มีความอดทน พลังมากส่วนใหญ่ชอบเล่นกีฬา หรือเป็นนักกีฬา

2.3 ประเภทผอมบาง (Ectomorphy) คือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพในลักษณะผอมสูง ไหล่ห่อ เหวเล็กเอบาง สะโพกเล็ก กล้ามเนื้อน้อย ไวต่อความรู้สึก และไม่ชอบเข้าสังคม ใจน้อยและอ่อนไหวง่าย

3. ทฤษฎีการวิเคราะห์ของจุง (Jung's Analytic Theory) จิตแพทย์ ชาวสวิสเซอร์แลนด์ (Switzerland) ได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพของบุคคลตามลักษณะพฤติกรรมเป็น 3 ประเภท คือ

3.1 ประเภทชอบแสดงตัว (Extrovert) ได้แก่บุคคลที่มีบุคลิกภาพในลักษณะของการแสดง (Show off) ชอบเกี่ยวข้องกับผู้อื่น และร่วมมือกับผู้อื่น ชอบสังสรรค์ และสนใจเรื่องราวของผู้อื่น ชอบคุยเรื่องราวของตนให้คนอื่นฟัง เป็นบุคคลเปิดเผย และปรับตัวได้ดี

3.2 ประเภทชอบเก็บตัว (Introvert) คือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพในลักษณะขี้อาย เก็บตัวอยู่ตามลำพัง ไม่ชอบไม่สนใจเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ชอบคิดชอบฝัน ชอบเก็บความรู้สึก ชอบหลบหลีกการเข้าสังคม ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มีปัญหา จุงได้เน้นว่า "ชาติพันธุ์หรือกำเนิดเป็นจุดเริ่มต้นของบุคลิกภาพ "พรอยด์" บุคลิกภาพเริ่มตั้งแต่วัยทารก

3.3 ประเภทบุคลิกแบบกลางๆ (Ambivert) มีลักษณะบุคลิกภาพที่ไม่เก็บตัวและแสดงตัวจนเกินไป

4. ทฤษฎีจิตวิทยาแห่งบุคคลของแอดเลอร์ (Adler's Individual Psychology) อัลเฟรด แอดเลอร์ (Alfred Adler) นักจิตวิทยาชาวออสเตรีย ได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพของบุคคลออกตามลักษณะปมด้อย และปมเด่นเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 ประเภทที่มีปมด้อย (Inferiority) คือ บุคคลที่มีปมด้อยในตัวเองทั้งร่างกาย และพฤติกรรมอย่างอื่น เช่น ตัวเล็ก และเตี้ย หูตึง เสียงแหบ เป็นต้น

4.2 ประเภทที่มีปมเด่น (Superiority) ได้แก่ บุคคลที่มีปมเด่นในตัวเองทั้งร่างกายและพฤติกรรมอย่างอื่น เช่น รูปร่างสูงใหญ่ และรูปหล่อ เป็นต้น

5. ทฤษฎีแห่งตน (Self Theory) คาร์ลโรเจอร์ (Karl Rogers) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเจ้าของทฤษฎีแห่งตนโดยเน้นในเรื่องการรับรองบุคลิกภาพตั้งแต่วัยเด็กว่ามีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้มาจะเป็นเครื่องกำหนดแนวคิดเกี่ยวกับตัวของเด็กว่าไม่ใช่อะไร โรเจอร์ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ประเภท

5.1 ประเภทตนที่เป็นจริง (Perceive Self) ได้แก่ บุคคลที่รู้จักตนเองยอมรับและเข้าใจตนเองตามสภาพของบุคคลนั้นๆ เช่น นางสาวนียย์ยอมรับว่า ตนเองเป็นผู้หญิงรูปร่างไม่สวย - เตี้ย เป็นต้น

5.2 ประเภทตนในอุดมคติ (Ideals Self) คือ บุคคลที่ไม่ยอมรับสภาพของตน ชอบอยู่ในโลกแห่งความเพ้อฝัน เช่น นายทองเป็นคนร่างใหญ่คอยาว มีความรู้ทั้งไฟฝันอยากเป็นผู้แทนราษฎรในพรรครัฐบาล แต่ก็ไม่ได้เป็น อาจเป็นได้แค่เพียงผู้แทนสอบตเท่านั้น และโรเจอร์ได้กล่าวถึง Organism ออร์แกนนิซึม ว่าเปลี่ยนแปลงใดๆ ของ Organism จนกระทบกระทั่งจนถึง Self เป็นความนึกคิดเกี่ยวกับตัวเอง และจัดเป็นส่วนหนึ่งของ Organism ด้วย

6. ทฤษฎีแยกลักษณะของบุคคล (Trait Theory) กอร์ดอน อัลพอร์ท (Gordon Allport) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึงลักษณะสามัญที่บุคคลทุกคนมีเหมือนกัน และลักษณะเฉพาะเขาสนใจในลักษณะเฉพาะนี้มากกว่าจะเป็นเครื่องแสดงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เขาได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพตามลักษณะของบุคคลเป็น 3 ประเภท คือ

6.1 ประเภทที่มีลักษณะเด่น (Gardinal Trait) ได้แก่ บุคคลที่มีลักษณะเด่นในทางร่างกาย รูปร่างสูง และรูปหล่อ เป็นต้น

6.2 ประเภทที่มีลักษณะที่สอง (Secondary Trait) ได้แก่ บุคคลที่มีลักษณะด้วยในทางร่างกาย เช่น รูปร่างเตี้ยเล็ก และซีเหี่ยว เป็นต้น

6.3 ประเภทที่มีลักษณะกลาง (Central Trait) ได้แก่ บุคคลที่มีลักษณะด้วยในทางร่างกาย เช่น มีรูปร่างธรรมดา ตามขนาด และลักษณะของบุคคลโดยส่วนใหญ่โดยทั่วไป

2.2.1.3 การวัดบุคลิกภาพ

การวัดหรือประเมินบุคลิกภาพ หรือลักษณะส่วนบุคคลนั้น จุดมุ่งหมายหลักนั้นก็เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะเฉพาะบุคคล และการปรับตัวทางสังคม การวัดบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน และวัดได้ยาก เมื่อเทียบกับการวัดในสิ่งอื่นๆ แต่ก็ได้มีนักจิตวิทยา และนักวัดผล

การศึกษา พยายามสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อวัดบุคลิกภาพให้ได้ผลที่เป็นมาตรฐาน และเชื่อถือได้ โครงสร้างหลักของการวัดประเภทนี้เป็นการวัดความรู้สึกทางด้านจิตใจ และอารมณ์ การสร้าง และการให้คะแนนนั้น คำตอบไม่ได้จำกัดว่าจะต้องมีคำตอบที่ยอมรับว่าถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ในข้อคำถามที่เป็นประเด็นหลัก เพราะคำตอบมิได้ลำดับว่าผิด หรือถูก แบบวัดบุคลิกภาพ โดยทั่วไปมีการสร้าง และใช้กันในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการวินิจฉัยความผิดปกติทั้งทางร่างกาย และจิตใจ จึงมีวิธีการวัดบุคลิกภาพนั้น

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2540 : 177) ได้สรุปได้ดังนี้

1. การวัดบุคลิกภาพแบบวิทยาศาสตร์เทียม (Pseudo Scientific) เป็นวิธีการวัดโดยวิธีการต่างๆ ที่มีใช้การวิทยาศาสตร์อย่างมีระบบ คือ การพิจารณาถึงรูปร่าง หน้าตา และลักษณะโดยทั่วไปของบุคคลที่เรียกว่า "ดูโหงวเฮ้ง" หรือ เบื้องลักษณะการผูกดวง การดูลายมือ การทำนายทายทักทางโหราศาสตร์ เป็นต้น

2. การวัดบุคลิกภาพแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) มีหลายอย่าง เช่น

การสังเกต

การสัมภาษณ์

การให้มาตราส่วนประเมินค่า

วิธีทดสอบแบบโปรเจคตีบ

ม.ล.ตุ้ย ชุมสาย (2508 : 364 - 367) ได้สรุปวิธีการวัดบุคลิกภาพไว้ 5 วิธี ดังนี้

1. วิธีการสังเกต การสังเกตเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทุกแขนงตั้งแต่ ประสบการณ์อันซับซ้อน เช่น พฤติกรรมของคน ซึ่งเป็นสิ่งที่สังเกตพิจารณาให้ได้เรื่องราวละเอียดถี่ถ้วนยาก

2. วิธีการทดสอบ คือ การทดสอบด้วยข้อความต่างๆ หลายๆ ข้อ ที่ผู้ทดสอบตั้งขึ้น โดยถือเอาปกติวิสัยของคนทั่วไป เป็นมาตรฐาน ซึ่งบางข้อเป็นคำถามเกี่ยวกับ ความกลัว ความวิตกกังวล ความนิยมในลัทธิการเมือง หรือเศรษฐกิจ ความสนใจในสิ่งต่างๆ หรือปฏิกิริยาที่คนทำอยู่เสมอๆ เมื่อตกอยู่ในสภาพนั้นๆ ผู้ถูกทดสอบต้องร่วมมือร่วมใจกับผู้ทดสอบในการตอบคำถามต่างๆ เพื่อให้การทดสอบได้ผลตามวัตถุประสงค์

3. ประเมินค่า โดยการเลือกลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นเครื่องเชิดชูให้บุคลิกภาพเด่นสะดุดตา เช่น ความสงบบ่งแย่ม แล้วให้หลายๆ คนช่วยกันประเมินค่าว่าบุคลิกภาพของผู้ถูกประเมินค่าอันนั้นตกอยู่ในชั้นไหน

4. การวิเคราะห์ตัวเอง คือ การประมาณค่าตัวเอง แบบวิเคราะห์ตัวเองจะเป็นคำถามแบบปรนัย และมีประโยชน์ในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน

5. การสัมภาษณ์ มีหลักการคล้ายกับการวิเคราะห์ตัวเอง ต่างกันที่ว่าผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์คิดตาม เพื่อวิเคราะห์ตัวเอง ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้จัดบันทึกและประมาณค่าบุคลิกภาพของเขา ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่รู้ตัวว่าถูกทดสอบบุคลิกภาพตัวเอง

2.2.1.4 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ เป็นเครื่องมือสำหรับวัด หรือสำรวจอารมณ์แรงผลักดันความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เจตคติ ตลอดจนอุปนิสัย โดยแยกออกจากแบบทดสอบความสามารถทั่วไป

อนาสตาซี (Anastasi. 1982 : 103) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบทางบุคลิกภาพไว้ว่า หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดลักษณะต่างๆ ของบุคคล ได้แก่ การปรับอารมณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แรงจูงใจ ความสนใจ และเจตคติ ซึ่งแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมีหลายร้อยฉบับ แต่ที่มีมากที่สุด คือ แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือวัดบุคลิกภาพที่รู้จักกันดีที่สุด และใช้กันมากที่สุด

เชดส์คัลด์ โฆวาสินส์ (2520 : 10) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบบุคลิกภาพไว้ว่า หมายถึง เครื่องมือชนิดที่ใช้ศึกษาพฤติกรรมที่แอบแฝงของมนุษย์โดยทั่วไป แบบทดสอบทางจิตวิทยามักจะหมายถึง เครื่องมือที่สามารถควบคุมการตอบสนองของบุคคลได้อย่างมีมาตรฐานในการควบคุม หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าเป็นชุดของสิ่งเร้า ชุดของสถานการณ์ที่นำไปเร้าให้บุคคลแสดงพฤติกรรม (แอบแฝง) ที่นักวิจัยต้องการจะศึกษาออกมา โดยในการเร้านี้อาจจะเร้าพฤติกรรม หรือพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งของบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวัดและพฤติกรรมที่แอบแฝง

อารี ตันท์เจริญรัตน์ (2533 : 2) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบทางจิตวิทยาเป็นเครื่องมือที่มีความเป็นมาตรฐาน ใช้เป็นสิ่งเร้าให้บุคคล แสดงพฤติกรรมออกมา ซึ่งอาจใช้เป็นถ้อยคำในรูปของการเขียนตอบ การตอบปากเปล่าหรือไม่ใช้ถ้อยคำ แต่ให้บุคคลกระทำต่อเครื่องมือแล้วให้ผู้ดำเนินการทดสอบสังเกตได้ หรือวัดได้ เพื่อให้ช่วยอธิบายลักษณะ

พฤติกรรม สาเหตุ และควบคุมพฤติกรรมบุคคลให้เป็นไปตามที่สังคมปรารถนาหรือหาทางส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้วให้ดีขึ้น

2.2.1.5 หลักการบำเพ็ญตนของศิลปิน

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารอ้างอิงต่างๆ ของไทย ปรากฏว่าไม่มีทฤษฎีหรืองานวิจัยใดที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของนักเรียนนาฏศิลป์โดยตรง มีแต่การวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความเห็นว่าหลักในการปฏิบัติตนของศิลปินกรมศิลปากรเป็นเอกสารที่น่าสนใจ และมีความใกล้เคียงกับเรื่องบุคลิกภาพของนักเรียนนาฏศิลป์และเป็นหลักการในการปฏิบัติตนของนักเรียนนาฏศิลป์

หลักการบำเพ็ญตนของศิลปินนั้นย่อมจะมีส่วนที่จะช่วยส่งผลทำให้นักเรียนนาฏศิลป์มีบุคลิกภาพที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังนั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงนำเอาหลักการดังกล่าวมาเป็นเอกสารอ้างอิงส่วนหนึ่งในการศึกษาครั้งนี้ หลักการดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1. อุตสาหะ ศิลปินต้องมีความอุตสาหะ มีความเพียรพยายามในการฝึกฝนตนเองทั้งในด้านความรู้และความสามารถ มีความสนใจที่จะค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ทั้งความรู้รอบตัวและความรู้อื่นที่สัมพันธ์กับงานอาชีพของศิลปิน ในด้านความสามารถนั้น แม้ว่า จะมีความชำนาญชำนาญแล้วก็ตาม ศิลปินไม่ควรทะนงตนว่าเก่งแล้ว ดีเลิศแล้ว จึงขาดการฝึกซ้อมศิลปินต้องถือคติว่า การขาดการฝึกซ้อมเป็นบ่อเกิดของความล้มเหลวโดยสิ้นเชิง

2. ตั้งใจจริง ทั้งในเวลาเรียน ฝึกซ้อม และแสดงจริง ความตั้งใจจริงนั้นฝึกเป็นนิสัยได้โดยอาศัยการกระทำซ้ำๆ และบ่อยครั้งๆ แล้วนิสัยนี้จะปรากฏขึ้นเอง ศิลปินที่ดีนั้นจะมีความเหน็ดเหนื่อยเพียงใดก็ต้องตั้งใจทำให้ดีที่สุดเท่าที่ความสามารถของตนจะอำนวยให้

3. กล้าหาญ คือ ไม่รู้สึกกระดากอายที่จะแสดงศิลปะของตน หรือแสดงความรู้ด้านอื่นที่ตนได้ฝึกฝน และศึกษามาแล้วอย่างดี ความกล้าหาญต้องอาศัยความเป็นจริงของตัวเองว่ามีความรู้ความสามารถจริงแค่ไหน เพียงไร ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นผู้ที่กล้าหาญ และสามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้ดีเด่นเป็นพิเศษเสมอ

4. ร่าเริง ศิลปินเป็นผู้ที่ทำให้ผู้อื่นสนุกสนานร่าเริง ฉะนั้น ตนเองก็ต้องที่มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใสด้วย ศิลปินต้องเป็นผู้มองโลกในแง่ดีเสมอ ควรเป็นผู้ที่มีอารมณ์ขันพอสมควรรู้จักปฏิบัติให้อยู่ในขอบเขต และรู้จักกาลเทศะ มิใช่ทำตนให้สนุกสนานร่าเริงเสียจนขาดมารยาทที่ดีหรือทำให้งานเสีย

5. มารยาท ต้องมีมารยาทเรียบร้อยทั้งกับคนในหมู่คณะ และบุคคลอื่นทั่วไป ความเย่อหยิ่งทะนงตัวไม่ควรมีในศิลปินที่ดี ศิลปินต้องมีความสำรวมในการปรากฏกายต่อที่ชุมชน ระมัดระวังในเรื่องการกินอยู่ และอื่นๆ รู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับบุคคล และกาลเทศะ

6. รักษาเกียรติ โดยยึดความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นหลักประจำใจ ไม่ประพฤติตนเหลวไหล คือ ลุ่มหลงในอบายมุข นอกจากจะรักษาเกียรติของตนเองแล้ว ศิลปินที่ดีต้องรักษาเกียรติของศิลปินด้วย เช่น ไม่นำศิลปะไปใช้ในทางที่ผิดจนกลายเป็นอนาจาร หรือลดค่าของศิลปะเพราะเห็นแก่สินจ้างรางวัล

7. หน้าตา เป็นสิ่งที่ต้องรักษาและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดโดยตั้งใจทำให้ดีที่สุด ถ้าไม่เข้าใจหน้าที่ของตน ต้องได้ถามจนเข้าใจแจ่มแจ้ง ทางศาสนาถือว่า ผู้ใดทำตามหน้าที่ผู้นั้นได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติธรรม หนึ่ง อย่างทำงานก้าวกายหน้าที่ของผู้อื่นเป็นอันขาด

8. ตรงต่อเวลา การตรงต่อเวลาเป็นสิ่งที่สำคัญในวงการศิลปะอย่างยิ่ง เพราะมีผู้ทำงานร่วมกันหลายฝ่าย และต้องการความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติเป็นขั้นๆ นับตั้งแต่การเตรียมการ การฝึกซ้อม และการแสดงจริง การนัดแนะเรื่องเวลาต้องรอบคอบ อย่าให้ผิดพลาดขึ้นได้ ศิลปินต้องเป็นผู้ตรงต่อเวลา ทั้งนี้เพื่อความสำเร็จของผู้ร่วมงานทุกฝ่าย

9. สามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความสามัคคีจะทำให้เกิดประโยชน์ความสุข และความสำเร็จให้เกิดกับกิจการ และหมู่คณะ การหลงตนผิด และความอิจฉาริษยา เป็นบ่อเกิดของความแตกแยกในหมู่ศิลปิน ต้องเข้าใจว่า คนทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันหมด ไม่ว่าผู้นั้นจะแสดงเป็นตัวอะไร หรือทำหน้าที่สำคัญมากน้อยต่างกันเพียงไร งานศิลปะเป็นงานที่ต้องอาศัยความสามัคคีของกลุ่มบุคคล

10. ขันติ คือ ความอดทน นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ ศิลปินต้องอดทนต่อความยากลำบาก และอุปสรรคต่างๆ ที่มีต่องานศิลปะ ในหมู่ศิลปินด้วยกันเองก็ต้องรู้จักอดกลั้นต่อความไม่พึงพอใจต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในกลุ่มคนหมู่มากในขณะปฏิบัติหน้าที่

11. ใจนักกีฬา ต้องเป็นผู้รู้จักแพ้ ในการประชันขันแข่งทางวิชาการ และการแสดงความสามารถ ถ้าชนะก็ไม่เยาะเย้ยคู่แข่งที่แพ้ ถ้าแพ้ก็ไม่เสียใจจนเกินเหตุ หรือเกิดความพยายาบาดคิดแค้น หรือหมดกำลังใจที่จะสร้างสรรค์งานศิลปะต่อไปอีก ตรงกันข้ามต้องสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้น คิดแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง นำเอาข้อดีของคู่แข่งที่ชนะนั้นมาเป็นความรู้ และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเองต่อไป

12. ควบคุมอารมณ์ ศิลปินที่เป็นผู้ที่มีอารมณ์รุนแรงเป็นปกติวิสัย ถ้าเกิดความไม่พอใจต้องรู้จักอดกลั้น และควบคุมอารมณ์ได้ ต้องไม่นำอารมณ์ส่วนตัวมาปะปนกับงาน ใน

หน้าที่รู้จักแบ่งงานกับอารมณ์ออกจากกัน เมื่อต้องปฏิบัติงานก็ทำไปตามหน้าที่ แม้จะมีอารมณ์ ชื่นเคืองกับผู้ร่วมงาน หรือผู้แสดงมากเพียงใดก็ตาม เช่น ศิลปินผู้นั่งอยู่ในระหว่างความ โศกเศร้า แต่ต้องแสดงบทบาทตลกเฮฮา และยิ่งไปกว่านั้นเพื่อนคู่หูที่เคยแสดงตลกคู่กันมีอันต้อง โกรธเคืองกันอย่างมาก แต่ต้องร่วมแสดงบทตลกด้วยกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น ศิลปินผู้นี้ จะต้องแสดงบทตลกให้คนดูหัวเราะได้เหมือนเช่นเคยร่วมกับเพื่อนที่โกรธแค้นนั้นให้เหมือนกับว่า ไม่เคยมีเรื่องโกรธเคืองกันมาก่อนเลย ดังนั้นเป็นต้น คือ การควบคุมอารมณ์ให้แยกออกจากงาน ในหน้าที่

13. อุทิศตนเป็นศิลปะ ศิลปินต้องอุทิศตนเพื่อศิลปะ มิฉะนั้นงานศิลปะของตน ก็จดหมดความหมายต่อประชาชน คติศิลปินข้อนี้นับว่ามีความหมายต่อศิลปินมาก ในการอุทิศ ตนเพื่อศิลปะจะต้องรู้จักคำว่าเสียสละ ซึ่งหมายถึงสิ่งใดๆ ก็ตามที่ศิลปินสามารถสละได้แล้วก็ ควรทำทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดของอาชีพ จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพทั้ง 13 ด้าน ของนักเรียน นาฏศิลป์ที่ได้จากการสำรวจมานั้น มีความสอดคล้องกับหลักการบำเพ็ญตนของศิลปินเป็นส่วน ใหญ่ (อาภรณ์ มนตรีศาสตร์. 2517 : 62)

จากการศึกษาของ ไพธิพันธ์ พานิช (2528 : 65) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนักเรียน วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพมหานคร จำนวน 493 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบ สำนวนบุคลิกภาพนักเรียนนาฏศิลป์ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อวัดลักษณะบุคลิกภาพด้านศิลปะนิสัย ความ อุดทน อนุรักษนิยม กล้าแสดงออก การชอบสังคม ความยืดหยุ่นได้ การควบคุมอารมณ์ ความ เชื่อมั่นในตนเอง การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การสร้างความประทับใจที่ดีแก่ผู้อื่น ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนนาฏศิลป์มีบุคลิกภาพในแต่ละด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การ เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การสร้างความประทับใจที่ดีแก่ผู้อื่น การชอบสังคม ความอดทน กล้า แสดงออก อนุรักษนิยม ควบคุมอารมณ์ ความหยุ่นได้ ความเชื่อมั่นในตนเอง และศิลปะนิสัย การชอบสังคม นักเรียนเพศชายมีบุคลิกภาพแตกต่างกับนักเรียนนาฏศิลป์เพศหญิงในด้านศิลปะ นิสัย การชอบสังคม นักเรียนนาฏศิลป์ที่เรียนต่างสาขาวิชา มีบุคลิกภาพแตกต่างกันในด้านศิลปะ นิสัย ความอดทน กล้าแสดงออก ความเชื่อมั่นในตนเอง นักเรียนนาฏศิลป์ที่เรียนต่างระดับชั้นมี บุคลิกภาพแตกต่างกันในด้านการควบคุมอารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง การเข้าใจความรู้สึก ของผู้อื่น นักเรียนนาฏศิลป์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกันในด้านกล้า แสดงออก ความเชื่อมั่นในตนเอง ความอดทน การควบคุมอารมณ์ การเข้าใจความรู้สึกของ ผู้อื่น องค์ประกอบบุคลิกภาพของนักเรียนนาฏศิลป์ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ลักษณะบุคลิกภาพด้านกล้าแสดงออก การชอบสังคม

ความยืดหยุ่นได้ ความเชื่อมั่นในตนเอง การสร้างความประทับใจที่ดีแก่ผู้อื่น องค์ประกอบที่ 2 ลักษณะบุคลิกภาพด้านการควบคุมอารมณ์ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น องค์ประกอบที่ 3 ลักษณะบุคลิกภาพด้านศิลปนิสัย อนุรักษ์นิยม สาขาตุรียางค์ไทยประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 3 ลักษณะของบุคลิกภาพด้านความอดทน กล้าแสดงออก ความเชื่อมั่นในตนเอง องค์ประกอบที่ 2 ลักษณะบุคลิกภาพด้านศิลปนิสัย อนุรักษ์นิยม การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การสร้างความประทับใจที่ดีแก่ผู้อื่น องค์ประกอบที่ 3 ลักษณะบุคลิกภาพด้านการชอบสังคม ความยืดหยุ่นได้ สาขานาฏศิลป์สากลประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ลักษณะบุคลิกภาพด้านกล้าแสดงออก การชอบสังคม ความเชื่อมั่นในตนเอง การสร้างความประทับใจที่ดีแก่ผู้อื่น องค์ประกอบที่ 2 ลักษณะบุคลิกภาพด้านความอดทน อนุรักษ์นิยม องค์ประกอบที่ 3 ลักษณะบุคลิกภาพด้านการควบคุมอารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น องค์ประกอบที่ 4 ลักษณะบุคลิกภาพด้านความยืดหยุ่นได้ สาขาตุรียางค์สากลประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ลักษณะบุคลิกภาพด้านการควบคุมอารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น องค์ประกอบที่ 2 ลักษณะบุคลิกภาพด้านการชอบสังคม ความยืดหยุ่นได้ องค์ประกอบที่ 3 ลักษณะบุคลิกภาพด้านศิลปนิสัย อนุรักษ์นิยม กล้าแสดงออก

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

วินัย ธรรมศิลป์ (2527 : 15 - 18) ได้สรุปผลงานวิจัยซึ่งทำในต่างประเทศไว้ ดังนี้ Hathaway and others ได้สร้างแบบทดสอบ The Minnesota Multiphasic Personality Inventory หรือเรียกว่าย่อๆ ว่า MMPI แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม 550 ข้อ ใ้กับบุคคลระดับอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ข้อความถามแต่ละข้อจะบรรยายถึงลักษณะบุคลิกภาพ ซึ่งผู้ตอบจะให้คำตอบว่า "ถูก" หรือ "ผิด" หรือ "ไม่สามารถตอบได้" ฟอรมหนึ่งของแบบทดสอบจะมีข้อทดสอบแต่ละข้ออยู่ในแผ่นกระดาษหนึ่งต่างหาก ในฟอรมหนึ่งของแบบทดสอบจะต้องแยกแผ่นกระดาษออกเป็น 3 กอง ให้ตรงตามประเภท คำตอบที่จะตอบอีกฟอรมหนึ่ง จะตีพิมพ์ข้อคำถามลงในสมุดเป็นเล่มๆ ส่วนคำตอบจะมีการตรวจให้คะแนนแบบเดียวกันแบบทดสอบข้อเขียนโดยทั่วๆ ไป แบบทดสอบนี้ใช้ตรวจด้วยมือ หรือด้วยเครื่องจักรก็ได้ แบบทดสอบฉบับนี้ประกกอบด้วยหัวข้อต่างๆ 2 - 6 หัวข้อมีตั้งแต่เรื่องสุขภาพทั่วๆ ไป เรื่องเพศ อาชีพของครอบครัว และความกลัวต่างๆ คุณภาพของแบบทดสอบฉบับนี้หาจากการทดสอบซ้ำ

(Test - retest) ให้ค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ .71 ถึง .83 และความเที่ยงตรงของคะแนนแต่ละตอน ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งกับผลการวิเคราะห์ของจิตเวช

ผลการวิจัยปรากฏต่อไปว่า ผู้ให้คำปรึกษาทั้งชายและหญิงมีความต้องการไม่แตกต่างกันในด้านการยกย่องผู้อื่น ด้านความเป็นระเบียบ ด้านการแสดงออก ด้านการพึ่งพาตนเอง ด้านการมีมิตรสัมพันธ์ ด้านการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ด้านการคบเพื่อนต่างเพศ และด้านการก้าวร้าวรุกรานผู้อื่น ผลปรากฏแสดงให้เห็นว่า ผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษานั้นมีความจำเป็นต้องวิเคราะห์และเข้าใจแรงจูงใจและความรู้สึกของผู้อื่น เพื่อจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่สำเร็จผลตามความมุ่งหมาย ดังนั้น คะแนนเฉลี่ยของความต้องการเข้าใจตนเองและผู้อื่น จะมีคะแนนสูงกว่าความต้องการด้านความกลัวต่างๆ คุณภาพของแบบทดสอบฉบับนี้จากการทดสอบซ้ำ (Test Retest) ให้ค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ .71 ถึง .83 และความเที่ยงตรงของคะแนนแต่ละตอนปรากฏว่ามีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับผลการวิเคราะห์ทางจิตเวช

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

บัณฑิต พฤทธิพงษ์สกุล (2534 : 47-49) ได้ศึกษาการสร้างแบบวัดบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของพนักงานธนาคาร โดยอาศัยทฤษฎีการจัดระบบบุคลิกภาพ ไอแซงค์ (Eysenck) และทฤษฎีโครงสร้างของบุคลิกภาพของกิลฟอร์ด (Guiford) โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดบุคลิกภาพ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ บรรจุข้อกระทง 56 ข้อ ที่ครอบคลุมลักษณะ 8 คุณลักษณะ คือ ความคิดสร้างสรรค์ ความมั่นใจตนเอง ความรับผิดชอบ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความยุติธรรม ความมีวินัยในตนเอง ความรอบคอบ และความใจกว้าง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบวัด ได้แก่ พนักงานธนาคารที่ทำงานอยู่ในธนาคารเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 192 คน แล้วนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ และทำการวิเคราะห์ตัวหมุนแกนตัวประกอบแบบออร์โธโกนอล (Aothogonal) ด้วยวิธีควอดติแมกซ์ (Quartimax) และความเที่ยง และความตรงของแบบวัดบุคลิกภาพ ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพเป็นผู้นำของพนักงานธนาคาร ประกอบด้วยบุคลิกภาพ 7 ตัวประกอบด้วย
2. หาความเที่ยงของแบบวัดบุคลิกภาพ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.80154 และหาความตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้ผลจากการวิเคราะห์ตัวประกอบของแบบวัดบุคลิกภาพ พบว่า แบบวัดบุคลิกภาพมีความตรงเชิงโครงสร้าง

อรนุช ศรีสะอาด (2534 : 23 - 24) ได้สำรวจบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ในทัศนะของอาจารย์ผู้สอน และสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม โดยใช้การสำรวจความคิดเห็นของคณาจารย์ โดยใช้แบบทดสอบเดลฟายอย่างประยุกต์ ได้บุคลิกลักษณะที่พึงประสงค์เรียงจากอันดับความสำคัญมากไปหาน้อย 20 ลักษณะ ดังนี้ มีความรับผิดชอบ รู้จักกาลเทศะ ขยันแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความรู้ มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีมนุษยสัมพันธ์ มีระเบียบวินัย อดทน และเข้มแข็ง แต่งกายเรียบร้อย ช่วยเหลือส่วนรวม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในทางที่ถูกต้อง จลอาด มีไหวพริบ เอื้อเฟื้อ โอบอ้อมอารี มีความรอบคอบ สามัคคี ตรงต่อเวลา ใช้ภาษาได้ถูกต้อง ประหยัด

รัตนา สาคร (2530 : 41-50) ได้สร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะเด่นของนักเทคนิคการแพทย์ ได้สร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะมีลักษณะเช่นเดียวกันแบบทดสอบ อี พี ที เอส เป็นแบบบังคับเลือกตอบ (Forced Choice Format) โดยแต่ละข้อประกอบด้วยข้อย่อย 2 ข้อ ให้ผู้ตอบเลือกตอบข้อความที่เป็นจริงหรือใกล้เคียงกับคุณลักษณะของผู้ตอบมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว ซึ่งเป็นการตอบที่เป็นจริงมากกว่าตอบเพื่อให้เป็นไปตามความปรารถนาของสังคม ข้อความที่นำมาเข้าคู่กันในแต่ละข้อนั้น เป็นข้อความที่มีค่าความปรารถนาทางสังคมเท่ากัน และต้องจับคู่ให้ทุกคุณลักษณะพบกัน ทำให้ได้เครื่องมือที่มีข้อคำถามทั้งหมด 49 คู่ หรือ 98 ข้อความ ซึ่งเป็นจริงที่ใช้นับคะแนน 42 ข้อ อีก 7 ข้อ เป็นข้อซ้ำ เพื่อวัดความคงที่ในการตอบของผู้ตอบเครื่องมือนี้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ และความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Concurrent Validity) เท่ากับ .15 และมีความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .59

นุชยา ม่วงประเสริฐ (2535 : 66) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาบุคลิกภาพของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของบุคลิกภาพทั้ง 15 ด้าน คือ ด้านสัมฤทธิ์ผล ด้านเป็นผู้ตาม ด้านความเป็นระเบียบ ด้านการแสดงออก ด้านการพึ่งตนเอง ด้านการผูกไมตรีกับผู้อื่น ด้านการเข้าใจตนเองและผู้อื่น ด้านการขอความช่วยเหลือ ด้านความอดทน ด้านการคบเพื่อนต่างเพศ และด้านการก้าวร้าว จากกลุ่มตัวอย่าง 675 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตที่มีเพศแตกต่างกันในคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน ในด้านต่างๆ ทั้ง 15 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 - .05

2. ความแตกต่างของบุคลิกภาพของนิสิตชั้นปีที่ 1 2 3 และชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ มีบุคลิกภาพแตกต่างกันในด้านต่างๆ ทั้ง 15 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 และ .05

3. เปรียบเทียบคะแนนของบุคลิกภาพนิสิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ ระดับชั้นปีที่ 4 มีบุคลิกภาพแตกต่างกันในด้านต่างๆ ทั้ง 15 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 และ .05

มังกร หริวัณ (2536 : 85-91) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระดับ ปวส. ประเภทช่างอุตสาหกรรม ที่สถานประกอบการในจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่ากลุ่มตัวอย่างเป็นสถานประกอบการในจังหวัดสมุทรปราการ รวม 286 แห่ง พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระดับ ปวส. ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านความรู้ และทักษะวิชาชีพคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ คุณลักษณะด้านความผูกพันคุณลักษณะด้านความมีวินัยในตนเอง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังได้กล่าวมาแล้วได้มีผู้สร้างและดัดแปลงแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพและศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อวัดบุคลิกภาพและเปรียบเทียบบุคลิกภาพของกลุ่มต่างๆ หลายท่านนั้น

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

2.3.1 ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์

คำว่า "ความฉลาดทางอารมณ์" ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า "Emotional Intelligence" มีคำที่ใช้เรียกกันทั่วไปคือ EQ ซึ่งเป็นคำย่อมาจากคำเดิมในภาษาอังกฤษว่า "Emotional Quotient" มีผู้ให้คำจำกัดความที่แตกต่างกันไป เช่น ความฉลาดทางอารมณ์ ปัญญาอารมณ์ สติอารมณ์ อัจฉริยะทางอารมณ์ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ อารมณ์ปัญญา เป็นต้น สำหรับงานวิจัยนี้ ใช้คำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เพราะคำว่า Emotional Intelligence มาจากคำว่า Intelligence ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า หมายถึง สติอารมณ์, ความฉลาดทางอารมณ์ ส่วนคำว่า Emotional หมายถึง ทางอารมณ์ เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า

Emotional Intelligence พบว่าโดยรวมคือการใช้ความฉลาดทางอารมณ์ในการควบคุมอารมณ์นั่นเอง นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ไว้ดังนี้

บาร์ออน (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2542 : 30; อ้างอิงจาก Bar – on. 1997) ได้ให้ความหมายว่า เป็นชุดของขีดความสามารถ สมรรถนะ และทักษะทางจิตวิทยา ที่ส่งผลต่อความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการต่อสู้กับข้อเรียกร้องและแรงกดดันต่างๆ ที่มาจากสภาวะแวดล้อม ที่มีผลต่อการมีสุขภาพจิตที่ดีและการประสบความสำเร็จในชีวิต

คูเปอร์ และซาวาฟ (ทศพร ประเสริฐสุข. 2542 : 21; อ้างอิงจาก Cooper and Sawaf. 1997) ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจ และรู้จักใช้พลังทางอารมณ์ของตนเป็นรากฐานในการสร้างสัมพันธภาพ และโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น

โกลแมน (วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี. 2542 : 40; อ้างอิงจาก Goleman. 1998) ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสมรรถนะ (Capacity) ที่จะตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สมรรถนะที่จะจูงใจตนเอง และสมรรถนะที่จะจัดการกับอารมณ์ ของตนเอง และจัดการในเรื่องความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างดี

จากนิยามความฉลาดทางอารมณ์ที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้ถึงอารมณ์ของตนเอง สามารถควบคุมและจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสมตลอดจนสามารถรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น

2.3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์

การ์ดเนอร์ (Gardner. 1993 : 13 – 25) ได้จำแนกความฉลาดทางอารมณ์เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal Intelligence) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์และตอบสนองอารมณ์และความต้องการของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านการรู้จักตนเอง (Intrapersonal Intelligence) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองสามารถแยกแยะอารมณ์และความรู้สึก ตลอดจนจัดการกับอารมณ์ ของตนเองได้อย่างเหมาะสม

สโลเวย์และเมเยอร์ (Salovey and Mayer. 1997 : 10 –11) ได้เสนอโมเดลที่ปรับเปลี่ยนโดยเสนอว่าความฉลาดทางอารมณ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรับรู้ (Perception) การประเมิน (Appraisal) การแสดงออก (Expression)

2. การใช้อารมณ์เกื้อหนุนความคิด (Emotional Facilitation of Thinking)

3. การเข้าใจ วิเคราะห์และใช้ความรู้สึกจากอารมณ์ที่เกิดขึ้น

4. การรับรู้และควบคุมอารมณ์ เพื่อส่งเสริมความองอาจทางอารมณ์และ

สติปัญญา

โกลแมน (Goleman, 1998 : 93 – 102) ได้ปรับโมเดลของชาโลเวย์และเมเยอร์ โดยความฉลาดทางอารมณ์ของเขาประกอบด้วย

1. การตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง (Self – Awareness) คือ การที่บุคคลรู้ว่าตนกำลังรู้สึกอย่างไรในขณะนั้น สามารถบอกความรู้สึกของตนเองได้อย่างถูกต้องและเปิดเผย รู้ว่าการเกิดอารมณ์ของตนเองมีสาเหตุมาจากสิ่งใด และจะมีผลต่อตนเอง ผู้อื่น และการปฏิบัติงานอย่างไร รู้สาเหตุของความวิตกกังวล ความคับข้องใจ มีสติรู้ตัวตลอดเวลา รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง สามารถตัดสินใจคุณค่าของสิ่งต่างๆ ได้อย่างมั่นใจ

2. การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง (Self – Regulation) คือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นได้อย่างเหมาะสม สามารถคิดอย่างมีเหตุผล ยอมรับและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ใช้คำพูดอย่างระมัดระวังและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ยอมรับความล้มเหลวและหาทางออกได้อย่างสมเหตุสมผล

3. การจูงใจตนเอง (Motivation) คือการใช้พลังความรู้สึกภายในเพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นเตือนให้ตนทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยไม่คำนึงถึงสิ่งจูงใจภายนอก เช่น เงิน หรือสิ่งตอบแทนอื่นๆ มีความพอใจที่จะปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม สามารถสร้างทางเลือกใหม่ในการทำงานที่จะสามารถนำไปสู่เป้าหมายที่ดี มองโลกในแง่ดี ไม่ท้อถอยต่ออุปสรรคและความล้มเหลว

4. การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Empathy) คือ การรับรู้ถึงความรู้สึก ความต้องการของผู้อื่น สามารถรับรู้ สนใจและเข้าใจในแง่คิด ทัศนคติของผู้ที่อยู่รอบข้าง ตัดสินใจทำสิ่งใดโดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น ไม่ใช้ความคิดของตนเป็นหลัก

5. การมีทักษะทางสังคม (Social Skill) คือ ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถเป็นมิตรกับบุคคลได้ทุกประเภท มีความสามารถในการพูดโน้มน้าว ชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามกับสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เสริมสร้างความร่วมมือในการทำงานและความสามัคคีในหมู่คณะ สามารถทำให้ผู้ที่อยู่รอบข้างมีความสุข

ทศพร ประเสริฐสุข (2542 : 29 – 30) ได้สรุปองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ ตามแนวคิดของสโลเวย์ และเมเยอร์ และของโกลแมน ได้ 5 องค์ประกอบใหญ่ดังต่อไปนี้

1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Self – Awareness หรือ Knowing One's Emotion) เป็นความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจความรู้สึก ความคิดและอารมณ์ของตนเองได้ตามความเป็นจริง สามารถประเมินตนเองได้อย่างชัดเจนตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่น รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เป็นคนซื่อตรง พูดแล้วรักษาคำพูด มีจรรยาบรรณ มีสติ เข้าใจตน

2. การบริหารจัดการกับอารมณ์ของตน (Managing Emotion) หรืออาจเรียกว่า การกำหนดตนเอง (Self – Regulation) เป็นความสามารถที่จะจัดการกับอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วยความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self Control) เป็นคนที่น่าไว้วางใจได้ (Trustworthiness) มีคุณธรรม (Conscientiousness) มีความสามารถในการปรับตัว (Adapability) และมีความสามารถในการสร้างแนวคิดใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต (Innovation)

3. การจูงใจตนเอง (Motivation Oneself) เป็นความสามารถที่จะจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ (Affiliation Motive) มองโลกในแง่ดี สามารถนำอารมณ์และความรู้สึกของตนเองมาสร้างพลังในการกระทำสิ่งต่างๆ และเป็นพลังในการให้กำลังใจตนเองในการคิดและกระทำอย่างสร้างสรรค์

4. การรู้จักสังเกตความรู้สึกของผู้อื่น (Recongning Emotion in Others) หมายถึง ความสามารถที่เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา มีจิตใจให้บริการ (Service Orientation) สามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

5. การดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Handling Relationship) ซึ่งเป็นลักษณะที่เป็นทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็นความสามารถที่จะรู้เท่าทันอารมณ์ของผู้อื่น เป็นทักษะทางสังคมที่จะมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น อันจะส่งผลให้เกิดความเป็นผู้นำ ความสามารถลักษณะนี้จะประกอบไปด้วยการสื่อความที่ดี (Communication) การบริหารความขัดแย้ง (Conflict Management)

จากแนวความคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ที่กล่าวสรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์สามารถจะแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ความฉลาดทางอารมณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น

ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ เข้าสู่ชีวิตประจำวันและงานในหน้าที่จะมีประโยชน์อย่างยิ่งกับทุกคน อาทิเช่น (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2542:32-33)

1. นำความรู้ด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไปพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์
2. นำความรู้ด้าน ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไปพัฒนาการสื่อสาร การแสดงความรู้สึก และความเห็นอกเห็นใจ ทำให้มีสัมพันธภาพส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ
3. นำความรู้ด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไปพัฒนาบุคคลในองค์กร เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการทำงานลดปัญหาความขัดแย้งและการทำงานร่วมกัน
4. นำความรู้ด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไปพัฒนาศักยภาพของผู้นำในองค์กรต่างๆ ทำให้สามารถทำงานเกี่ยวกับบุคคลในองค์กรได้ดีขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารงาน
5. นำความรู้ด้านความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไปพัฒนาศักยภาพธุรกิจด้านบริการ ช่วยให้บุคคลที่รับผิดชอบงานด้านบริการมีความสามารถในการดูแลลูกค้าได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถเข้าใจความต้องการของลูกค้าทุกคน

2.3.3 การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์นั้น ได้มีผู้เสนอแนวคิดและแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ดังนี้

ชาปิโร (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2542 : 156 – 164; อ้างอิงจาก Shario. 1970) ได้เสนอข้อคิดในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กไว้ดังนี้

1. ให้เด็กซึมซับมาตรฐานทางศีลธรรมของศาสนา เช่น ในศาสนาคริสต์ อาจให้เด็กท่องและทำความเข้าใจกับบัญญัติ 10 ประการ ศาสนาพุทธ ศีล 5 และศาสนาอิสลาม หลักบัญญัติ 5 ประการ เป็นต้น
2. ฝึกให้เด็กแสดงออกซึ่งความเมตตากรุณา ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่เลือกโอกาส การมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีย่อมสามารถทำให้ผู้อื่นเป็นสุขได้โดยไม่เลือกกาลและเวลา
3. ให้ปฏิบัติงานที่เป็นการบริการชุมชน (Community Service) ทั้งนี้ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียน อาจในระดับมัธยมศึกษาหรือปริญญาตรี ทำกิจกรรม สาธารณกุศลแก่องค์การที่มีได้มุ่งหวังผลกำไรเป็นการเรียนรู้ชีวิตในแง่มุมต่างๆ และกฎกติกาของสังคม ไม่แปลกแยกจากผู้คนและธรรมชาติของชีวิต

4. ฝึกการพูดตามความสัตย์จริง (Honesty) และการประพฤติปฏิบัติที่สอดคล้องกับคำพูด (Integrity) ด้วยการสร้างความไว้วางใจด้วยคุณความดี ความตรงไปตรงมา ไม่พูดโกหก การเคารพความเป็นส่วนตัวของเด็ก การพูดคุยกันเกี่ยวกับคุณค่าของจริยธรรมของสมาชิกในครอบครัว

5. นำเอาอารมณ์ทางลบมาเป็นอุทาหรณ์ เช่น ความละอาย หรือความ รู้สึกผิด ต่อพฤติกรรมบางอย่างในอดีตของตนบางอย่าง เพื่อการยับยั้งชั่งใจ ไม่ประพฤติปฏิบัติซ้ำ

6. ฝึกให้เด็กคิดและตีความต่างๆ ตามความเป็นจริง เกี่ยวกับปัญหาห่วยๆ ต่างๆ เกี่ยวกับการแสดงออกทางอารมณ์ เป็นตัวอย่างของการเป็นผู้เผชิญกับความจริงได้ดี อาจจะนำตัวอย่างจากนิยาย นิทาน บทภาพยนตร์ หรือละครในชีวิตจริงมาอธิบายประกอบด้วยก็ได้

7. ฝึกเด็กให้มองโลกในแง่ดี เปิดตัวเองต่อประสบการณ์ใหม่ๆ ในชีวิตจากความเป็นต้นแบบของพ่อแม่ในการเกี่ยวข้องกับเด็ก การมองโลกในแง่ดี เป็นการพัฒนาสุขภาพจิต ลดการสร้างปัญหา

8. เพิ่มความฉลาดทางอารมณ์ด้วยการเตือนตนด้วยตนเอง แก่การแสดงออกโดยการแก้ที่ความคิด ใช้ความคิดแก้ความรู้สึก เช่น การพูดคุยกับตนเอง พูดคุยให้สติเตือนตนอยู่ภายในตน เป็นการสร้างสติที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเอง

9. การให้ฟังดนตรีเบาๆ หรือเพลงคลาสสิกทั้งของไทยและต่างประเทศ ที่มีจังหวะที่น้อยกว่า 60 ครั้งต่อนาที ให้ดูภาพเขียนนามธรรม (Abstract Art) และสอบถามว่าภาพนี้ทำให้เขารู้สึกเช่นไร หรือในนั้นมีรายละเอียดใดบ้างหรือให้เด็กเอามือปิดตา ดมกลิ่นต่างๆ ในห้องว่าได้กลิ่นอะไรบ้าง

10. ฝึกให้เด็กรู้จักวิธีการแก้ไขปัญหา มองเห็นสภาพทั้ง 2 ด้านของปัญหา ไม่มองอะไรด้านเดียวฝึกเด็กให้รู้จักคำศัพท์ต่างๆ มากมายที่เลือกใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ สอนเด็กให้รู้จักภาษาที่ใช้ในการแก้ปัญหา สร้างสายสัมพันธ์ เช่น ขอโทษ ขออภัย ขอบคุณ เป็นต้น เมื่อเด็กเติบโตขึ้นควรฝึกในการคิดแก้ปัญหาด้วยทางเลือกหลายๆ ทาง ต่อปัญหาใดปัญหาหนึ่ง สามารถเลือกตัดสินใจแนวทางที่เหมาะสมและดีที่สุด

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์นั้น ทศพร ประเสริฐสุข (2542 : 31 – 33) ได้กล่าวว่า สถาบันการศึกษา สังคม ครอบครัวสามารถมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของคนในสังคมได้ วัตถุประสงค์ของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ประกอบด้วย

1. เพื่อพัฒนาให้เด็กและเยาวชน เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดีมีวุฒิภาวะทาง
อารมณ์
2. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์
เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก
3. พัฒนาการมองโลกในแง่ดี อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาความคิด
ความรู้สึก และเจตคติในการทำงานร่วมกับคนอื่น
4. พัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การสื่อความหมาย (Communication)
เพื่อเป็นทักษะทางสังคมที่สำคัญในการดำเนินชีวิต
5. พัฒนาความสามารถในการรับรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความคิด และ
อารมณ์ของตนได้ เป็นคนที่มีสติ สามารถตระหนักรู้ตนและอารมณ์ของตน
6. พัฒนาความซื่อตรง (Integrity) ซื่อสัตย์ รักษาความสัตย์ตรงไปตรงมา
ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สังคมปรารถนา
7. พัฒนาความสามารถในการควบคุมอารมณ์ สามารถจัดการทางอารมณ์ของ
ตนในสถานการณ์ต่างๆ ได้
8. พัฒนาแรงจูงใจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
9. พัฒนาความสามารถในการเข้าใจ รู้เท่าทันอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น
เอาใจเขามาใส่ใจเรา
10. พัฒนาการควบคุมตนเอง (Self – Control) ซึ่งเป็นการปรับพฤติกรรม
ของตนเองให้เหมาะสม
11. พัฒนาจิตใจใฝ่บริการ (Service Minded) อันเป็นรากฐานสันติสุขในสังคม
12. พัฒนาความสามารถในการบริหารความขัดแย้ง (Conflict Management)
13. พัฒนาความรู้สึกเข้าใจถึงมนุษย์ และความเป็นมนุษย์รู้จักชื่นชมงานดนตรี
ศิลปะ มีความละเอียดอ่อน เพื่อสร้างสภาวะทางอารมณ์ ให้เป็นคนที่มีความดี
14. พัฒนาความมีคุณธรรม

2.3.4 แนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

1. ฝึกให้เด็กรู้จักคุณค่าของตนตามเป็นจริงให้มองตนเองอย่างตระหนักรู้
มองตนในแง่ดี รู้สึกรักกับชีวิต สามารถชื่นชมตัวเองได้ เป็นการฝึกให้รู้จักอารมณ์ตนเอง

1.1 ฝึกการตระหนักรู้ (Self – Awareness) สำรวจตนเองโดยวิธีการต่างๆ เช่น อาจใช้การนั่งสมาธิ

1.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการเข้าใจคนอื่น อาจใช้กิจกรรมกลุ่ม และเทคนิคอื่นๆ

2. รู้จักแยกแยะอารมณ์ของตนว่าชนิดใดดี ชนิดใดไม่ดี และเลือกแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

2.1 ฝึกการแสดงออกที่เหมาะสม (Assertive Training)

2.2 ฝึกการสื่อสารที่เหมาะสม อาจใช้เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3. รู้จักปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมด้วยความเต็มใจ ซึ่ง ครู พ่อแม่ คงต้องเป็นผู้นำในการฝึกและทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กเลียนแบบ (Modeling) และให้กำลังใจเมื่อเด็กทำตามระเบียบ เป็นต้น

4. รู้จักและเข้าใจธรรมชาติอารมณ์ของตนเอง จำแนกแยกแยะได้ว่า อารมณ์ใดที่เป็นคุณแก่ตนเองและอารมณ์ใดที่จะเป็นโทษแก่ตนเอง โรงเรียนและสถานศึกษาควรมีอาจารย์ผู้ทำหน้าที่แนะแนวที่จะให้คำปรึกษา (Counseling) แก่เด็ก

5. การรู้จักบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ เพื่อให้รู้ว่า อารมณ์เกิดได้ทุกอย่าง แต่เราไม่สามารถแสดงอารมณ์ทุกอย่างได้ ฝึกความสามารถในการควบคุมอารมณ์และแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลา และเหตุการณ์ ทั้งอารมณ์ดี และระบายอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ฝึกความสามารถในการผ่อนคลายความเครียด

6. การแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงสีหน้า ท่าทางและคำพูด เด็กจึงต้องได้รับการฝึก อาจจะเป็นในช่วงโฮมรูมหรือกิจกรรมคาบแนะแนว

7. รู้จักหยุดแสดงอารมณ์ที่ไม่ดี ความสามารถในการไตร่ตรองก่อนการแสดงออก และสามารถที่จะอดทนรอคอยที่จะแสดงพฤติกรรมได้

8. ฝึกการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับตน แรงจูงใจที่สำคัญคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) และแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive)

9. ฝึกความสามารถในการหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่น สามารถรับรู้อารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) จะต้องฝึกให้นึกถึงผู้อื่น การตรวจสอบอารมณ์

10. ฝึกทางด้านมนุษยสัมพันธ์ การแสดงน้ำใจ เอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ฝึกการให้เกียรติผู้อื่นได้ด้วยความจริงใจ สามารถแสดงความชื่นชมและให้กำลังใจซึ่งกันและกันได้ในวาระที่เหมาะสม

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2541 : 14 – 20) ได้เสนอกระบวนการในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาไว้ดังนี้

1. การสร้างวัฒนธรรมในห้องเรียน (Classroom Culture) เพื่อให้เป็นสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนและการฝึกอบรมความฉลาดทางอารมณ์ให้ห้องเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีความร่วมมือกัน นักเรียนจะสามารถพัฒนาทักษะความสัมพันธ์กับคนอื่นได้ (Interpersonal Skill)

2. หลักสูตรฝึกอบรมความฉลาดทางอารมณ์

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์จะมีผลดีที่สุดเมื่อให้นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติสร้างประสบการณ์ และสร้างความรู้ความเข้าใจจากฐานความรู้เดิมของตนเอง ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องให้โอกาสนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น การกำหนดเป้าหมายส่วนตัวของกลุ่ม การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท นักเรียนต้องเรียนรู้วิธีการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองออกมา และพัฒนาความเข้าใจโดยวิธีการคิดทบทวน ในเนื้อหา มุมมองของสังคม และมุมมองส่วนตัวของกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

กล่าวโดยสรุป ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่สามารถฝึกฝนให้เกิดในตัวเด็กได้ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องฝึกให้เด็กรู้จักตนเอง มีความเข้าใจตนเอง สามารถควบคุมและแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เมเยอร์และคณะ (Mayer, et.al. 1990 : 772 – 781) ได้ศึกษาการอ่านอารมณ์จากการมองภาพสิ่งเร้าซึ่งเป็นการวัดองค์ประกอบหนึ่งของความฉลาดทางอารมณ์ ลักษณะของแบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นตัวแปรต้น เป็นภาพสิ่งเร้า 3 ประเภทๆ ละ 6 ชนิด คือ ภาพใบหน้าที่แสดงภาวะอารมณ์ต่างๆ 6 ภาพ ภาพสีต่างๆ 6 ภาพ และภาพศิลปะ 6 ภาพ ซึ่งภาพเหล่านี้จะสะท้อนถึงสภาวะอารมณ์ 6 ประเภท คือ ความสุข ความเศร้า โกรธ กลัว ประหลาดใจ และขยะแขยง โดยให้ผู้ตอบรายงานว่าตนเองเกิดความรู้สึกใดบ้าง ในระดับ 5 ช่วงค่า จาก 1 ไม่มีความรู้สึกหรือภาวะอารมณ์ใดๆ เลย ไปจนถึง 5 เกิดความรู้สึกหรือภาวะอารมณ์เช่นนั้นอย่างของแน่นอน แบบทดสอบฉบับนี้มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา .63 การให้คะแนนพิจารณาความสอดคล้องของกลุ่ม แบบทดสอบฉบับที่ 2 เป็นแบบทดสอบที่ใช้

เกณฑ์ประกอบด้วยแบบทดสอบ 3 ชุด คือ แบบวัดความเข้าใจ ผู้อื่น แบบทดสอบการแสดงผลอารมณ์ และแบบวัดบุคลิกภาพของไอแซคส์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใหญ่ อายุระหว่าง 17 – 63 ปี จำนวน 128 คน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการอ่านอารมณ์จากภาพกับคะแนนจากตัวเกณฑ์ พบว่า การอ่านอารมณ์จากภาพมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจผู้อื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ การแสดงตัวและการแสดงความรู้สึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ซัทท์ และคณะ (Schulte, et.al. 1998 : 167 – 177) ได้พัฒนามาตราวัดความฉลาดทางอารมณ์ที่อิงรูปแบบความฉลาดทางอารมณ์เริ่มแรกของสโลเวย์ และ เมเยอร์ (1990) โดยการวัดความฉลาดทางอารมณ์เป็นการรายงานตนเอง ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดย 1 แทน “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” และ 5 แทน “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มีจำนวนทั้งหมด 33 ข้อ ที่ใช้วัดความฉลาดทางอารมณ์ ดังนี้ กลุ่มการประเมินค่าและแสดงออกของอารมณ์มีจำนวน 13 ข้อ กลุ่มการจัดระบบอารมณ์มีจำนวน 10 ข้อ และกลุ่มการใช้ประโยชน์ทางอารมณ์มีจำนวน 10 ข้อ มาตราการวัดความฉลาดทางอารมณ์ ของ ซัทท์ มีค่าความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .90 และมีค่าความเชื่อมั่นชนิดการสอบซ้ำ (สอบซ้ำภายใน 2 สัปดาห์) เท่ากับ .78 จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงพบว่า มาตราวัดความฉลาดทางอารมณ์ฉบับนี้มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างที่เกี่ยวข้องทางทฤษฎี ได้แก่ การเอาใจใส่ความรู้สึก ความกระจำชัดเจนในความรู้สึก การปรับปรุงสภาวะอารมณ์ การมองโลกในแง่ดีและการอดกลั้น มาตราวัดนี้สามารถพยากรณ์ผลการเรียนของนิสิตปีหนึ่งได้ นักจิตบำบัดได้คะแนนมาตรานี้สูงกว่าผู้รับการบำบัด และนักโทษหญิงได้คะแนนในมาตรานี้สูงกว่านักโทษชาย

เมนฮาร์ท (Menhart. 1998 : 105) ได้ศึกษาถึงผลของความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับคะแนนการสัมภาษณ์เข้าทำงาน ในงานวิจัยครั้งนี้เมนฮาร์ทได้ใช้องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ 4 ประการ คือ ความเห็นอกเห็นใจ การจัดการควบคุมอารมณ์ การรอคอยผลเลิศ และการสร้างความประทับใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 116 คน โดยโครงสร้างสถานการณ์ให้เหมือนกับการสัมภาษณ์เข้าทำงาน ผลการศึกษาพบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคะแนนการสัมภาษณ์

ร็อคฮิลล์และกรีนเนอร์ (Rockhill & Greener. 1999 : Online) ได้วัดความสามารถในการรายงานตนเองเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการใส่ใจในความรู้สึก ความชัดเจนของอารมณ์และการปรับปรุงสภาวะอารมณ์ โดยใช้แบบสอบถามมาตราวัดอารมณ์

สำหรับเด็ก (Trait Mefa Mood Scale for Children) จำนวน 28 ข้อ และแบบวัดความรู้สึกต่อการมองโลกในแง่ดี ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 4 ฉบับ คือ การแสดงความกตัญญู ความวิตกกังวลในการเข้าสังคม การหลีกเลี่ยงการเข้าสังคม และความพอใจในชีวิต กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับประถมศึกษาเกรด 3 – 7 จำนวน 691 คน การหาความเที่ยงตรงเชิงเหมือนจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบมาตรฐานวัดอารมณ์กับการรายงานตนเองจากแบบทดสอบวัดการควบคุมอารมณ์ ความเที่ยงตรงเชิงจำแนกหาความสัมพันธ์ระหว่างการตอบแบบทดสอบมาตรฐานวัดอารมณ์กับความสามารถในการเข้าสังคม ผลจากการทดสอบพบว่าคะแนนจากแบบทดสอบมาตรฐานวัดอารมณ์แต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับปรุงตนเอง ซึ่งวัดจากแบบทดสอบความพอใจในชีวิต และการแสดงอารมณ์ของเด็กมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าสังคมและความสามารถในการปรับปรุงตนเอง

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อรพินทร์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ และวิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (2542 : 1 – 4) ได้ทดลองใช้ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานวัดความฉลาดทางอารมณ์ของซัทท์และคณะ ซึ่งมีลักษณะการวัดแบบให้ผู้ตอบรายงานตนเองประกอบด้วยข้อความต่างๆ ที่บรรยายความสามารถทางความฉลาดทางอารมณ์จำนวน 33 ข้อ โดยมาตรฐานวัดความฉลาดทางอารมณ์นี้มี 3 องค์ประกอบ คือ การประเมินค่าและการแสดงออกทางอารมณ์, การควบคุมอารมณ์และการใช้ประโยชน์อารมณ์ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี จากสถาบันราชภัฏพระนคร จำนวน 51 คน และนิสิตปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 11 คน ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2542 ผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานวัดความฉลาดทางอารมณ์ของซัทท์และคณะ เมื่อนำมาทดลองใช้กับนิสิตปริญญาตรีและโทของไทย โดยทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นชนิดสอดคล้องภายใน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .80 และตรวจสอบความเที่ยงตรงพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ ($r = .37$) มีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวล ($r = .47$) และความเศร้าหดหู่ ($r = -.42$) ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการทางสังคม ($r = .11$) และมีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอายุ ($r = .22$)

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542 : 112 – 119) ได้สร้างเครื่องมือวัดความฉลาดทางอารมณ์ร่วมกับอุสา สิทธิสาคร โดยใช้กรอบแนวคิดของ เมเยอร์และสโลเวย์ (1997) และ

โกลแมน (1998) เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านชีวประวัติของนักศึกษาเกี่ยวกับความสามารถด้านความฉลาดทางอารมณ์ การแบบทดสอบประกอบด้วยลักษณะความทางอารมณ์ 7 ด้าน ได้แก่ การรู้จักอารมณ์ของตนเอง การตระหนักรู้อารมณ์ของผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ของตนเอง วุฒิภาวะทางอารมณ์ ความเอื้ออาทร การมีแรงจูงใจที่ดีและทักษะทางสังคม ลักษณะแบบทดสอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 90 ข้อ โดยให้ผู้ตอบรายงานว่าข้อนั้นๆ เกิดขึ้นกับตนทั้งในแง่คิด ความรู้สึก อารมณ์และการแสดงออกในระดับใด ใน 5 ช่วงคือ ระดับค่า 1 ไม่เคยเลย ไปจนถึง 5 บ่อยครั้งที่สุด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 ของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 465 คน ศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบด้านความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยวิธีสอบซ้ำ โดยเว้นช่วงระหว่างการทดสอบ 10 สัปดาห์ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแต่ละด้านเรียงลำดับดังนี้ .70, .85, .86, .78, .83, .85, .76 รวมทั้งฉบับ .93 และหาความเที่ยงตรงด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิงมีความสามารถด้านความเอื้ออาทร วุฒิภาวะทางอารมณ์และการควบคุมด้านอารมณ์ของตนเองสูงกว่าเพศชายมีนัยสำคัญทางสถิติ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ด้านความเอื้ออาทร การตระหนักรู้ถึงภาวะอารมณ์ของผู้อื่น การรู้จักอารมณ์ตนเองและการมีแรงจูงใจที่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การปรึกษาหารือกับพี่น้องและครู อาจารย์ เมื่อเวลามีปัญหา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับทักษะทางความฉลาดทางอารมณ์ สภาพความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความเอื้ออาทร การมีแรงจูงใจที่ดี การไม่สัมพันธ์และมุ่งสู่อ่านามีผลต่อความสามารถด้านความเอื้ออาทรและการมีแรงจูงใจที่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมจากการวัดความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เทอดศักดิ์ เดชคง (2542 : 59 - 60) ได้ศึกษาระดับ EQ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร จำนวนมากกว่า 200 คน วัด 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 เป็นการประเมินโดยให้เด็กทำเอง ส่วนที่ 3 เป็นการประเมินโดยครูประจำชั้นพบว่าเด็กห้องเก่งมี EQ เฉลี่ยต่ำกว่าเด็กห้องธรรมดา เด็กห้องเก่งมักมีระดับความสุขต่ำกว่าเด็กห้องธรรมดา เด็กห้องเก่งมีแนวโน้มที่จะมองตนเองว่ามีความสามารถทางอารมณ์ (ความพึงพอใจ ความคิดแง่บวก ความรับผิดชอบ น้ำใจ เป็นต้น) และครูมีแนวโน้มที่จะให้คะแนนความสุขและการเป็นคนดีแก่เด็กห้องเก่งสูงกว่าเด็กห้องธรรมดาอย่างเห็นได้ชัด

จากเอกสารและวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าเป็นการวัด EQ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่า EQ มีผลอย่างมากทั้งการทำงานและการเรียนรวมทั้งด้านสังคม จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะ

พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย เพื่อให้นักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ประสบความสำเร็จลดปัญหาจากการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

2.4.1.1 ความหมายของอัตมโนทัศน์

กู๊ด (Good. 1973 : 254) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถ รูปร่างลักษณะ การกระทำกิจวัตรของตนเองในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง

ดำรง ศิริเจริญ (2524 : 20) ได้ให้ความหมายของอัตมโนทัศน์ว่า ความรู้สึกที่มีต่อตนเองในด้านต่างๆ รวมทั้งความรู้สึกเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของตนเอง ความรู้สึกเกี่ยวกับลักษณะนิสัย และคุณสมบัติของตน

จากความหมายอัตมโนทัศน์ที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์ คือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อตนเองในทุกๆ ด้าน ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ จากประสบการณ์ที่ตนให้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้จะพัฒนาไปเรื่อยๆ ตามระดับวุฒิภาวะและสิ่งแวดล้อม

2.4.1.2 ตัวกำหนดมโนทัศน์

พรรณิ ช. เจริญจิต (2528 : 305) สรุปได้ว่า แหล่งสำคัญที่เป็นตัวกำหนดอัตมโนทัศน์ มี 2 ประการ คือ

1. ครอบครัว เป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลในครอบครัวประพฤติปฏิบัติต่อเด็กทั้งในด้านดีหรือไม่ดี
2. สิ่งแวดล้อม เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ ซึ่งเกิดจากบุคคลรอบๆ ตัวเด็ก เช่น ครู เพื่อน ฯลฯ ประพฤติปฏิบัติต่อเด็กทั้งในด้านดีและไม่ดี และยังพบอีกว่า อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมจะมีมากขึ้นเมื่อเด็กเติบโตเป็นวัยรุ่น

2.4.1.3 การวัดอัตมโนทัศน์

พรรณทิพย์ เปกะนั้นันท์ (Punthip Beckanan. 1974 : 14 – 16) ได้รวบรวมเทคนิคการวัดอัตมโนทัศน์ไว้ 2 วิธี คือ

1. แบบ Projective Technique เป็นวิธีการที่ทำให้บุคคลแสดงออกด้วยความรู้สึกไร้สำนึก เช่น การวาดภาพ การเล่าเรื่องจากภาพ การใช้แบบทดสอบต่างๆ

2. แบบ Informal Technique มีทั้งแบบที่เป็นคำพูดและไม่เป็นคำพูด เช่น ข้าพเจ้าเป็นคนหน้าตาดี เพื่อนๆ ชอบข้าพเจ้า

2.4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์

2.4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮาเมด (Hamed, 1967 : 225 – 239) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับโครงสร้างของบุคลิกภาพทั้งหมด เพื่อนำมาใช้ในการแนะแนว จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กวัยรุ่นจำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดอัตมโนทัศน์ของเทนเนสซี (The Tennessee Department of Mental Health Self – Concept Scale) พบว่า อัตมโนทัศน์และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันทางบวก

2.4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

นันทิกา แยมสรวล (2522 : 67 – 68) ได้ศึกษาสถานภาพทางครอบครัวที่สัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์และพฤติกรรมตอบสนองของระหว่างบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันไม่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน และการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย แบบคุ้มครองและแบบทอดทิ้งมีผลต่อความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม ความทะเยอทะยาน และการรับรู้เกี่ยวกับตนเองของเด็ก

วิมล สุวรรณมณี (2527 : 58) ศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มและนักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไป พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาทั่วไปมีอัตมโนทัศน์สูงกว่านักเรียนอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่ม

สุกัญญา วิทยุพานิช (2538 : 68) ศึกษาอัตมโนทัศน์และการพึงตนเองทางเศรษฐกิจของคนพิการ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพึงตนเองทางเศรษฐกิจของคนพิการเรียงตามน้ำหนัก ได้แก่ อัตมโนทัศน์ด้านความพึงพอใจและด้านร่างกาย ระดับการศึกษา และการสนับสนุนทางสังคม

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์ดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของบุคคลคือ องค์ประกอบภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความวิตกกังวล เพศ และ

องค์ประกอบภายนอก คือ สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูพ่อแม่ สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ตำแหน่งหน้าที่พิเศษ สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของบุคคล

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.5.1.1 ความหมายของแรงจูงใจ

คำว่า "แรงจูงใจ" มาจากคำกริยาในภาษาลาตินว่า "Movere" (Kidd. 1973 : 101) ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "To move" อันมีความหมายว่า "เป็นสิ่งที่โน้มน้าวหรือมักจะชักนำให้บุคคลเกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ" (To move a person to a course of action) ดังนั้น การแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ล้วนมีสาเหตุมาจากแรงจูงใจเป็นสำคัญ และแรงจูงใจอย่างเดียวกันยังทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมแตกต่างกันได้อีกด้วย

แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง ภาวะใดๆ ก็ตามที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา

การจูงใจ (Motivation) หมายถึง การนำปัจจัยต่างๆ ที่เป็นแรงจูงใจมาผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเจตนาที่ต้องการ ปัจจัยต่างๆ ที่นำมาอาจจะเป็นเครื่องล่อ รางวัล การลงโทษ การทำให้เกิดการตื่นตัว รวมทั้งทำให้เกิดความคาดหวัง เป็นต้น

กู๊ด (Good. 1973 : 375) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งพยายามการทำให้อีกบุคคลหนึ่งหรือหลายๆ คนมีความคล้อยตามกับตน

โลเวลล์ (Lovell. 1980 : 109) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายามเพื่อสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จได้

ชม ภูมิภาค. (2516 : 54) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นในบุคคลเพื่อควบคุมพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าประสงค์

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528 : 227) แรงจูงใจ หมายถึง การกระตุ้น หรือล่อให้เกิดพฤติกรรมเรียนรู้ขึ้นด้วยสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง

สุชาติ สุธรรมรักษ์ (2531 : 186 –187) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือความมุ่งหวังที่จะประสบผลสำเร็จ ความพยายามฟันฝ่าอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เอาชนะคนอื่น หรือความต้องการที่จะเพิ่มศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำและนำมาซึ่งสัมฤทธิ์ผล

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น แรงจูงใจ หมายถึง ภาวะใดๆ ก็ตามที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา การนำปัจจัยต่างๆ ที่เป็นแรงจูงใจมาผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการ ปัจจัยต่างๆ ที่นำมาอาจจะเป็นเครื่องล่อ รางวัล การลงโทษ การทำให้เกิดการตื่นตัว รวมทั้งทำให้เกิดความคาดหวัง เป็นต้น

2.5.1.2 ความสำคัญของแรงจูงใจ

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2518 : 71 – 72) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดพลังที่จะแสดงพฤติกรรมต่างๆ อันจะทำให้เกิดการที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่ง สิ่งใด และทำให้เกิดความพร้อมในการเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ แรงจูงใจยังทำให้บุคคลหรือผู้เรียนสามารถไปสู่จุดหมายปลายทางที่พวกเขาคาดหวังไว้

ชัยนาถ นาคบุบผา (2529 : 24956) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของแรงจูงใจว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนและการทำงานของบุคคลอย่างมาก หากผู้เรียนหรือผู้ทำงานได้รับแรงจูงใจในระดับสูง ย่อมทำให้พวกเขาตั้งใจเรียน หรือตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถโดยไม่ย่อท้อ

สำหรับแรงจูงใจด้านการศึกษา นั้นเป็นการตัดสินใจที่สลับซับซ้อน เนื่องจากต้องลงทุนทั้งด้านค่าใช้จ่ายและด้านเวลา นอกจากนี้การตัดสินใจเข้าศึกษาต่ออย่างใดอย่างหนึ่งจะรวมถึงการยอมรับเงื่อนไขข้อตกลง และกฎเกณฑ์ต่างๆ ด้วยบางอย่างมีความเข้มงวดมาก และบางอย่างก็ส่งผลกระทบไปยังกิจกรรมอื่นๆ ของชีวิตด้วย ไม่ว่าชีวิตในครอบครัวหรือการทำงาน รวมทั้งเวลาสำหรับสนุกสนาน เพลิดเพลิน การที่บุคคลจะเข้าร่วมกิจกรรมใดด้วยความเต็มใจนั้น เขาคาดหวังว่าเขาจะได้รับสิ่งพึงพอใจและคุ้มค่า การศึกษาเรื่องของแรงจูงใจจึงมีความสำคัญสำหรับการจัดกระบวนการเรียนการสอน

2.5.1.3 ลักษณะของแรงจูงใจ

แรงจูงใจสามารถแบ่งตามลักษณะของการแสดงออกทางพฤติกรรมได้ 2 ประเภทใหญ่

1. การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลต้องการที่กระทำหรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตนเอง ไม่อาศัยการชักจูง จากสิ่งเร้าภายนอก เช่น ความต้องการเรียนเพื่อต้องการความรู้ ทำงานเพราะต้องการความสนุกความชำนาญ ซึ่งความต้องการหรือความสนใจพิเศษ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของแต่ละบุคคล จะผลักดัน

ให้บุคคลสร้างพฤติกรรมขึ้น ซึ่งได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจ ความรัก ความศรัทธา เป็นต้น

2. การจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของหรือเกียรติยศ เงินเดือน ปริญญาบัตร ความก้าวหน้า รางวัล คำชมเชย การแข่งขัน การติเตียน ทำให้บุคคลมองเห็นเป้าหมายจึงทำให้เกิดความต้องการและแสดงพฤติกรรมมุ่งเป้าหมายนั้น

การจูงใจสามารถแบ่งตามที่มาของแรงจูงใจได้เป็น 3 ประเภท

1. แรงจูงใจทางสรีระวิทยา (Physiological Motivation) แรงจูงใจด้านนี้เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายทั้งหมด เพื่อให้บุคคลมีชีวิตอยู่ได้ เป็นความต้องการที่จำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ ต้องการน้ำ อาหาร พักผ่อน และปราศจากโรค เป็นต้น เราสามารถวัดระดับของความต้องการทางร่างกายได้ จากการสังเกตพฤติกรรมการกระทำของคนเรา คือ จากความมากน้อยของการกระทำ การเลือกกระทำ การได้ตอบสนองสิ่งที่มาขัดขวาง

2. แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motivation) มีความสำคัญน้อยกว่าแรงจูงใจด้านสรีระวิทยาเพราะจำเป็นในการดำรงชีวิตน้อยกว่า แต่จะช่วยคนเราทางด้านจิตใจ ทำให้สุขภาพจิตดี และสดชื่นแรงจูงใจประเภทนี้ได้แก่ ความอยากรู้อยากเป็นและการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ความต้องการความรักและความเอาใจใส่ใกล้ชิดจากผู้อื่น

3. แรงจูงใจทางสังคมหรือแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ (Social Motivation) แรงจูงใจชนิดนี้มีจุดเริ่มต้น ส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ทางสังคมในอดีตของบุคคล และเป้าหมายของแรงจูงใจชนิดนี้มีความสัมพันธ์กับการแสดงปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อเรา ตัวอย่างของแรงจูงใจทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของเรา (อารี พันธุ์ณี. 2540 : 181 – 182)

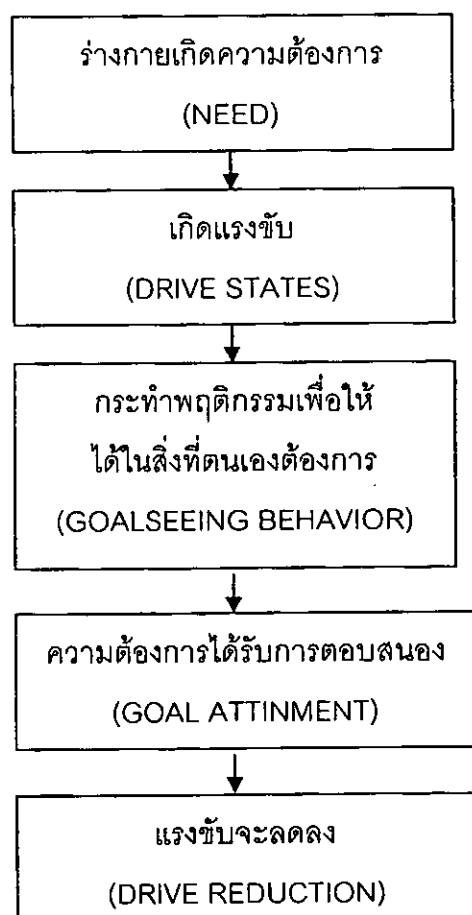
2.5.1.4 ประโยชน์ของแรงจูงใจ

กิตติมา ปรีดีติลล (2529 : 174) ได้ระบุถึงประโยชน์ของการจูงใจ

1. คนงานมีความภาคภูมิใจในหน้าที่การงานที่ทำอยู่
2. เกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงานให้แก่หน่วยงานอย่างเต็มที่
3. รู้หน้าที่ช่วยเหลือกัน
4. มีความสนใจในการสร้างสรรค์ มุ่งทำงานอย่างเต็มที่

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แรงจูงใจในการเรียน คือ พลังกระตุ้นพฤติกรรมในแต่ละบุคคล ใช้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนไปในทิศทางที่จะนำไปสู่เป้าหมาย การสร้างแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนจะต้องจัดการทำให้นักเรียนในโรงเรียน เพื่อบรรลุสัมฤทธิ์ผลตามต้องการ

2.5.1.5 กระบวนการของแรงจูงใจ

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการของแรงจูงใจ

การจูงใจมนุษย์นั้นจะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและประสานสัมพันธ์กันเป็นกระบวนการ กล่าวคือ เมื่อร่างกายเกิดความต้องการก็จะเกิดแรงขับ (DRIVE) หรือแรงกระตุ้นขึ้นในร่างกายและจะแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (GOAL) หรือให้ได้สิ่งจูงใจตามที่ต้องการ จากนั้นแรงขับก็จะลดลง

สำหรับแรงจูงใจ หรือแรงกระตุ้นที่เป็นพลังผลักดันให้คนเราแสดงพฤติกรรมออกมา นั้น บางคนอาจเรียกว่าเป็นความปรารถนา (DESIRED) บางคนเรียกว่าเป็นความประสงค์ (WISH) หรือบางคนเรียกว่าแรงขับ (DRIVE) นั้น อาจเกิดมาจากภายในตัวเราเองก็ได้ เช่น ความหิว ความกระหาย ความเหนื่อยอ่อน เมื่อยล้าหรืออีกประการหนึ่งอาจเกิดมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกมากระตุ้นได้ เช่น การอยากเรียนให้จบมหาวิทยาลัยเพื่อได้รับปริญญา หรือ การที่มองเห็นว่าคนที่เป็นผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการ หรือผู้อำนวยการนั้น เป็นผู้มีเกียรติ มีคนยกย่องก็ต้องการอยากจะเป็นบ้าง เหล่านี้ทำให้เกิดแรงจูงใจขึ้น (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2542 : 114 – 115)

2.5.1.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

2.5.1.6.1 ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's General Theory of Human Motivation)

มาสโลว์ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2537 : 116 – 117; อ้างอิงจาก Maslow. 1970) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษเป็นคนแรกที่ได้ตั้งทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับแรงจูงใจไว้และเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลาย สมมติฐานดังกล่าวมีสาระสำคัญดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการ ความต้องการจะมีอยู่ตลอดเวลา และจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วไม่เป็นแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมของบุคคลอีกต่อไป ความต้องการที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต้องเป็นความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง
3. ความต้องการของบุคคลเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูง ในขณะที่ความต้องการลำดับขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการลำดับขั้นสูงขึ้นขั้นต่อไปก็จะตามมา แต่หากบุคคลรู้สึกว่าการต้องการในลำดับขั้นต่ำได้รับการตอบสนองไปแล้วนั้น ถูกกระทบกระเทือนก็จะหันกลับมาคิดถึงความต้องการในลำดับขั้นนั้นอีก

ความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของมาสโลว์จะเรียงลำดับความสำคัญจากขั้นที่ 1 ไปถึงขั้นที่ 5 ดังนี้

1. ความต้องการทางสรีระ หมายถึง ความต้องการขั้นพื้นฐานทางร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศและการพักผ่อน เป็นต้น ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับการมีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการทางสรีระอยู่เสมอจะ

ขาดเสียมิได้ ถ้าอยู่ในสภาพที่ขาดจะกระตุ้นให้คนมีกิจกรรมขนขวายที่จะสนองตอบความต้องการ

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ หมายถึง ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัวขู่เข็ญ บังคับ จากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มกัน ความต้องการประเภทนี้เริ่มตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยชรา ความต้องการที่จะทำงานทำเป็นหลักแหล่งก็เป็นความต้องการเพื่อสวัสดิภาพของผู้ใหญ่อย่างหนึ่ง

3. ความต้องการความรักและส่วนหนึ่งของหมู่ หมายถึง มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะเป็นที่รักของคนอื่น และต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นและส่วนหนึ่งของหมู่ ทราบว่า ทุกคนยอมรับตนเป็นสมาชิกคนที่รู้สึกเหงาไม่มีเพื่อน มีชีวิตไม่สมบูรณ์ เป็นผู้ที่มีความต้องการประเภทนี้ คนที่รู้สึกว่าตนเป็นที่รักและเป็นที่ยอมรับของหมู่ จะเป็นผู้ที่สมปรารถนาในความต้องการประเภทนี้

4. ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่า ความต้องการนี้ประกอบด้วยความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความสามารถ ต้องการที่จะให้ผู้เห็นว่า ตนมีความสามารถและมีคุณค่าและมีเกียรติ ต้องการได้รับความยกย่องนับถือจากผู้อื่น ผู้ที่มีความปรารถนาในความต้องการนี้จะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นคนมีประโยชน์และมีค่าตรงข้ามกับผู้ที่ขาดความต้องการประเภทนี้ จะรู้สึกตนไม่มีความสามารถและมีปมด้อยมองโลกในแง่ร้าย

5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเองอย่างแท้จริง และพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของตน มาสโลว์ อธิบายความต้องการที่เรียกว่า Self Actualization ว่าเป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองสภาพที่แท้จริงของตน กล่าวที่จะตัดสินใจในการเลือกทางเดินชีวิต รู้จักค่านิยมของตนเองมีความจริงใจต่อตนเอง ปรารถนาที่จะเป็นคนดีที่สุดเท่าที่จะมีความสามารถทำได้ ทั้งด้านสติปัญญา ทักษะ และอารมณ์ความรู้สึกยอมรับตนเองทั้งส่วนดีส่วนเสียของตนที่สำคัญที่สุดก็คือ การมีสติที่จะยอมรับว่าตนได้ใช้กลไกในการปรับตัว เพื่อเผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ที่เป็นสิ่งท้าทาย นำตื่นเต้น และมีความหมาย กระบวนการที่จะพัฒนา ตนเองตามศักยภาพของตนเป็นกระบวนการที่ไม่มีจุดจบตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนจะมีความต้องการ ที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตนเพราะมีน้อยคนที่ได้ถึงขั้น Self Actualization อย่างสมบูรณ์

นอกจากนี้ แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961 : 207 – 256) กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบการ ที่เป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ไว้ดังนี้

1. กล้าเสี่ยงพอควร (Moderate Risk – Taking) มีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวบุคคลที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ไม่พอใจทำสิ่งที่ง่าย ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ความสามารถ หากแต่เลือกทำสิ่งที่ยากเหมาะสมกับความสามารถของตน และทำในสิ่งที่ยากได้สำเร็จ แต่ก็หวังพึ่งโชค

2. ความกระตือรือร้น (Energetic) หรือความขยันขันแข็งในการกระทำสิ่งแปลกๆ ใหม่ ๆ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไม่ได้ขยันไปทุกกรณี แต่จะเอาใจใส่มานะพวกพากเพียรต่อสิ่งที่ท้าทาย ย้วยความสามารถของตน เป็นงานที่ต้องใช้สมองคิด และจะทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกได้ว่าทำงานสำคัญสำเร็จลุล่วงไปได้

3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Responsibility) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะพยายามทำงานให้สำเร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง มิใช่จะหวังให้คนอื่นยกย่องตน ต้องการปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ไม่ชอบผู้อื่นมาบงการว่าตนควรจะทำอย่างนั้นอย่างนี้

4. ต้องการทราบแน่ชัดในการตัดสินใจ (Knowledge of Result Decision) ผู้ที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะติดตามผลการกระทำของตนว่ามีผลอย่างไร ไม่ใช่คาดคะเนว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ และเมื่อทราบผลการตัดสินใจ หรือการกระทำแล้วยังพยายามทำให้ดีกว่าเดิมอีก

5. คาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Future Possibilities) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เป็นผู้ที่มีการวางแผนระยะยาว (Long range Planing) เพราะเล็งเห็นการณ์ไกลกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

6. มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organization Skill) ข้อนี้ยังไม่มีหลักฐานการค้นคว้าเพียงพอ แต่เป็นลักษณะที่น่าจะให้เกิดสมรรถภาพในการจัดระบบงานยิ่งขึ้น แมคแลนด์ได้อ้างถึงการค้นคว้าของเฟรนด์ ว่าในการเลือกผู้ร่วมงานนั้น ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะเลือกเพื่อนฝูงที่มีคุณสมบัติอย่างอื่น

สุขสมร ประพัฒน์ทอง และดวงเดือน พันธุมนาวิน (2533 : 25) ได้กล่าวถึงผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงว่า จะเป็นผู้ที่ไม่ปฏิเสธปัญหาที่เกิดขึ้นกับตน แต่จะมีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหา มีความอดทนหาหนทางเพียร ไม่ยอมแพ้อุปสรรคที่ขัดขวางง่ายจนเกินไป

จากความหมายและทฤษฎีต่างๆ มีความสอดคล้องกันโดยสรุปที่สำคัญว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หมายถึง ความต้องการบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นการกระทำเพื่อมาตรฐานที่ดีกว่า โดยมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรม เช่น มีความตั้งใจจริงในการดำเนินการเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ กำหนดเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ที่จะทำได้สำเร็จเหมาะสมกับความสามารถของตน มีความมานะพยายาม มีความอดทน กล้าเสี่ยงพอสมควร มีทักษะในการจัดระบบงาน มีระดับความทะเยอทะยานสูง เป็นต้น

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

งานวิจัยในประเทศ

เมธี โพธิพัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่นักเรียนชายและหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 186) ศึกษารูปแบบผลการเรียนในโรงเรียน พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อผลการเรียนในลักษณะสาเหตุทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านสติปัญญา เจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาและเจตคติต่อสังคมศึกษา

ประกายทิพย์ พิชัย (2539 : 55 – 58) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลายประการ เช่น เพศ พื้นฐาน ฐานะทางเศรษฐกิจ เชื้อชาติ ปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

สมทรง สุวรรณเลิศ (2514 : 46) ได้กล่าวว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือยากจนมักมีปัญหาทางร่างกายและจิตใจและนำไปสู่ปัญหาความประพฤติ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลเสียต่อการเรียน และต่อปัญหาทางด้านอารมณ์ และสุขภาพ ฐุพิชัย กุล และคนอื่นๆ (ม.ป.ป. : 108) กล่าวว่า สาเหตุที่ฐานะทางเศรษฐกิจมีส่วนเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตนี้อาจเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจดี ย่อมหมายถึง การมีความรู้สึกร่มเย็นในตัวเอง จึงทำให้ความกดดันน้อยบุคคลไม่ต้องทนทุกข์อยู่กับภาวะเคร่งเครียดหรือมีข้อขัดแย้งในใจมากมายนัก

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

งานวิจัยในประเทศ

จินตนา อินทรไทย (2525 : 48 – 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สุด ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่สุด

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีบิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน จะทำให้นักเรียนประสบปัญหาต่างกันและปัญหาที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในบ้านและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสของบิดามารดา

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสของบิดามารดา

สภาพครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเจตคติหรือพฤติกรรมเด็ก เพราะบิดามารดาหรือบุคคลในครอบครัว ย่อมมีอิทธิพลในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดให้กับเด็ก (สุพัตรา สุภาพ. 2521 : 50) ถ้าเด็กมาจากครอบครัวที่แตกแยก กล่าวคือ บิดามารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่ หรือบิดามีภรรยาหลายคน ซึ่งบุตรของภรรยาแต่ละคนได้รับความรักไม่เท่าเทียมกัน จะทำให้เด็กขาดความสุข เกิดการเบียดเบียนบ้าน คิดว่าตนไม่เป็นที่ปรารถนาของครอบครัว จึงกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาในที่สุด เช่น ประพฤติผิดกฎของโรงเรียนกฎของโรงเรียน ไม่สนใจเรียนเล่า การพนันหรือขโมยของผู้อื่น (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. 2529 : 166 – 167) ในเรื่องนี้ รุจ วังษี (2515 : 39) กล่าวว่า บิดามารดา และผู้ปกครองนับว่าเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและคลุกคลีอยู่กับเด็กเป็นประจำของระยะเวลาที่ยาวนานกว่าคนอื่น ๆ เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด ในด้านความประพฤติและการดำเนินชีวิต และสาเหตุที่ทำให้เยาวชนประพฤติเป็นคนเถรที่เกิดจากครอบครัวและผู้ปกครองนั้น ได้แก่ การแตกแยก หรือหย่าร้างในครอบครัวพ่อแม่หรือผู้ปกครองทอดทิ้งไม่เอาใจใส่ ไม่กวดขันลงโทษเด็ก ขาดความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาในการอบรมเด็ก มีปัญหาทางเศรษฐกิจและครอบครัว ไม่สนับสนุนให้เด็กเรียนหนังสือ

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรรถของบิดามารดา

2.7.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

สกูลเลอร์ (นันทิกา แยมสรวล. 2522 : 23; อ้างอิงจาก Schooler. 1972) ได้ทดสอบผลที่เกิดจากโครงสร้างครอบครัวที่มีต่อค่านิยมของบุคคล และรู้จักใช้สถิติปัญญา เพื่อไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยการสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3,102 คน ผลปรากฏว่า คนที่มาจากครอบครัวแตกแยก หย่าร้างหรือแยกกันอยู่ เป็นคนวิตกกังวล ไม่ไว้วางใจคน และเคร่งครัดในคตินิยมมากกว่าคนอื่นๆ ในกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะครอบครัวที่ไม่มีผู้ชายเป็นผู้ใหญ่อยู่ด้วย สมาชิกในครอบครัวจะมีความเสื่อมสมรรถภาพในการยืดหยุ่นด้านคตินิยม

2.7.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เสาวลักษณ์ เลิศดำรงค์เดช และคนอื่นๆ (2525 : 1 – 3) ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจ สุขภาพจิตเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จำนวน 621 คน โดยใช้แบบทดสอบ MMPI ฉบับภาษาไทยของ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว ซึ่งดัดแปลงมาจาก The Minnesota Multiphasic Personality Inventory ของ Hathaway และ Molinly พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา มีแนวโน้มจะมีปัญหาสุขภาพจิตสูงกว่าวัยรุ่นที่อยู่กับบิดามารดา และกลุ่มนักเรียนชายที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดามีแนวโน้มที่จะมีสุขภาพจิตสูงกว่าวัยรุ่นชายที่อยู่กับบิดามารดา

ศิริวัฒน์ นิจนตร (2526 : 202) ได้ศึกษาสภาพเชิงจิตสังคมในโรงเรียนกับสุขภาพของเด็กวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีสุขภาพจิตสี่ด้าน คือ มโนภาพแห่งตนซึมเศร้า วิตกกังวล และสุขภาพจิตรวมเสื่อมกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ

จากเอกสารและงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าสภาพครอบครัวที่สมบูรณ์และสงบสุข ทำให้เด็กมีสุขภาพจิตดีและปัญหาน้อยกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวแตกแยก การที่เด็กไม่สนใจเรียนหรือมีปัญหาการเรียนในด้านต่างๆ นั้น อาจเป็นเพราะว่าบิดามารดาปล่อยปละละเลย ไม่ให้ความสนใจในตัวเด็กเลย ทำให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนไม่มีประโยชน์ ขาดกำลังใจในการเรียน

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง

คอกซ์ และลีเกอร์ (Cox and Leager. 1961 : 639 – 648) ได้อธิบายเรื่องของความรักที่พ่อแม่มีต่อบุตรไว้ว่า มีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. การให้ความสำคัญกับบุตรเป็นอันดับแรก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู โดยการให้สิ่งที่บุตรต้องการจริงๆ พอกๆ กับการให้โดยที่พ่อแม่คิดว่าบุตรต้องการ และพ่อแม่หวังว่าบุตรอาจจะมีความต้องการ

2. การให้ตรงตามพัฒนาการ ได้แก่ พ่อแม่ตั้งความมุ่งหมายการเรียกร้องไว้เหมาะสมกับความสามารถทางอารมณ์ สังคม ร่างกาย และทักษะของบุตรที่พึงมีได้ตามขั้นตอนของการพัฒนาการ

3. การยอมรับและยกย่องบุตร ได้แก่ การแสดงออกโดยพ่อแม่แสดงความรักแก่บุตร และยอมรับบุตรแต่ละคนตามความสามารถ และขีดจำกัดของสมอง อารมณ์และร่างกาย

โกลด์เนอร์ และโกลด์เนอร์ (Gouldner and Gouldner. 1963 : 52) พบว่า ผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กจะอธิบายลักษณะของเด็กหลายๆ ลักษณะตามที่รับเอาเอกลักษณ์ของสังคมไว้ และคาดหวังว่าเด็กจะประพฤติตัวให้เป็นไปตามลักษณะที่กำหนดให้และจะประมาณค่าเด็กตามลักษณะที่กำหนดให้ด้วย บุคคลเหล่านี้จะสอนเด็กให้รู้จักตัดสินตนเองตามค่านิยม เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความสะอาดและความสำเร็จในการเรียน สิ่งเหล่านี้ต่อมาจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมบุคคล

กุหลาบ รัตนสังขธรรม และคนอื่นๆ (2540 : 13 – 15) ได้สรุปแนวคิดของสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวที่สัมพันธภาพที่ดีจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันในลักษณะต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน หมายถึง การดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน การเล่าเรียนของบุตร ความทุกข์และความสุขที่ต้องการระบาย เป็นต้น

2. ต้องรู้จักคนที่เรารัก สำหรับบุตร บิดา มารดา ก็ต้องเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับบุตร อุปนิสัยบุตร จุดเด่นจุดด้อยเป็นอย่างไร

3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน หมายถึง การเคารพที่มาจากใจซึ่งพฤติกรรม การแสดงออกหลายอย่าง เช่น การฟังกัน การเกรงใจกัน การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เป็นต้น

4. ต้องมีความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับความผิดหรือความชอบ

5. ต้องมีความไว้วางใจกันและกัน ควรมีต่อทั้งกายและทางใจ
 6. ต้องให้กำลังใจกันและกัน อาจเป็นคำพูดหรือท่าทางที่ให้การสนับสนุน
 7. ต้องให้อภัยกันและกัน ถ้ามีความรักอยู่ก็อภัยกัน ยกโทษให้กัน
 8. ต้องรู้จักสื่อสารในครอบครัว ควรใช้ปิยะวาจา ระหว่างบิดามารดากับบุตร
 9. ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและคุณภาพ มีกิจกรรมร่วมกัน ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่มี
 10. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลง
 11. ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัวและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ด้วยกันทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ทั้งต่อตนเองและต่อสมาชิกในครอบครัว
 12. มีความใกล้ชิดทางสัมผัส การสัมผัสเช่น การโอบกอดกันบ้างเป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติของคน
- จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สรุปว่าสัมพันธภาพที่มีต่อกันแสดงออกในรูปแบบความรัก ความเข้าใจ ทั้งด้วยวาจาและพฤติกรรม มีอิทธิพลต่อความสามารถของนักเรียน

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง

2.8.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แคลเดล และเลสเตอร์ (Kandel and Lesser. 1992 : 221 – 222) ศึกษาเรื่องการศึกษาของวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา พบว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการศึกษาของบุตรมากกว่าสภาพเศรษฐกิจและกลุ่มเพื่อน

2.8.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อรพินท์ ชูชม (2522 : 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิมสภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียน ถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้น่าเรียน คือ ความเข้าใจต่อกันมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดหวั่นวิตกกังวลให้เกิดกับอารมณ์ของเด็ก

ประกายทิพย์ พิชัย (2539 : 78) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง จำนวน 1,009 คน พบว่า

สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และมีส่วนต่อความพร้อมในการเรียนของเด็กอีกด้วย

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2524 : 49) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนทุกระดับ นอกจาก ผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์ดีแล้วยังต้องการอาจารย์ที่มีวิธีการสอนที่เป็น กันเอง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้อง เหมาะสม ให้ข้อติชมตรงไปตรงมา ซึ่งเต็มไปด้วยความหวังดี จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2524 : 97) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของครู พบว่า พฤติกรรม การสอนของครูที่เกิดขึ้นในห้องเรียน อาจแปรผันไปตามบุคลิกภาพของครู ประสบการณ์ที่ครูมีอยู่ และลักษณะวิชาที่สอนและอื่นๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 26 – 27) ได้แบ่งบรรยากาศในชั้นเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย พฤติกรรมของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ ระหว่างนักเรียน กับนักเรียน ซึ่งจากบรรยากาศกลุ่มนี้ สามารถจัดเป็นด้านต่างๆ 6 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Involvement) หมายถึง การที่นักเรียนในห้องมีความ ตั้งใจ และแสดงถึงความสนใจในกิจกรรมของชั้นเรียน เช่น การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การ ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ

2. ความผูกพันกันฉันท์มิตร (Affiliation) หมายถึง นักเรียนที่มีความรู้สึก และ แสดงออกซึ่งความเป็นมิตรต่อกันและกัน เช่น การรู้จักคุ้นเคยกัน ช่วยกันทำงาน มีความพอใจที่ ได้ทำงานร่วมกัน

3. การสนับสนุนจากครู (Teacher support) หมายถึง การแสดงออกของครูที่ แสดงความสนใจต่อนักเรียน ใ่วางใจนักเรียน สนใจในความคิดของนักเรียน

4. การเน้นงาน (Task orientation) หมายถึง การจัดกิจกรรมของชั้นมุ่ง ให้บรรลุ จุดมุ่งหมายทางวิชาการ ไม่ออกนอกเรื่องที่กำลังเรียนกำลังสอน

5. การแข่งขัน (Competition) หมายถึง การที่นักเรียนแข่งขันซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้คะแนนสูงหรือได้รับการยอมรับ

6. ระเบียบและการมีระบบงาน (Order and organization) หมายถึง การเน้น การประพฤติปฏิบัติในชั้นเรียนด้วยลักษณะที่เป็นระเบียบ กิจกรรมต่างๆ จัดไว้อย่างมีระบบ

พรชูลี อาชาบำรุง (2525 : 232) กล่าวว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเป็นสำคัญ

ชีรวัดณ์ นิจนตร (2526 : 76) นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนที่มีแบบแผนปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย จะมีความมั่นคงทางอารมณ์ มักจะเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนเป็นอย่างมาก โรงเรียนจะประสบผลสำเร็จในการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียนเพียงใด ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ครูได้กระทำต่อเด็ก ซึ่งได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน

ประติพันธ์ อุปรามย์ (2527 : 33) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนดังนี้ คือ ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนอาจเกิดขึ้นได้ทั้งระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ด้วยกันเอง ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู กับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึง ทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้มาก บรรยากาศในชั้นเรียนก็มีแต่ความน่าสนใจน่าสนุกลอยๆ อยากรู้อยากเห็น กระตือรือร้น นอกจากนั้นปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ก็มีมีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 47 – 48) ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนและผู้สอนในแง่ของปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับสิ่งต่างๆ ซึ่งมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในห้องเรียนเสมอไป ดังนั้น การพบปะซักถามนอกห้องเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้า และควรฟังความคิดจากนักเรียนบ้าง

2. ปฏิสัมพันธ์ตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น การอภิปราย การโต้วาที การรายงาน ผู้เรียนจะช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ตอบสนองระหว่างกัน ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นการสร้างบรรยากาศของสังคมที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียน

3. ปฏิกริยาระหว่างผู้เรียนกับวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ง่ายขึ้น ลดเวลาการเรียนการสอน การนำนวัตกรรมมาใช้ จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน

4. ปฏิกริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับความพึงพอใจ ผู้บริหารจะต้องจัดความพึงพอใจที่ดีในโรงเรียน ตั้งแต่อาคารสถานที่ บริเวณ ความปลอดภัยจากกลิ่นควันเสียรบกวน ตลอดจนบุคลากรต่างๆ

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ครูและนักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

2.9.2.1 งานวิจัยในประเทศ

บุษ (วิลาส บุญทองขาว. 2527 : 16; อ้างอิงจาก Byth. 1942 : 645 – 656) ได้วิจัยสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูพยายามทำความรู้จักกับนักเรียนให้เห็นอกเห็นใจนักเรียน รู้จักส่งเสริมได้ดีขึ้น การปรับตัวเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนที่มุ่งสอนโดยใช้วิธีบังคับ นักเรียนจะไม่พอใจในตัวครูและนักเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร

สไตลส์ และดอร์ซีย์ (วิลาส บุญทองขาว. 2527 : 16 – 17; อ้างอิงจาก Stiles and dorsey. 1950 : 98 – 100) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอน ดังนี้

1. การเรียนการสอนแบบอัตตาธิปไตยนั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบสั่งและเชื่อฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้ง นักเรียนจะสนใจบทเรียนเพื่อคะแนนของตน โดยไม่คำนึงถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่วนครูไม่มีจุดหมายที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความเจริญในด้านต่างๆ เท่าที่ควรเพียงแต่ต้องการ ให้นักเรียนสนใจบทเรียนที่ตนกำลังสอนเท่านั้น ครูใช้กฎเกณฑ์ตามที่ตนพอใจ บังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติจิตใจ หรือความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนแบบนี้ นักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบตัวใครตัวมัน ไม่มีทักษะการอยู่รวมเป็นกลุ่ม

2. การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตยนั้น ครูจะเป็นผู้สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน ครูยอมรับในเรื่องความแตกต่างของนักเรียน ทั้งด้านความสนใจ ความสามารถ เจตคติ ส่วนนักเรียนต้องการได้รับความรู้มากกว่าคะแนนสูงๆ และครูเป็นเพียงที่ปรึกษาของนักเรียนเท่านั้น การเรียนการสอนแบบ

ประชาธิปไตย จึงเป็นการเรียนการสอนที่สร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ซึ่งบรรยากาศแบบนี้ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

2.9.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พรรณี ชูทัย (2532 : 361) พบว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียนและส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนด้วย

จินตนา มาพวง (ศรีระพร จันทโนทก. 2538 : 36; อ้างอิงจาก จินตนา มาพวง. 2519 : 61) ได้ศึกษาตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตและอาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ การสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ต่อวิชาที่สอน

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ผู้สอน อาจารย์มีความเมตตากรุณา มีความยุติธรรม ครูมีวิธีสอนที่ดี สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.10.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ผ่องศรี เกียรติเลิศสนา (2526 : 106) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด จะมีอิทธิพลมากต่อความคิดเห็นกับวิชาชีพของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของแอสติน (Astin. 968 : 187) ที่ว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกสาขาวิชาชีพ และสอดคล้องกับความคิดเห็นของแคนเทล (Cantell. 1976 : 4912 – A) ที่ว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติและค่านิยมของนักศึกษาได้รับอิทธิพลจากเพื่อนเช่นเดียวกัน

จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 61) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักศึกษา ซึ่งลักษณะของกลุ่มเหล่านี้จะมีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีด้วย

บุปผา การเวท (2527 : 91) ได้ศึกษาทัศนศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อกลุ่มเพื่อน ปรากฏว่า นักศึกษามีอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศสูง และการคบเพื่อนทำให้นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และมีความมั่นใจในตนเองสูง

สุปัญญา กิตติสาร (ดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ. 2533 : 3; อ้างอิงจาก สุปัญญา กิตติสาร. 2529 : 41 การจัดการศึกษาเพื่อให้เข้าใจตนเอง) กล่าวว่า การที่จะทำให้ ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้โดยครูจะต้องให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถมากที่สุด มีความสัมพันธ์และไว้วางใจกันและกันระหว่างเพื่อนและครูโดยสามารถเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกันมีบรรยากาศแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน

รวีวรรณ ชุมชัย (2536 : 90) กล่าวว่า นักเรียนวัยรุ่นจะเรียนรู้ ปรัชญาหรือ และเชื่อถือเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่และญาติพี่น้องเมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนไปด้วย หากพฤติกรรมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายจิตใจและการเรียนรู้ของนักเรียน

ชมนุช บุญสิทธิ์ (2541 : 24) ได้สรุปการปฏิบัติตนของวัยรุ่นกับเพื่อนเพื่อสัมพันธภาพอันดีไว้ดังนี้ แสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น ตั้งใจฟังคนอื่นพูด แสดงกริยาตอบสนองข้อคิดเห็น ทำให้ตนเป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจับผิดบุคคลอื่น มีความเกรงใจต่อบุคคลอื่น รู้จักระงับอารมณ์ วางตัวอย่างเหมาะสมไม่โอ้อวด รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่เป็นเหตุผล และจดจำข้อมูลเล็กๆ น้อยๆ ของเพื่อนไว้เพื่อแสดงความยินดีในวาระสำคัญ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อนักเรียนด้านสภาพร่างกายจิตใจ และพฤติกรรมด้านสังคม อีกทั้งนักเรียนต้องมีการปรับตัวเพื่อรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนด้วย

2.10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.10.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิด (David. 1971 : 5789 - A) พบว่านักศึกษามีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความคับข้องใจ และมีการขัดแย้ง สมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนา ทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล

เดอคอลเตอร์ (ชมนูช บุญสิทธิ์. 2541 : 28; อ้างอิงมาจาก Decoster. 1981) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม พบว่านักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

อาห์มาดและฮูด (Ahmad and Hood. 1984 : 498 – 502) ศึกษาการพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของมหาวิทยาลัยไอโอวา ปีการศึกษา 1977 – 1981 ผลปรากฏว่า นักศึกษามีการพัฒนาสัมพันธภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

2.10.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมบัติ วัจนะสาริกากุล (2524 : 117) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อม สถาบันการศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา

บุปผา การีเวท (2527 : 91) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อกลุ่มเพื่อนปรากฏว่านักศึกษาอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศสูง และการคบเพื่อนทำให้นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์และความมั่นใจในตนเองสูง ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น กิจกรรมดนตรี ละคร ศิลปะและกีฬา อันเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและจำเป็นต่อการศึกษา

วัชรินทร์ แก้วลา (2531 : 85) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อน ให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษานั้น มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของกลุ่มเพื่อน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคม กลุ่มเพื่อนพัฒนาคุณภาพของการจัดกิจกรรมนักศึกษาและการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

จากงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในกลุ่มเพื่อนและมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันจะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนามากกว่ากลุ่มเพื่อนที่มีความก้าวร้าวและมีความขัดแย้ง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

3.1 ประวัติวิทยาลัยนาฏศิลป์

วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ ผู้ก่อตั้งคือ พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ อธิบดีคนแรกของ กรมศิลปากร เดิมมีชื่อว่า โรงเรียนนาฏดุริยางค์ศาสตร์ เปิดสอนเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2477 ให้การศึกษาทั้งวิชาสามัญและวิชาศิลปะด้านนาฏศิลป์ดนตรี ยกเว้นโขน ในวันที่ 2 พฤษภาคม 2478 มีคำสั่งให้ตั้งโรงเรียนศิลปากรสอนวิชาช่างปั้น ช่างเขียน ช่างรัก ขึ้นอยู่กับ กรมศิลปากร และให้โรงเรียนนาฏดุริยางค์ศาสตร์รวมเป็นแผนกหนึ่งของโรงเรียนศิลปากร เรียกว่า โรงเรียนศิลปากร แผนกนาฏดุริยางค์ ต่อมาวันที่ 24 สิงหาคม 2485 มีประกาศพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมศิลปากรใหม่ โดยยุบกองโรงเรียนให้แผนกช่างไปอยู่กับมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ตั้งใหม่ โอนกรมศิลปากรจากกระทรวงธรรมการไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กรมศิลปากรจึงปรับปรุงกองดุริยางคศิลป์เปลี่ยนชื่อเป็น กองการสังคีต และโอนแผนกนาฏดุริยางค์มาอยู่กับกองการสังคีต เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนสังคีตศิลป์ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีมีบัญชาปรับปรุงการศึกษาเปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนสังคีตศิลป์ เป็นโรงเรียนนาฏศิลป์ และให้มีการเรียนการสอนวิชาโขนเพิ่มขึ้น ต่อมาวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2504 มีพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมศิลปากร ออกเป็นส่วนต่างๆ และมีกองศิลปศึกษาเพิ่มขึ้น ให้โอนโรงเรียนนาฏศิลป์จากกองสังคีตมาสังกัดกองศิลปศึกษา และยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยนาฏศิลป์เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2515 ต่อมาได้ขยายวิทยาลัย – นาฏศิลป์ไปจัดอยู่ในส่วนภูมิภาค 12 แห่ง ในปี 2536 มีพระราชบัญญัติให้ชื่อวิทยาลัยนาฏศิลป์ในส่วนกลางว่า วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ (สิริชัยชาญ พักจำรูญ. 2537 : 30)

ปัจจุบันกรมศิลปากรมีวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในสังกัดรวม 12 แห่ง ดังนี้ (กองศิลปศึกษา. 2538 : 9 – 11)

1. วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ
2. วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
3. วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
4. วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
5. วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์
6. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา
7. วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
8. วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

9. วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี

10. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช

11. วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

12 วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

วิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่งนี้ มีหน้าที่ให้การศึกษา อบรมทั้งวิชาสามัญ วิชาการศึกษา และวิชาชีพพิเศษทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าวิจัยศิลปะพื้นเมืองของแต่ละภาค แต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ศิลปวิทยาการ และวัฒนธรรมของชาติโดยมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาศิลปะ สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ โดยมุ่งหมายให้ผู้เรียนฝึกทักษะ ความถนัดและพัฒนาความสามารถ ความสนใจ เพื่อให้เกิดความชำนาญอันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนเองและสังคม
2. เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพและจินตนาการ ตลอดจนรู้จักคุณค่าของนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติ
3. เพื่อให้การศึกษาและฝึกอบรมทักษะฝีมือ ส่งเสริมให้ใฝ่ใจศึกษาเพิ่มพูนความรู้ความสามารถรวมทั้งเป็นการธำรงรักษาสืบทอดงานศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ สามารถให้บริการสังคมและประเทศชาติได้

3.2 ประวัติวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย สังกัดสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 4 หมู่ 5 ถนนจรดวิถีถ่อง ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2522 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2522 เปิดเรียนตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2522 เป็นต้นมา มีบริเวณพื้นที่ทั้งหมด 41 – 47 ไร่ โทรศัพท์ 055 – 6211820 แฟกซ์ 055 – 611820

1. ปี พ.ศ.2522 อาศัยเรียนที่วิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย
2. ปี พ.ศ.2523 – 2524 อาศัยเรียนที่วิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย
3. ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน ดำเนินการก่อสร้างเสร็จจึงได้ย้ายมาเรียนที่อาคารสถานที่ของวิทยาลัยฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2525 เป็นต้นมา

วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ขั้นต่ำ ถึงระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง และระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง โดย

ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หลักสูตรมัธยมศึกษา
ปลายปลาย พุทธศักราช 2524 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช
2527 ซึ่งเป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง การเรียนการสอนมีทั้งวิชาสามัญ
และศิลปะ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้านนาฏศิลป์ – ดนตรีไทย และศิลปสากล พร้อมทั้ง
เน้นคุณลักษณะและประสบการณ์ ของการเป็นครูสอนศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อ
ประกอบอาชีพศิลปิน

3.2.1 ปณิธาน อนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยด้านนาฏศิลป์และดุริ
ยางคศิลป์

3.2.2 คำขวัญตรงต่อเวลา รักษาหน้าที่ มีวินัย อุทิศกายเพื่อศิลปะ ลดละอบายมุข

3.2.3 ปรัชญา สาธุโฆ ลิปปกั นาม อปิ ยาทิสกิทิสฺสึนฺนํชื่อว่าศิลปะ แม้เช่นใดเช่นหนึ่งก็
ยังประโยชน์ให้สำเร็จได้

3.2.4 สีประจำวิทยาลัย เขียว ขาว

3.2.5 เขตพื้นที่บริการ เขตพื้นที่บริการรับนักเรียนเข้าเรียน 9 จังหวัด คือ

1. จังหวัดสุโขทัย
2. จังหวัดพิษณุโลก
3. จังหวัดอุดรธานี
4. จังหวัดตาก
5. จังหวัดแพร่
6. จังหวัดน่าน
7. จังหวัดพิจิตร
8. จังหวัดกำแพงเพชร
9. จังหวัดเพชรบูรณ์

3.2.6 ทิศทางในอนาคต / ความคาดหวัง / วิสัยทัศน์

1. จะเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความเสมอภาคในด้านวิชาการและวิชาชีพตามความถนัด ความสามารถและความสนใจของนักเรียน ให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ให้มีสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งเทคโนโลยีต่างๆ ให้เพียงพอ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
2. จะพัฒนาสุขภาพและพลานามัยให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต บุคลิกภาพ มีคุณลักษณะนิสัยอันดีงามที่เป็นที่ต้องการของสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้สร้างสรรค์สังคมที่สงบสุข มีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์
3. จะเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน นักศึกษา ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ อันจะนำไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
4. จะเร่งรัดพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ เจตคติ วิสัยทัศน์และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับอาชีพครู
5. จะพัฒนางาน ระบบบริหารงานทุกฝ่ายให้มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานอันก่อให้เกิดขวัญ กำลังใจที่ดี มีการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม
6. จะส่งเสริม สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและให้โอกาสชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาอาคารสถานที่ให้สะอาด สงบ ร่มรื่น มีบรรยากาศเป็นตัวเอง
7. จะส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานด้านศิลปะและวัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา บุคลากรทางศิลปะ และวัฒนธรรม รวมทั้งนำคุณค่าทางศิลปะ และวิถีทางวัฒนธรรม มาบูรณาการในการจัดการศึกษา การพัฒนาจิตใจและการดำเนินชีวิตที่เป็นสากลดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย
8. จะเร่งดำเนินการตามภารกิจสำคัญเร่งด่วน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาสารเสพติด การจัดการ หนังสือเรียน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน และการพัฒนาระบบสารสนเทศ
9. จะส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และกิจกรรมผู้นำเพื่อประโยชน์ เพิ่มปลูกฝังคุณธรรมต่างๆ เช่น ความอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต ความระเบียบวินัย เป็นต้น

3.2.7 ภารกิจด้านหลักสูตรของวิทยาลัยนาฏศิลป์

ในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์นั้น แต่เดิมนั้นว่า ผู้เรียนต้องสามารถปฏิบัติเพลงต่างๆ หรือท่ารำต่างๆ ได้ถูกต้องกระบวนการของครูผู้สอน และประกอบกับผู้เรียนต้องเรียนรู้ในวิชาสามัญควบคู่กันไปด้วย (ธนิต อยู่โพธิ์. 2537 : 77) ดังนั้น ผู้ที่จะเรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์จึงต้องมีความอดทนต่อการเรียน รวมทั้งมีจิตใจรักในด้านศิลปะเหล่านั้นด้วย นอกจากนั้น การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน จากระบบเปอร์เซ็นต์มาเป็นระบบหน่วยกิตทำให้ลักษณะวิชามีการเปลี่ยนแปลง จึงมีผลกระทบต่อวิธีการสอน การวัดผลและประเมินผล (วิทยาลัยนาฏศิลป์. 2537 : 104) ทำให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกัน ดังนั้น จึงมีการปรับหลักสูตร ขึ้น ในปี พ.ศ.2514 และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโดยการเพิ่มเนื้อหารายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานอีก ในปี พ.ศ.2527 และต่อมาในปี พ.ศ.2534 ก็ได้มีการแก้ไขหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการสำเร็จจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ไปเพื่อประกอบอาชีพตามความต้องการของสังคม

ปัจจุบันวิทยาลัยนาฏศิลป์มีหน่วยงานในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรโดยประสานกับหน่วยงานวิจัยของสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร การจัดทำเอกสารหลักสูตร การจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร และงบประมาณในการจัดทำหลักสูตร วิทยาลัยนาฏศิลป์เป็นผู้จัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร จัดหาวัสดุอุปกรณ์ จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ห้องฝึกปฏิบัติ จัดห้องสมุดและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ผู้บริหารวิทยาลัยเป็นผู้นำและดูแลในการจัดทำหลักสูตรมาใช้ จัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละวิชา จัดครูเข้าสอนให้ตรงกับความรู้ความสามารถในแต่ละสาขาวิชา (นาราวดี ศิริโรจน์. 2543 : 53)

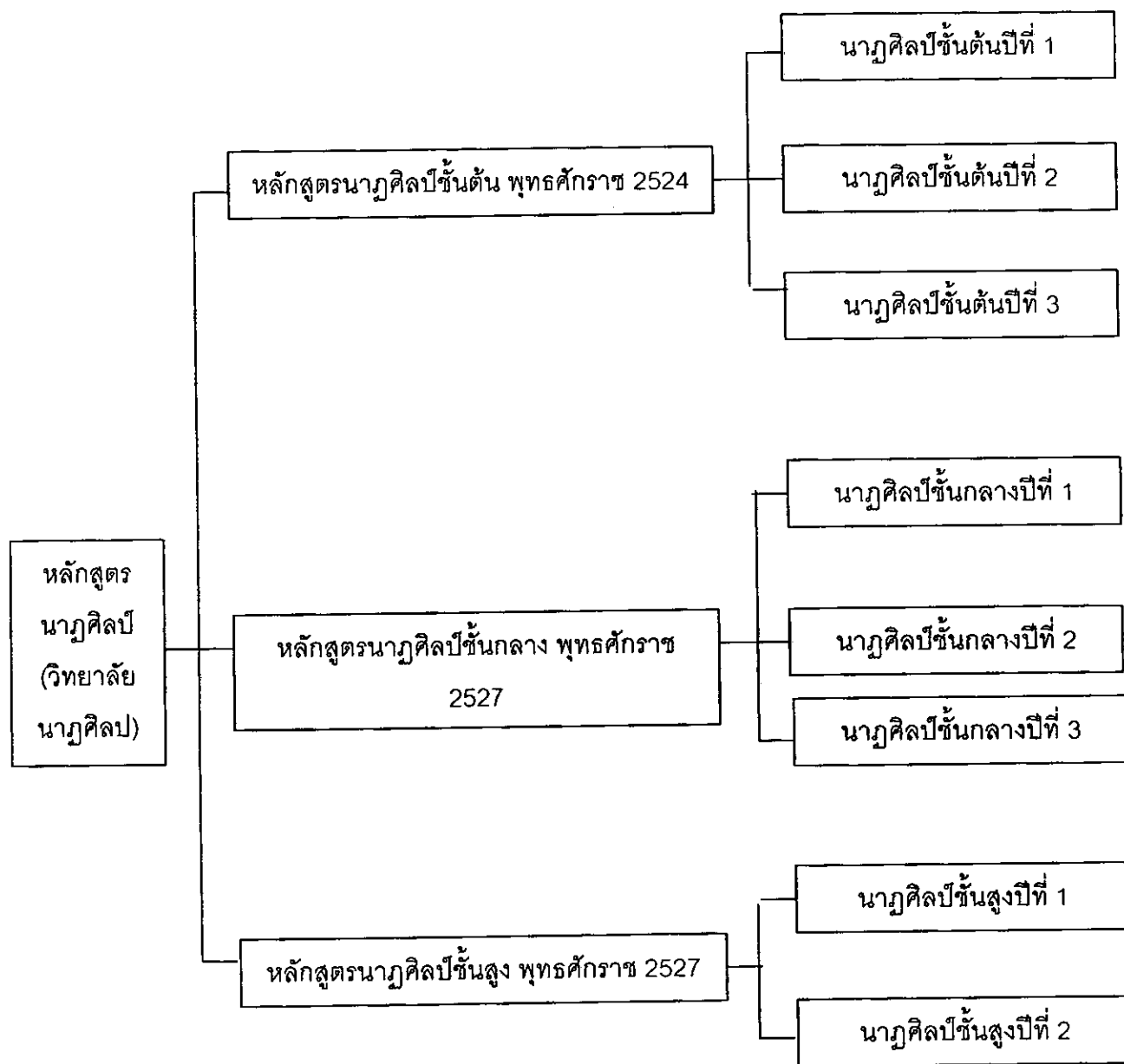
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยจัดแบ่งการศึกษาเป็น 4 ระดับ (วิทยาลัยนาฏศิลป์. 2531 : 4) คือ

1. ระดับนาฏศิลป์ขั้นต้น รับผู้เรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้ระยะเวลาเรียน 6 ภาคเรียน หรือ 3 ปีการศึกษา มีหน่วยการเรียนรวมทั้งสิ้น 108 หน่วยการเรียน ประกอบด้วย วิชาสามัญที่เรียน ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา พลานามัย ทัศนศิลป์ศึกษา วิชาชีพศิลปะที่เรียนแบ่งเป็น 5 สาขา คือ นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์สากล ดุริยางค์ไทย ดุริยางค์สากล คีตศิลป์ไทย ผู้จบหลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น ได้รับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ขั้นต้น (เทียบเท่าประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ)

2. ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง รับผู้เรียนที่จบนาฏศิลป์ชั้นต้น หรือมัธยมศึกษาตอนต้นใช้เวลา 6 ภาคเรียน หรือ 3 ปีการศึกษา ต่อจากชั้นต้น มีหน่วยการเรียนรู้รวมทั้งสิ้น 110 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยวิชาสามัญและวิชาชีพศิลปะ 6 สาขา เช่นเดียวกับนาฏศิลป์ชั้นต้น ผู้จบหลักสูตรนี้จะได้รับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง (เทียบเท่าประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลายสามัญ)

3. ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ภาคเรียนหรือ 2 ปีการศึกษา มีหน่วยการเรียนรู้รวมทั้งสิ้น 85 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย วิชาสามัญ วิชาการศึกษา วิชาศิลปะ 6 สาขา เช่นเดียวกับระดับนาฏศิลป์ชั้นต้น และนาฏศิลป์ชั้นกลาง ผู้จบหลักสูตรนี้จะได้รับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (เทียบเท่าประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง)

4. ระดับปริญญาตรี รับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ใช้ระยะเวลาเรียน 4 ภาคเรียน หรือ 2 ปี การศึกษา เรียนทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 146 หน่วยกิต หลักสูตรการเรียนประกอบด้วย 4 กลุ่ม วิชา คือ วิชาพื้นฐาน วิชาการศึกษา วิชาชีพและวิชาเลือกเสรี

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงระดับชั้น และชื่อหลักสูตรที่ใช้ในแต่ละระดับชั้น
ที่มา : นริรัตน์ วิจิตรแก้ว 2542 :16

3.2.8 หลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2534)

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และสนใจของตนเอง
2. เป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษาวิชาสามัญและวิชาศิลปะอันเป็นพื้นฐาน สำหรับการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ
3. เป็นหลักสูตรที่ให้ความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในวิทยาการศิลปะและวัฒนธรรมไทย โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ
4. เป็นหลักสูตรที่ถ่วงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรีอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

จุดหมาย

การศึกษาระดับนาฏศิลป์ขั้นต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะประกอบสัมมาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงานตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชนและครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะทั้งวิชาสามัญและวิชาศิลปะ และทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ
2. ปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพและจินตนาการ ตลอดจนรู้จักคุณค่าของนาฏศิลป์ดุริยางคศิลป์ทั้งไทยและสากล
3. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและเสริมสร้างสุขอนามัยของตนเองและชุมชน
4. สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่างๆ
5. มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน

6. มีทัศนคติที่ดีต่อสมาชิกทุกคน มีนิสัยรักการทำงาน มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งส่วนตนและหมู่คณะ รู้จักการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

7. มีทักษะพื้นฐานในการประกอบสมาชิก มีความสามารถในการจัดการและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

8. รู้จักอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติ

9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในการจัดการและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

3.2.9 หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2534)

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรต่อจากหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นต้น ที่ให้การศึกษาทั้งวิชาสามัญและวิชาศิลปะ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อมาแล้ว สำหรับหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลางนี้จะเน้นการเลือกเรียนวิชาศิลปะที่ลึกซึ้งตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถเพื่อผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป

2. เป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษาเพื่อเพิ่มเติมความรู้ และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม

3. เป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพทางนาฏศิลป์ ดนตรีทั้งแบบมาตรฐานและแบบพื้นฐานหรือการศึกษาต่อ

4. เป็นหลักสูตรที่มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพและจินตนาการตลอดจนรู้คุณค่าของนาฏศิลป์ดุริยางคศิลป์ทั้งไทยและสากล รู้จักอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของชาติ

5. เป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่นและประเทศชาติ

จุดหมาย

การศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง เป็นการศึกษาที่มุ่งให้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนา

เขาวินปัญญา มีความรู้และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญและวิชาศิลปะด้านนาฏศิลป์ ดนตรี
2. มีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในวิทยาการด้านศิลปะและวัฒนธรรม รู้จักอนุรักษ์ ไว้เพื่อเป็นมรดกของชาติสืบไป
3. มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ
4. สามารถเป็นผู้นำและเป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคลและส่วนร่วม
5. สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน
6. มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน
7. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน
8. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพและเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
9. มีนิสัยรักการทำงานเต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ
10. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากรศิลปวัฒนธรรมของประเทศ

3.2.10 หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรที่ต่อเนื่องจากหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง สำหรับหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูงจะเน้นวิชาศิลปะที่สูงขึ้น และเพิ่มวิทยาการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพครูสอนศิลปะหรือประกอบอาชีพอิสระได้

2. มุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ ได้รับความรู้ความชำนาญ ที่สามารถนำไปใช้ ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม หรือเป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาต่อ ในระดับสูงขึ้น

3. มุ่งให้ผู้เรียนใส่ใจแสวงหาความรู้ความจริงอยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตระหนักในคุณค่าของธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมและงานสร้างสรรค์ของมนุษย์

4. มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพจินตนาการ รู้คุณค่าของนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ทุกรูปแบบ ทั้งไทยและสากล ให้ผู้เรียนรู้จักอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อันเป็น มรดกของชาติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

5. เน้นการผสมผสานความรู้ในทางทฤษฎี การปฏิบัติและเจตคติในสัดส่วนที่เหมาะสม ที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างดี

6. มุ่งสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนในการอนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปะ อันมีค่าของท้องถิ่นให้จรรโลงสืบไป

จุดหมาย

1. เพื่อให้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์ คีตศิลป์ ทั้งในและสากล สามารถปฏิบัติงานในด้านการสอนหรือการแสดงตามสาขาวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี รู้จักเลือกสรร ผลงานที่มีคุณค่าทางศิลปะ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการดำเนิน ชีวิตประจำวัน

3. เพื่อให้รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความสำนึกในความเป็นคนไทยการ อยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ถิ่นรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และระบอบการ ปกครองของไทย

4. ให้เข้าใจพื้นฐานและปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นของ ประเทศ และของโลกปัจจุบัน สามารถแก้ปัญหาโดยใช้วิจารณญาณได้อย่างเหมาะสม

5. เพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ความสามัคคี ความมีระเบียบ วินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความมานะอดทน ความนึกคิดในจรรยาอาชีพ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

6. ให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม อันเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษยชาติ เผยแพร่และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ

7. เพื่อส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มในงานศิลปะ สามารถสร้างผลงานในวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการแสดงออกอย่างอิสระ มีกิจนิสัยในการศึกษา ค้นคว้า พัฒนาตนเอง ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ สามารถวางแผนปฏิบัติงานและแก้ปัญหาด้วยหลักวิชา รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นด้วยความเป็นธรรม

สรุปได้ว่าวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย เป็นสถาบันการศึกษา ที่จัดการอาชีวศึกษาในลักษณะวิชาชีพพิเศษ มีภาระหน้าที่ที่สำคัญยิ่ง 3 ประการ คือ

1. จัดการศึกษาวิชาชีพพิเศษ ด้านนาฏศิลป์ และดนตรี

2. จัดการแสดงเพื่ออนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริม สืบทอดและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมของชาติด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์

3. ดำรง และเผยแพร่ความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

จุดมุ่งหมายสำคัญของหลักสูตรนาฏศิลป์ ดนตรี

หลักสูตรนาฏศิลป์ ดนตรี ได้ตั้งจุดมุ่งหมายสำคัญ เป็นเป้าหมายการเรียนรู้ให้แก่ผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามหลักการของหลักสูตร โดยพัฒนาให้เด็กมีบุคลิกภาพและเจตคติอันดีในการอยู่ในสังคม ดังนี้ (อาภรณ์ จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. 2525 : 266 - 267)

1. ด้านบุคลิกภาพ นาฏศิลป์ดนตรีประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ย่อมก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และแสดงออกได้อย่างเสรี การปฏิบัติตนเช่นนี้ อย่างสม่ำเสมอย่อมนำมาซึ่งบุคลิกภาพของผู้นำและการเป็นผู้มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส ก็ย่อมจะทำให้เกิดกิริยาท่าทางเป็นที่น่านิยมนักใคร่ของคนทั่วไปด้วย

2. ด้านอารมณ์ การแสดงออกด้วยการร้องรำทำเพลงอย่างมีวินัยและขอบเขตพอสมควร และปฏิบัติโดยสม่ำเสมอ จะช่วยให้เด็กร่าเริงเปิดเผย บางครั้งจะสามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึกได้ โดยการปฏิบัติกิจกรรมการควบคุมจังหวะ ท่าทาง การใช้เสียงให้เหมาะสมตามวัยของเด็ก

3. ด้านสังคม การแสดงออกร่วมกับผู้อื่นในกิจกรรมนาฏศิลป์ ดนตรีย่อมฝึกให้เด็กให้รู้ว่าเมื่อไรจึงจะเป็นผู้นำกลุ่มและเมื่อไรตนจะต้องเป็นผู้ตาม ควรจะทำตนอย่างไรจึงจะ

สามารถเข้ากับผู้อื่นได้อย่างดี และรู้จักยอมรับความสามารถของผู้อื่น ย่อมละทิ้งความเห็นแก่ตัวได้ เพราะนาฏศิลป์ ดนตรีมีกิจกรรมอื่นๆ ที่สามารถทำให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรมได้

4. ด้านเจตคติ การเรียนนาฏศิลป์ดนตรีจะสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจในศิลปะวัฒนธรรมของไทยและประเทศใกล้เคียงได้อย่างถ่องแท้ ย่อมก่อให้เกิดเจตคติเกี่ยวกับเรื่องนี้ดีขึ้น สามารถแยกแยะระดับชั้นของความคิดเด่นของศิลปะวัฒนธรรม และยอมรับศิลปะวัฒนธรรมเหล่านี้ว่าเป็นของมีค่าประจำชาติ สมควรที่ทุกคนในชาติจะต้องศึกษาให้เข้าใจและรักษาไว้จุดประสงค์เฉพาะที่เป็นจุดสำคัญของหลักสูตร ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อส่งเสริมลักษณะนิสัยแก่ผู้เรียนและสร้างความเข้าใจในการนาฏศิลป์ ดนตรี ดังนี้ (อาภรณ์ จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. 2525 : 266 – 267)

1. ให้รู้จักคุณค่าของประสบการณ์ทางนาฏศิลป์ ดนตรี โดยสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์ ทั้งทางด้านของความคิดความรู้สึกความละเอียด อ่อนโยนในด้านจิตใจ และมีประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี

2. ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ดนตรี ความรู้และทักษะพื้นฐานเป็นทางนำไปสู่ความเข้าใจ และการส่งเสริมความสามารถพื้นฐานของประชากรเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ดนตรี ของชาติและสากลทั่วไป

3. ให้มีโอกาสพัฒนาตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมนาฏศิลป์ ดนตรี ความถนัดและการแสดงออกในทางกิจการต่างๆ ของนาฏศิลป์ ดนตรี ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันและสามารถปรับตัวตนเองให้เข้ากับคนอื่น ๆ ได้ และกิจกรรมเหล่านั้นก็ให้โอกาสที่จะแสดงความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคลออกมาได้ด้วย

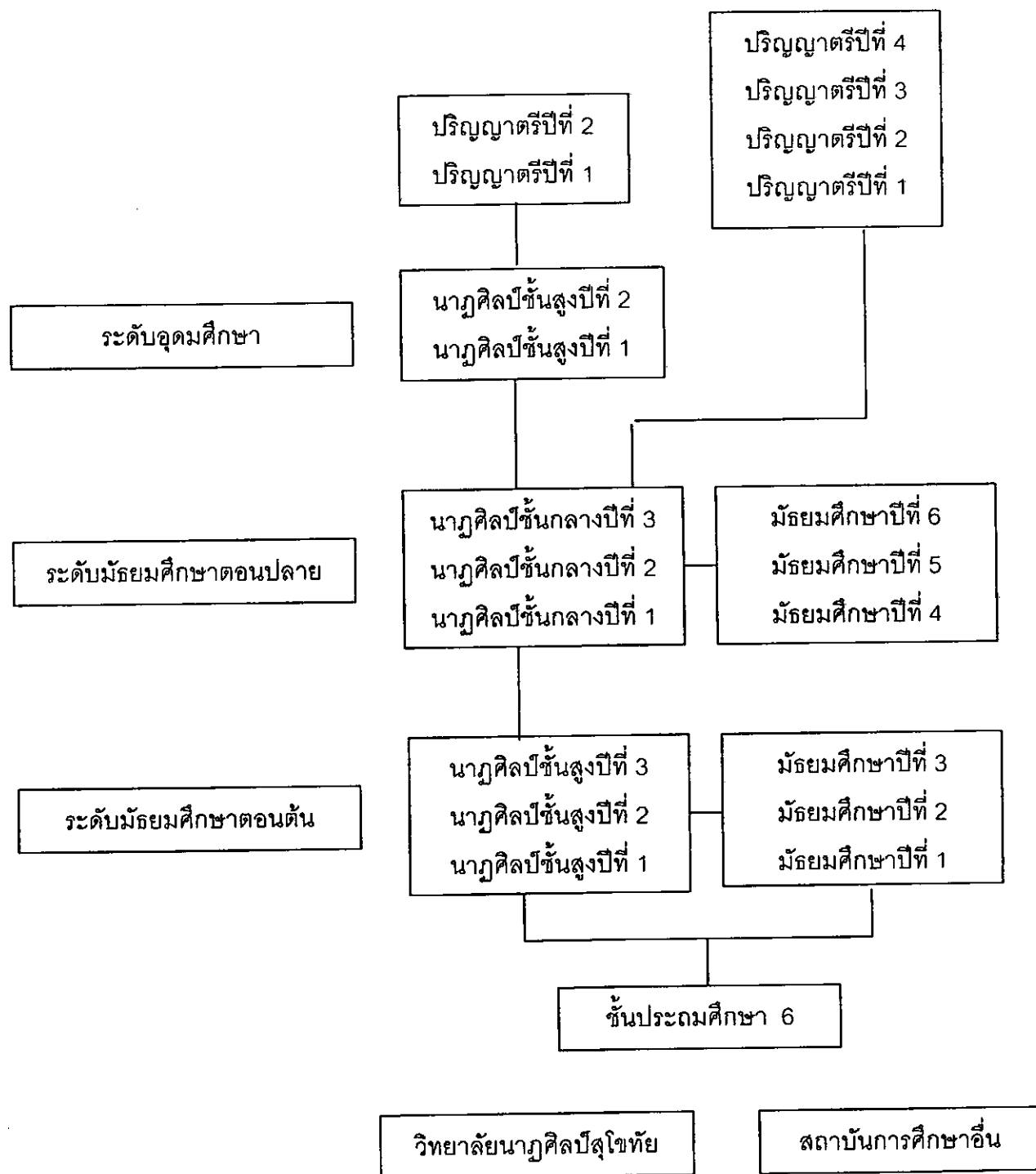
4. ให้แสดงออกตามความคิดและจินตนาการของตน กิจกรรมนาฏศิลป์ ดนตรี ควรที่จะส่งเสริมให้ได้แสดงความคิดและจินตนาการออกมาในด้านการแสดงออกของเด็กด้วย

5. ให้รู้จักนาฏศิลป์ ดนตรีของไทยและของชาติอื่น เป็นการส่งเสริมให้มีความเข้าใจในศิลปะนาฏศิลป์ ดนตรี สามารถดูและเกิดความเข้าใจการแสดงต่างๆ ของไทยและของชาติอื่น เป็นการช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

6. ให้นำประสบการณ์ทางนาฏศิลป์ ดนตรีไปช่วยส่งเสริมปรับปรุง บุคลิกภาพของตน โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ของนาฏศิลป์ ดนตรี การระมัดระวังในด้านจังหวะ การควบคุมเสียงและท่าทางให้ทันต่อนตรีและการเคลื่อนไหว เมื่อได้ปฏิบัติอยู่เสมอๆ ย่อมทำให้ผู้ได้ฝึกกิจกรรมเป็นคนกระฉับกระเฉง ว่องไว แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ในทันที และนอกจากนั้นก็จะมีบุคลิกที่เปิดเผย รื่นเริง ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาและปรับปรุงจุดบกพร่องทางร่างกายและอารมณ์ได้อีกด้วย

3.2.11 แนวทางการประกอบอาชีพและศึกษาต่อ

ผู้ที่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง สามารถที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์กรุงเทพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หรือสถาบันราชภัฏหรือประกอบอาชีพ เช่น รับราชการครู ประกอบอาชีพอิสระ เช่น ศิลปิน นักแสดง นักประชาสัมพันธ์ และผู้นำเยาวชนตามศูนย์เยาวชนต่างๆ ได้ เนื่องจากลักษณะการจัดการศึกษาของสถาบันในสังกัดกองศิลปศึกษากรมศิลปากรเป็นการจัดการศึกษาพิเศษ คือ การจัดการศึกษาแบบมีวิชาสามัญ รวมกับวิชาชีพทางศิลปะ ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องมีความมีความเสียสละและอุทิศเวลาให้แก่ประชาชน เช่น ในขณะที่เรียนจะต้องออกแสดงนาฏศิลป์ดนตรี หรือช่างศิลป์เพื่อความบันเทิงทางจิตใจแก่ประชาชน และเพื่อฝึกทักษะและประสบการณ์ทางการเรียน ผู้เรียนจะต้องอุทิศเวลาทั้งในด้านการเรียนและส่วนตัวเพื่อบริการดังกล่าว ลักษณะของผู้ที่จะเรียนในระบบการศึกษานี้ จึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีระดับความสามารถของสมองอยู่ในเกณฑ์สูงพอสมควรจึงจะรับความรู้วิชาสามัญและวิชาศิลปะนี้ได้ หากผู้เรียนไม่มีความสนใจจริงและตั้งใจจริง จะทำให้เกิดปัญหาทางการเรียน และอาจจะต้องออกจากสถานศึกษาก่อนจบหลักสูตร เนื่องจากระดับคะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนชั้น จึงอาจสรุปได้ว่าผู้ที่เรียนสำเร็จและประสบความสำเร็จในอาชีพทางช่างศิลป์ นาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีใจรักในศิลปะประเภทดังกล่าวนี้จริง ชอบจริง และมีความตั้งใจจริง (กรมศิลปากร. 2538 : 92 – 93)

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงความต่อเนื่องของการศึกษาระหว่างวิทยาลัยนาฏศิลป์

กับสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาทั่วไป

ที่มา : สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์. 2540 : 23

3.2.12 ภารกิจด้านการเรียนการสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

การเรียนการสอนในอดีตที่ผ่านมา จะเน้นการสอนแบบบรรยายและการสาธิตเป็นส่วนใหญ่ ต่อมามีการพัฒนาระบบการเรียนให้นักเรียนได้มีบทบาทมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรโดยมุ่งให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ในผลงานสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่เพื่อเป็นไปตามระบบสากล ดังนั้น การเรียนการสอนจึงต้องปรับไปในแนวเดียวกันเพื่อให้เกิดคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม แต่การปรับเปลี่ยนครั้งนี้ทำให้หลายคนไม่เข้าใจและประณามว่าเป็นการทำลายการเรียนรู้อาชีพดั้งเดิมให้เสียหาย นักเรียนความรู้ไม่แน่นเหมือนการเรียนการสอนแบบเดิม (ประกอบ ลาภเกษตร. 2537 : 82) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีครูอาจารย์ด้านนาฏศิลป์หลายท่านที่พยายามปรับปรุงโดยใช้วิธีการเรียนการสอนทั้งแบบอดีตและวิธีสอนแบบใหม่ๆ เพื่อให้ นักเรียนมีความสนใจและสนุกกับบทเรียนในสาขาที่ได้เลือกเรียนมากขึ้น เช่น ใช้วิธีการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) โดยการจัดอบรมครู วิทยาลัยนาฏศิลป์ส่วนภูมิภาค ให้มีความรู้ในการสอนโดยนักเรียนเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ (วิทยาลัยนาฏศิลป์พบุรี. 2543 : 1) นอกจากนี้ยังได้จัดทำโครงการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยยึดรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาในภาครัฐและเอกชน (วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง. 2541 : 5)

การจัดการเรียนการสอนทางศิลปวัฒนธรรมของประเทศ ด้านนาฏศิลป์และดนตรี วิทยาลัยนาฏศิลป์จัดการเรียนการสอน ดังนี้ (สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์. 2538 : 3)

1. การจัดตารางสอน แบ่งเป็น 2 สาย คือ สายสามัญและสายศิลปะ สายสามัญ มีหมวดวิชาต่างๆ คือ หมวดภาษาไทย หมวดสังคม หมวดคณิตศาสตร์ หมวดวิทยาศาสตร์ และหมวดวิชาการศึกษา สายศิลปะมีสาขาวิชาต่างๆ คือ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สาขาวิชา ดุริยางคศาสตร์ไทย สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย สาขาวิชาดุริยางค์สากล สาขาวิชาคีตศิลป์สากล และสาขาวิชานาฏศิลป์สากล

2. การจัดแผนการสอน อาจารย์ในหมวดวิชาต่างๆ จะเป็นผู้จัดทำเพื่อเป็นแนวทางในการสอน ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร

3. การจัดอาจารย์เข้าสอนในรายวิชาต่างๆ แบ่งเป็น 2 สาย ได้แก่ สายวิชาสามัญและสายวิชาศิลปะ อาจารย์สายวิชาสามัญจะรับผิดชอบในชั้นเรียนตามเกณฑ์ ดังนี้ นักศึกษา 30 คน ต่อครู 1 คน ชั่วโมงสอนประมาณ 12 – 15 คาบต่อสัปดาห์ สายวิชาศิลปะจัดอาจารย์ตามความสามารถและความถนัดของแต่ละสาขาวิชา เกณฑ์ชั่วโมงสอนของศิลปะ 26 คาบต่อสัปดาห์

4. การจัดบริการอุปกรณ์การเรียนการสอน วิทยาลัยจัดหาอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละสาขาวิชา เช่น สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเป็นเครื่องเทพบันทึกลีเสียง และแถบบันทึกลีเสียง สาขาวิชาดุริยางค์ไทย มีระนาด ฆ้อง กลอง ขอ จะเข้ เป็นต้น

5. การใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน ส่วนมากจะเป็นการอภิปรายประกอบการสาธิต และขึ้นอยู่กับเทคนิคการสอนของอาจารย์ในแต่ละวิชา นอกจากนี้สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดแล้ว ยังมีปัจจัยอีก 2 อย่างที่จะช่วยให้การเรียนการสอน ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ประสบผลสัมฤทธิ์ได้ คือ ผู้สอนหรืออาจารย์ และนักศึกษาหรือผู้เรียน

3.2.13 คุณลักษณะของนักศึกษา

วิทยาลัยนาฏศิลป์มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตนักศึกษาให้ไปประกอบอาชีพครู หรือศิลปินด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์ คีตศิลป์ ทั้งไทยและสากล ให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนาทั้งทางกาย สมอง อารมณ์และสังคม มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ลักษณะ (Bloom, 1965 : 26) คือ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) 2. จิตพิสัย (Affective Domain) 3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งในแต่ละลักษณะ มีรายละเอียดคือ

พุทธิพิสัย คือ มีความรู้ความเข้าใจถูกต้อง นำความรู้ไปใช้ได้จนถึงการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ครุนาฏศิลป์ที่ดีควรเป็นครูที่มีความรู้ทั้งวิชาการศึกษา ทฤษฎี ศิลป์และมีความชำนาญในศิลปะ ซึ่งจะทำให้เป็นศิลปินครูที่มีความสามารถทางสมอง มีความสมบูรณ์ทางร่างกาย มีพรสวรรค์ ซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะตน สร้างสรรค์งานศิลปะและการศึกษาของไทย

ด้านจิตพิสัย คือ การรับรู้ทางอารมณ์จนไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ เช่น การยอมรับคุณค่า เกิดเจตคติ จนสามารถเลือกคุณค่าและตัดสินใจความดีความชั่วด้วยตนเอง ด้วยการยอมรับ ค่านิยม การปฏิบัติตาม การปฏิเสธ การสนับสนุนด้วยเหตุผล การแสดงศรัทธาและความเชื่อ ครูศิลปะที่ดีจะต้องมีความเคารพเทพดาด้านศิลปะ ประมาจารย์ ครู อาจารย์ ทั้งที่ล่วงลับไปแล้ว และยังมีชีวิตอยู่ มีความเมตตา เห็นอกเห็นใจผู้เรียน มีความอดทน เข้าใจผู้เรียน สุขุมรอบคอบ มีไมตรีจิต ขยันหมั่นเพียรในการทบทวนหลักทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถปรับตัวเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นในการปฏิบัติงาน

ด้านทักษะพิสัย คือ มีทักษะที่ได้จากการฝึกประสาทสัมผัสและอวัยวะของร่างกายเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ เช่น สามารถใช้ประสาทสัมผัสและอวัยวะต่างๆ อย่างคล่องแคล่ว ควบคุม

อารมณ์ของตนเอง สำรวมกิริยาวาจา ใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ครูศิลปะสาขานาฏศิลป์ ดุริยางค์ และคีตศิลป์ จะต้องมีความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้จนผู้เรียนสามารถปฏิบัติตนได้ มีความเชี่ยวชาญในการเผยแพร่ศิลปะแก่สังคมมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเสียสละตนและเวลาเพื่อส่วนรวม บำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์แก่สังคม

ลักษณะทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าว สรุปได้ว่าผู้ที่เรียนนาฏศิลป์จะต้องมีคุณลักษณะดังนี้ คือ ต้องอดทน ต้องมีความรู้ในวิชาที่สอนและต้องทำการสอน

การบริหารการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

มีผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์เป็นผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งฝ่ายการบริหารงานเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่

1. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร รับผิดชอบงานธุรการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานการเงินและงบประมาณ งานสวัสดิการ
2. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร รับผิดชอบงานภาควิชา งานทะเบียนวัดผล งานห้องสมุด งานเทคโนโลยีทางการศึกษา งานแนะแนว งานบริการวิชาการ
3. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร รับผิดชอบงานวินัย งานทะเบียนประวัติ งานสุขภาพ อนามัยและพยาบาล งานรักษาความปลอดภัย งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การก่อการทะเลาะวิวาทและงานโครงการอาหารกลางวัน
4. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร รับผิดชอบงานกิจกรรมงานแสดง งานกิจกรรมอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา

3.2.14 ภารกิจด้านการบริการสังคมของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยจัดการบริการสังคมดังนี้

1. การบรรยายและบรรเลงดนตรีไทยทางวิทยุกระจายเสียงกรมประชาสัมพันธ์ให้เวลาเดือนละครั้งสำหรับการบรรยายในละครเรื่องต่างๆ ประกอบการบรรเลงและขับร้องเพลงไทย
2. การบริการวิชาการแก่นักศึกษาในการแสดงนาฏศิลป์และดนตรี เป็นการศึกษาทางอ้อมที่จะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์และความรู้ทางด้านวิชาชีพ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความสามารถในการทำงาน การตัดสินใจ การปรับตัว มีความสามัคคีและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ กิจกรรมวิชาการทางด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทยมีดังนี้

- 2.1 งานการแสดงของรัฐบาลจัดขึ้นเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชอาคันตุกะ จากต่างประเทศ เสด็จมาเยือนเป็นการส่วนพระองค์ การแสดงจะจัดขึ้นที่พระที่นั่งจักรี
- 2.2 งานการแสดงของรัฐบาลจัดโดยสำนักนายกรัฐมนตรี การแสดงจัดขึ้นเพื่อต้อนรับแขกชาวต่างประเทศที่สำคัญมาเยือนประเทศไทยตามวาระและโอกาสต่างๆ โดยมีนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐบาลเป็นเจ้าภาพ
- 2.3 งานการแสดงของรัฐบาลจัดโดยคณะนายทหาร การแสดงจัดขึ้นเพื่อเป็นการเลี้ยงต้อนรับนายทหารต่างประเทศที่มาเยือนประเทศไทย
- 2.4 งานการแสดงเพื่อเผยแพร่สำหรับประชาชนทั่วไป ตามนโยบายของกรมศิลปากรการแสดงจัดขึ้น ณ โรงละคร เป็นประจำทุกสัปดาห์และทุกเดือน ส่วนในฤดูร้อนจะเพิ่มการแสดง ณ สโมสรศาลาทุกสัปดาห์ รวมถึงการเผยแพร่ทางวิทยุศิลป์ในส่วนภูมิภาคต่างๆ ด้วย
- 2.5 งานการแสดงเพื่อเชื่อมสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ เนื่องในวาระและโอกาสต่างๆ ที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ
- 2.6 งานสาธิตการแสดงนาฏศิลป์ไทย เมื่อมีสถาบันการศึกษาต่างๆ ขอความร่วมมือหรือขอความอนุเคราะห์มา
- 2.7 งานแสดงทั่วไป เป็นงานที่บริษัทเอกชนต่างๆ รวมถึงประชาชนทั่วไป จัดขึ้นและติดต่อขอให้ทางวิทยาลัยฯ จัดการแสดงไปร่วมงาน เช่น งานวันขึ้นปีใหม่ งานเลี้ยงรับรองงานประเพณีต่างๆ ได้แก่ งานวันเกิด งานแต่งงาน งานเผาศพ เป็นต้น
3. การบริการวิชาการแก่เยาวชนทั่วไป วิทยาลัยจัดปีละหนึ่งครั้งในเดือนเมษายน สำหรับเยาวชนที่สนใจศึกษาวิชานาฏศิลป์และดนตรีไทย
4. การบริการวิชาการแก่ประชาชนทั่วไป วิทยาลัยเปิดอบรมให้สำหรับประชาชนและครูอาจารย์ ที่สนใจศึกษาวิชานาฏศิลป์และดนตรีไทย
5. การบริการด้านตำรา การผลิตตำราทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติขาดแคลนทุกสาขา วิชาปัจจุบันมีตำราด้านปฏิบัติเฉพาะระดับขั้นต้นให้กับอาจารย์ผู้สอน
6. การบริการห้องสมุด วิทยาลัยบริการห้องสมุดให้แก่นักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ โดยจัดบริการที่ห้องสมุดของวิทยาลัย
7. การบริการวิชาการให้กับชาวต่างประเทศ เปิดโอกาสให้ชาวต่างประเทศที่สนใจเข้าชมการเรียนการสอน พร้อมการอธิบายประกอบการศึกษาการเรียนการสอนในทุกสาขาวิชา

3.2.15 ภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

ความรับผิดชอบในการพัฒนาศาสตร์ทางศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์และดนตรีนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะได้มีการศึกษาอย่างเป็นระบบในการที่จะทำให้เกิดองค์ความรู้ ในด้านการใช้ศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์และดนตรีเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศโดยการจัดการศึกษาในรูปแบบที่มุ่งไปสู่อาชีพศิลปิน ครูผู้ถ่ายทอดวิชาศิลปะ และนักวิจัยหรือนักวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์และดนตรี โดยเฉพาะนาฏศิลป์และดนตรีไทยนั้น ไม่เป็นที่นิยมของเยาวชนยุคปัจจุบัน โดยมีสาเหตุมาจากอิทธิพลของศิลปวัฒนธรรมต่างชาติ โดยเฉพาะทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี ได้เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทย และเยาวชนของไทยเรากับศิลปวัฒนธรรมนั้นๆ เข้ามาเป็นความนิยมโดยมิได้เลือกสรร เยาวชนไทยเป็นผู้บริโภคศิลปวัฒนธรรมต่างชาติ โดยมิได้คำนึงถึงเอกลักษณ์ของชาติ อีกประการหนึ่งเป็นเพราะสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบทำให้เศรษฐกิจ และวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยต้องเปลี่ยนไป หรือมีปัจจัยอื่น เช่น สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการพัฒนาเป็นผลกระทบทำให้เยาวชนไทยยุคปัจจุบัน เลือกสรรศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีไทยมากล่อมเกลาจิตใจน้อยมาก โดยสังเกตจากพฤติกรรมของสื่อสารข้อมูลทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และการแสดงต่างๆ และแหล่งบันเทิงกลางคืนก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตามกระแสสังคมยุคใหม่ เป็นต้น

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวทำให้วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการอนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ดนตรี สู่ประชาชน ตระหนักถึงปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาศิลปะเหล่านี้ นอกจากนี้หัวใจที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีของวิทยาลัยนาฏศิลป์นั้น จัดเพื่อสืบทอดมรดกวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีของชาติโดยจัดกิจกรรมการแสดงสู่ประชาชนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และทำการวิจัยนาฏศิลป์และดนตรีพื้นบ้าน โดยนำหลักการดำรงชีวิตของท้องถิ่น มาเป็นงานวิจัยพื้นบ้าน และนำมาสิ่งที่ประติษฐ์คิดค้นใหม่นี้บรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่งในหลักสูตรวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทยและมีให้ศาสตร์นี้สูญหายไป (วิทยาลัยนาฏศิลป์. 2537 : 153)

3.2.16 ประโยชน์ในการศึกษาดนตรีและนาฏศิลป์

วิมลศรี อุปรนัย (2526 : 2) กล่าวว่า วิชานาฏศิลป์มีประโยชน์ในเชิงการศึกษาหรือฝึกอบรม 3 ด้าน ดังนี้

1. ประโยชน์สำหรับตนเอง การฝึกนาฏศิลป์นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคนทั้งด้านร่างกาย คุณค่าทางจิตใจ และเจตคติแล้ว ผู้รำนาฏศิลป์ย่อมได้รับผลดังต่อไปนี้

1.1 มีความรู้ทางนาฏศิลป์ สามารถอธิบายความสำคัญของเนื้อหาให้คนอื่นเข้าใจ และเห็นความสำคัญ

1.2 มีความสามารถทำให้เป็นที่รู้จัก และมีชื่อเสียง

1.3 มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส กล้าแสดงออกในทางที่ดี

1.4 ช่วยให้ประเทศชาติมีประชาชนที่มีคุณสมบัติในทางที่ดี

1.5 การฝึกการรำร่า เป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกายไปด้วยทำให้

สุขภาพอนามัยดี อายุยังน้อย

1.6 ทำให้ทรวดทรงสง่างาม บุคลิกดี

1.7 สามารถยึดเป็นอาชีพได้

1.8 ช่วยให้เป็นผู้ที่มีสุนทรียภาพในด้านความงาม และจริยศาสตร์

1.9 มีความเข้าใจในชีวิตดีขึ้น จากการดูและการศึกษาสามารถอภิปรายและวิจารณ์ให้ข้อคิดเห็นแก่คนอื่นในสภาพการณ์ต่างๆ ได้

2. ประโยชน์ทั่วไป การแสดงนาฏศิลป์ในลักษณะของหมู่คณะย่อมก่อให้เกิดประโยชน์หลายอย่างต่อไปนี้

2.1 ก่อให้เกิดความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน ส่งเสริมการปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะได้

2.2 ช่วยสร้างบรรยากาศในหน่วยงานต่างๆ ได้ดีขึ้น

2.3 ช่วยก่อให้เกิดบทละครที่ดีๆ หรือทำรำร่าที่ใหม่ๆ

2.4 ช่วยให้มีผู้รับช่วง และถ่ายทอดงานศิลปะไว้

2.5 งานการละครนาฏศิลป์เกี่ยวข้องกับงานอื่นๆ เมื่องานละครก้าวหน้างานอาชีพอื่นก็ย่อมก้าวหน้าตามไปด้วย เช่น บทละคร ดนตรี

3. ประโยชน์ระดับชาติ นาฏศิลป์เป็นศิลปะประจำชาติ ไทยเป็นประเทศที่มีศิลปวัฒนธรรมของตนเองมานานแล้ว ฉะนั้น จึงสามารถประมวลศิลปะประจำชาติไว้หลายสาขายด้วยกัน นาฏศิลป์เป็นศิลปะที่เกี่ยวข้องกับภาษาท่าทาง และดนตรี ฉะนั้น พฤติกรรมทางด้านนาฏศิลป์ของไทยจึงเป็นพฤติกรรมหล่อหลอมประมวลสิ่งที่ดีงาม ที่เกี่ยวข้องกับกาย วาจา ใจ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในด้านการแสดงออกถึงความเป็นมนุษย์ที่แตกต่างไปจากสัตว์โลกทั้งหลาย

กุลบุตร กุลธิดา ให้มีความตระหนักถึงวัฒนธรรมทางนาฏศิลป์ของไทย ซึ่งเป็นศิลปะประจำชาติต่อไป

3.1 พึงปลูกฝังให้เข้าใจว่านาฏศิลป์เป็นศิลปะประจำชาติที่ควรอนุรักษ์และถ่ายทอดให้แก่อนุชนรุ่นหลัง

3.2 เป็นแกนร่วมทางศิลปะของแขนงอื่นๆ ทุกแขนงไม่ว่าเป็นศิลปะแขนงจิตรกรรมประติมากรรม นาฏยกรรม วรรณกรรม และอื่นๆ การแสดงละครแต่ละครั้งย่อมจำลองเอาศิลปะประเภทต่างๆ ไปไว้ในโรงละครหมดทุกด้าน

3.3 การรำไทย เป็นการแสดงออกถึงความเป็นอารยประเทศ

จะเห็นได้ว่า ภาระหน้าที่ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยมีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตนักศึกษา ให้มีอาชีพเป็นครู เป็นศิลปิน และมีหน้าที่ที่จะต้องอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติมิให้สูญหายไป ตลอดจนเป็นผู้ให้บริการทางสังคมเกี่ยวกับนาฏศิลป์ดนตรีอีกด้วย นับว่าเป็นภาระที่หนักพอสมควร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย เพื่อได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน พัฒนา และปรับปรุง การจัดดำเนินการของสถาบัน ทั้งในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การบริการสังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นกลาง และชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ สุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2547 จำนวน 184 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 68 คน และ เป็นนักเรียนหญิง จำนวน 116 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศและชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
	เพศชาย	เพศหญิง	
ชั้นกลางปีที่ 1	10	26	36
ชั้นกลางปีที่ 2	17	24	41
ชั้นกลางปีที่ 3	18	27	45
ชั้นสูงปีที่ 1	12	20	32
ชั้นสูงปีที่ 2	13	17	30
รวม	60	114	184

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม องค์กรประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลาง และชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และ สภาพครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบเก็บตัว-แสดงตัว

2.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบบุคลิกภาพการเก็บตัว - แสดงตัวของ อูไร สิงโต (2521 : 108-110)

2.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพการเก็บตัว-แสดงตัว ตามหลักเกณฑ์ที่ได้จากข้อ 2.1 และ 2.2

ลักษณะแบบสอบถามบุคลิกภาพการเก็บตัว-แสดงตัว เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ลักษณะแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียนให้อ่านข้อความแล้วพิจารณาว่า เป็นจริงตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้ารุ่มรวยใจเมื่ออยู่กับคนไม่รู้จัก					
00	ข้าพเจ้าทำงานร่วมกับผู้อื่น					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายบุคลิกภาพ (สมจิตร อภินาพงศ์. 2523:21)

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.99	หมายถึง	ผู้มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว
คะแนนเฉลี่ย	3.00 – 5.00	หมายถึง	ผู้มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์

ลักษณะ แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง แบบประเมินนี้เป็นประโยคที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออก
 ในลักษณะต่างๆ แม้ว่าบางประโยคอาจไม่ตรงกับที่นักเรียนเป็นอยู่ก็ตาม ขอให้นักเรียนเลือก
 คำตอบที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี โปรดตอบตามความเป็น
 จริงและตอบทุกข้อ เพื่อให้นักเรียนจะได้รู้จักตนเองและวางแผนพัฒนาตนเองต่อไป
 มีคำตอบ 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยค คือ ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง จริง
 มาก โปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริงมาก	คะแนน
0	ด้านเก่ง ฉันสามารถระบุอารมณ์หลาย ๆ อย่างที่ เกิดขึ้นพร้อมกันได้อย่างชัดเจน					
0	ด้านดี ฉันไม่รู้ว่าฉันเก่งเรื่องอะไร					
0	ด้านสุข ฉันรับรู้ความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่ เกิดขึ้นจากความรู้สึกของตนเอง					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ด้านดี

ควบคุมตนเอง	ช่วงคะแนนปกติ	13 - 18
เห็นใจผู้อื่น	ช่วงคะแนนปกติ	16 - 21
รับผิดชอบ	ช่วงคะแนนปกติ	17 - 22

2. ด้านเก่ง

มีแรงจูงใจ	ช่วงคะแนนปกติ	15 - 20
ตัดสินใจและแก้ปัญหา	ช่วงคะแนนปกติ	14 - 19
สัมพันธภาพ	ช่วงคะแนนปกติ	15 - 20

3. ด้านสุข

ภูมิใจตนเอง	ช่วงคะแนนปกติ	9 - 13
พอใจชีวิต	ช่วงคะแนนปกติ	16 - 22
สุขสงบทางใจ	ช่วงคะแนนปกติ	15 - 21

เกณฑ์การแปลความหมายความฉลาดทางอารมณ์

ด้านดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

ด้านเก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

ด้านสุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข

ตอนที่ 4 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

4.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ ของ นิมนวล อันทะชัย (2532)

4.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ ตามหลักเกณฑ์ที่ได้จากข้อ 4.1 และ 4.2 ลักษณะแบบสอบถามอัตมโนทัศน์เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามอัตมโนทัศน์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ กรุณาตอบคำถามอย่างระมัดระวัง และเลือกตอบคำถามที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุดในสถานการณ์นั้น เมื่อท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	<u>ด้านรูปร่างลักษณะ</u> ข้าพเจ้าพึงพอใจรูปร่างหน้าตาของตนเอง					
00	<u>ด้านความสามารถ</u> ข้าพเจ้ามีความสามารถในการแสดง เผยแพร่ทางศิลปะ-ดนตรี					
000	<u>ด้านคุณค่าในตนเอง</u> ข้าพเจ้าเป็นที่รักของเพื่อนในกลุ่ม					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ไม่ดี

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 5 แบบสอบถามแรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี

5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี

5.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจ ของ บุญชม ศรีสะอาด (2524)

5.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีตามหลักเกณฑ์ที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2

ลักษณะแบบสอบถามแรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเรื่องการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี เมื่อท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	มีความทะเยอทะยาน ตั้งใจจริงในการ ดำเนินงานเพื่อประสบความสำเร็จ ข้าพเจ้าสนใจหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ นาฏศิลป์ ดนตรี					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
00	ข้าพเจ้าอยากแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีเพราะ เพื่อนชักชวน					
0	กำหนดเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ ข้าพเจ้าคิดว่าในอนาคตจะมีอาชีพการงาน มั่นคงและมีรายได้					
00	ข้าพเจ้าเลือกทำกิจกรรมที่คิดว่าตนเองสา มารถทำได้					
0	มีความเพียรพยายาม ข้าพเจ้าตั้งใจแสดงตามที่ได้ฝึกซ้อมไว้ทุกครั้ง					
00	ข้าพเจ้าเตรียมตัวฝึกซ้อมในการแสดง นาฏศิลป์ดนตรีสม่ำเสมอ					
0	มีความอดทน ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ					
00	ข้าพเจ้าไม่ใส่ใจในกิจกรรมที่ไม่ถนัด					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน

จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีแรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีแรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีแรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี น้อย

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

6.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

6.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ของ อรุณฯ กันสิทธิ์ (2542)

6.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ตามหลักเกณฑ์ที่ได้จากข้อ 6.1 และ 6.2

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ข้าพเจ้าไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองดักเตือนเรื่อง การเรียน					
00	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ผู้ปกครองคอยดักเตือนเรื่องการเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัย

7.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบของวิทยาลัย

7.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างแบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัยของ ชูติญา แส่นละมุล (2541)

7.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัย ตามหลักเกณฑ์ที่ได้
จากข้อ 7.1 และ 7.2

ลักษณะแบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริง
ที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ลักษณะแบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใด
ช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริง
บ้างไม่จริงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดกับกฎระเบียบของ วิทยาลัย					
00	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย ทำให้ข้าพเจ้ามีระเบียบวินัย					
000	ข้าพเจ้ากลัวว่าจะทำผิดกฎระเบียบของ วิทยาลัย					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	เหมาะสมน้อย

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับอาจารย์

8.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

8.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

ของ ขาติชาย หมั่นสมัคร (2542)

8.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ตามหลักเกณฑ์ที่ได้จากข้อ 8.1 และ 8.2

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

คำชี้แจง ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริง

บ้างไม่จริงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่ออาจารย์ ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์					
00	การปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อนักเรียน อาจารย์รับฟังเหตุผลของนักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

จริง ให้คะแนน 4 คะแนน

จริงบ้าง ให้คะแนน 3 คะแนน

จริงน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

จริงน้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

จริง ให้คะแนน 2 คะแนน

จริงบ้าง ให้คะแนน 3 คะแนน

จริงน้อย ให้คะแนน 4 คะแนน

จริงน้อยที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักเรียนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักเรียนไม่ดี

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับเพื่อน

9.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

9.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของ และกฤตรินทร์ นิมทองคำ (2542)

9.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนตามหลักเกณฑ์ที่ได้จากข้อ 9.1 และ 9.2

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้ท่านอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนเพื่อนช่วยอธิบายให้ฟัง					
00	ข้าพเจ้าเข้ากับเพื่อนไม่ได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ไม่ดี

ตอนที่ 10 แบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ภาพยนตร์

10.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ภาพยนตร์

10.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม ของ ไนน์ กรองเห็น (2527 : 198-199)

10.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ภาพยนตร์ตามหลักเกณฑ์ที่ได้จากข้อ 10.1 และ 10.2

ลักษณะแบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ภาพยนตร์เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ต่อการแสดงเผยแพร่ภาพยนตร์ ได้แก่ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ลักษณะแบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ภาพยนตร์

ก. ด้านความคิด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ภาพยนตร์ ให้นักเรียนอ่าน ข้อความแล้ว พิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นความจริงตามความคิดเห็นของนักเรียนมากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดท่านบ้างบางครั้ง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
0	ด้านความคิด การแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี เป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก					
00	ผู้ที่ทำการแสดงสามารถนำไปประกอบ อาชีพได้					

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ให้นักเรียนอ่าน ข้อความแล้ว พิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นความจริงตามความรู้สึกของนักเรียนมาก น้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับ ความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดท่านบ้างบางครั้ง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
0	ด้านความรู้สึก เมื่อถึงเวลาแสดง ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อ หน่าย ไม่อยากแสดง					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจเมื่อทำการแสดง					

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ให้นักเรียนอ่าน ข้อความแล้ว พิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้น ในอนาคตของนักเรียน โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดท่านบ้างบางครั้ง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
0	ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ข้าพเจ้ามีความตั้งใจในขณะที่ทำการ แสดง					
00	ข้าพเจ้าหมั่นฝึกซ้อมการแสดงอยู่เสมอ					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	เป็นประจำ	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	มาก	บ่อยครั้ง	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	น้อย	นานๆ ครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อยครั้งที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	เป็นประจำ	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	มาก	บ่อยครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	น้อย	นานๆ ครั้ง	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	น้อยครั้งที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่
นาฏศิลป์ดนตรี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีเจตคติปานกลางต่อการแสดงเผยแพร่
นาฏศิลป์ดนตรี

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่
นาฏศิลป์ดนตรี

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและจุดมุ่งหมาย แล้วนำไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยล้อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิตา แสนคำเครือ ตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา นิยามศัพท์เฉพาะ รวมถึงภาษาที่ใช้ ก่อนนำไปทดลองใช้

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับ นักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้ววิเคราะห์ตามความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t - test และเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามดังนี้

2.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.200 - 8.485

2.2 แบบสอบถามอัธมโนทัศน์ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.179 – 9.295

2.3แบบสอบถามแรงจูงใจ จำนวน 24 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.378 - 6.736

2.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.274 - 8.485

2.5แบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัย จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.291 - 6.736

2.6แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.216 - 5.774

2.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.219 - 6.736

2.8 แบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ด้านความคิด จำนวน 14 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.216 - 3.266

2.9 แบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ด้านความรู้สึกรู้จัก จำนวน 18 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.378 - 4.201

2.10 แบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม จำนวน 23 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.378 - 5.477

3. นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8918

3.2แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9333

3.3แบบสอบถามแรงจูงใจ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9365

3.4แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9384

3.5แบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัย ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9174

3.6แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9470

3.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9423

3.8แบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ด้านความคิด ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9537

3.9 แบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ด้านความรู้สึก

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9637

3.10 แบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ด้านแนวโน้มที่จะ

แสดงพฤติกรรม ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9497

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขอ อนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจาก วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ไปขออนุญาตและขอ ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจาก ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

3. ผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ประจำชั้นกลางปีที่ 1 ชั้นกลางปีที่ 2 ชั้นกลางปีที่ 3 ชั้นสูงปีที่ 1 และ ชั้นสูงปีที่ 2 ในการแจกแบบสอบถาม จำนวน 184 ชุด และรับแบบสอบถามคืน จำนวน 155 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.23 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 7-11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548

4. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 155 ชุด ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วผู้วิจัยจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่มีอิทธิพลด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของ เพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์

สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regreession Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- 1.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
- 1.2 ค่าร้อยละ
- 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบโดยใช้ t - test

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่

3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

3.2 วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regreession Analysi) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณา F- Distribution
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
Y	แทน	เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
X_1	แทน	นักเรียนเพศชาย
X_2	แทน	นักเรียนเพศหญิง
X_3	แทน	ระดับชั้นกลางปีที่ 1
X_4	แทน	ระดับชั้นกลางปีที่ 2

X_5	แทน	ระดับชั้นกลางปีที่ 3
X_6	แทน	ระดับชั้นสูงปีที่ 1
X_7	แทน	ระดับชั้นสูงปีที่ 2
X_8	แทน	รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง
X_9	แทน	สภาพครอบครัว : บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน
X_{10}	แทน	สภาพครอบครัว : บิดา-มารดาหย่าร้างกัน
X_{11}	แทน	สภาพครอบครัว : บิดา-มารดาถึงแก่กรรม
X_{12}	แทน	บุคลิกภาพ
X_{13}	แทน	ความฉลาดทางอารมณ์
X_{14}	แทน	อัธมโนทัศน์
X_{15}	แทน	แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี
X_{16}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X_{17}	แทน	กฎระเบียบของวิทยาลัย
X_{18}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
X_{19}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบด้านส่วนตัวด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise - Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง ของวิทยาลัย
นาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง ของวิทยาลัย
นาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามเพศ ระดับชั้นที่ศึกษา และสภาพครอบครัว
(N=155)

องค์ประกอบ		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	54	34.80
	หญิง	101	65.20
2. ระดับชั้นที่ศึกษา	ระดับชั้นกลางปีที่ 1	36	23.20
	ระดับชั้นกลางปีที่ 2	38	24.50
	ระดับชั้นกลางปีที่ 3	40	25.80
	ระดับชั้นสูงปีที่ 1	21	13.50
	ระดับชั้นสูงปีที่ 2	20	12.90
3. สภาพของครอบครัว	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	110	71.00
	บิดามารดาหย่าร้างกัน	32	20.60
	บิดามารดาถึงแก่กรรม	13	8.40
รวม		155	100.00

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
จังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 65.20 รองลงมาเป็น
เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 34.80 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับชั้นกลางปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ
25.80 รองลงมา กำลังศึกษาในระดับชั้นกลางปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 24.50 ระดับชั้นกลาง
ปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 23.20 ระดับชั้นสูงปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 13.50 และระดับชั้นสูงปีที่ 2
คิดเป็นร้อยละ 12.90 ตามลำดับ และส่วนใหญ่มิติดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 71.00
รองลงมาบิดามารดาหย่าร้างกัน คิดเป็นร้อยละ 20.60 และบิดามารดาถึงแก่กรรม คิดเป็นร้อย
ละ 8.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบด้าน ส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ของ นักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ดังแสดงใน ตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย (N=155)

องค์ประกอบ	นักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง		
	$\bar{X}$	S	การแปลความหมาย
1. บุคลิกภาพ (X_{12})	3.35	.27	แสดงตัว
2. ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{13})	2.21	.27	เหมาะสมปานกลาง
3. อึดทนโน้ทน (X_{14})	3.62	.49	ดีพอใช้
4. แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี (X_{15})	3.67	.40	มาก
5. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว (X_8)	12,828.39	9939.03	รายได้ต่ำ
6. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{16})	3.73	.54	ดี
7. กฎระเบียบของวิทยาลัย (X_{17})	2.89	.49	เหมาะสมปานกลาง
8. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ (X_{18})	3.49	.48	ดีพอใช้
9. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19})	3.41	.41	ดีพอใช้
10. เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี (Y)	3.77	.39	มาก

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง มีอึดทนโน้ทนอยู่ในระดับปานกลาง มีแรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรีอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 12,828 บาท ต่อเดือน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองอยู่ในระดับ มีกฎระเบียบของวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง มีสัมพันธภาพ

ระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง และมีเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป์ ดนตรีอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับเจตคติต่อการแสดงเมตตาผ่านปฏิสัมพันธ์

ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับเจตคติต่อการแสดงเมตตาผ่านปฏิสัมพันธ์ (N=155)

ปัจจัย	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	X ₁₉	Y
X ₁	1.000	-1.000**	.033	-.102	.103	.148	-.089	-.094	-.069	.129	-.075	.070	.121	.020	.002	-.168*	.198*	.276**	.048	-.034
X ₂		1.000	.033	.102	-.103	-.148	.089	.094	.069	-.129	.075	-.070	-.121	-.020	-.002	.168*	.198*	-.276**	-.048	.034
X ₃			1.000	-.423**	-.393**	-.234**	-.234**	.239**	-.031	-.045	.116	-.135	.146	-.146	.104	-.076	-.009	-.149	-.089	-.264**
X ₄				1.000	-.302**	-.180*	-.180*	-.085	.067	-.031	-.064	-.043	-.140	.096	.014	.148	.296**	-.147	.092	.065
X ₅					1.000	-.167*	-.167*	-.122	.030	-.001	-.048	.047	-.018	.024	.182*	-.043	-.092	.268**	.104	.103
X ₆						1.000	-.099	-.104	.003	-.050	.067	-.008	.075	-.035	-.216**	-.074	-.202*	-.052	-.221**	-.023
X ₇							1.000	.010	-.096	.173*	-.095	-.083	.100	.106	.106	.041	-.093	.135	.080	.083
X ₈								1.000	.075	.049	-.194*	.066	-.098	.030	-.029	.057	.026	.026	.044	.083
X ₉									1.000	-.797**	-.473**	-.111	.133	-.009	.000	-.045	-.090	-.111	-.027	-.147
X ₁₀										1.000	-.154	.072	-.127	.098	.065	.096	-.094	-.111	.095	2.18**
X ₁₁											1.000	.077	-.032	-.128	-.096	-.066	-.094	-.111	-.094	-.077
X ₁₂												1.000	-.395**	.321**	.218**	.182*	.057	.369**	.313**	.291**
X ₁₃													1.000	-.588**	-.471**	-.489**	-.312**	-.281**	-.459**	-.339**
X ₁₄														1.000	.639**	.576**	.146	.486**	.608**	.565**
X ₁₅															1.000	.591**	.077	.585**	.646**	.615**
X ₁₆																1.000	.122	.332**	.533**	.446**
X ₁₇																	1.000	-.060	.143	.172*
X ₁₈																		1.000	.606**	.488**
X ₁₉																			1.000	.635**
Y																				1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ($p \leq .01$) * มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ($p \leq .05$)

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .635 แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี (X_{15}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .615 อัตมโนทัศน์ (X_{14}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .565 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ (X_{18}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .488 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{16}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .446 บุคลิกภาพ (X_{12}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .291 บิดา-มารดาหย่าร้างกัน (X_{10}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .218 และ ระดับชั้นสูงปีที่ 2 (X_7) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .216 ตามลำดับ องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ กฎระเบียบของวิทยาลัย (X_{17}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .172

องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{13}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .339 และระดับชั้นกลางปีที่ 1 (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.264 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) ระดับชั้นกลางปีที่ 2 (X_4) ระดับชั้นกลางปีที่ 3 (X_5) ระดับชั้นสูงปีที่ 1 (X_6) รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง (X_8) บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน (X_9) บิดา-มารดาถึงแก่กรรม (X_{11})

ตอนที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise - Multiple Regression Analysis)

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัยโดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (N=155)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	5	15.092	1.372	21.498**
Residual	149	9.126	.064	
Total	154	24.218		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ จึงได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงองค์ประกอบที่สามารถพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Stepwise - Multiple Regression Analysis) (N=155)

องค์ประกอบ	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₅	.357	.103	.366	.635	.403	103.279**
X ₁₅ , X ₁₉	.351	.080	.364	.689	.475	68.796**
X ₁₅ , X ₁₉ , X ₁₃	.338	.079	.232	.716	.512	52.843**
X ₁₅ , X ₁₉ , X ₁₃ , X ₁₇	.153	.052	.151	.766	.587	25.970**
X ₁₅ , X ₁₉ , X ₁₃ , X ₁₇ , X ₁₄	.144	.048	.121	.775	.600	24.160**
a = -.565						
R = .775						
R ² = .600						
SE _{est} = .252						

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า องค์ประกอบที่สามารถพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มี 5 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19}) ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{13}) กฎระเบียบของวิทยาลัย (X_{17}) และอัตมโนทัศน์ (X_{14}) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ได้คิดเป็นร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาสร้างเป็นสมการพยากรณ์ดังนี้

สมการพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลาง และชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = -.565 + .357 X_{15} + .351 X_{19} + .338 X_{13} + .153 X_{17} + .144 X_{14}$$

สมการพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลาง และชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .366 X_{15} + .364 X_{19} + .232 X_{13} + .190 X_{17} + .180 X_{14}$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
3. เพื่อสร้างสมการถดถอยพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลาง และชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลาง และ ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลาง และชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2547 จำนวน 184 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 68 คน และ เป็นนักเรียนหญิงจำนวน 116 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลาง และชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ขั้นตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัว และ สภาพครอบครัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิภาพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89
- ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามแรงจูงใจต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94
- ตอนที่ 10 แบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9770

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจาก วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ไปขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจาก ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย
3. ผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ประจำชั้นกลางปีที่ 1 ชั้นกลางปีที่ 2 ชั้นกลางปีที่ 3 ชั้นสูงปีที่ 1 และ ชั้นสูงปีที่ 2 ในการแจกแบบสอบถาม จำนวน 184 ชุด และรับแบบสอบถามคืน

จำนวน 155 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.23 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 7-9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548

4. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 155 ชุด ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วผู้วิจัยจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่มีอิทธิพลด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของ เพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regreession Analysis)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน(X_{19}) แรงงูใจในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี (X_{15}) อัตมโนทัศน์ (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์(X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{16}) บุคลิกภาพ (X_{12}) บิดา-มารดาหย่าร้างกัน (X_{10}) และ ระดับชั้นสูงปีที่ 2 (X_7) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .635, .615, .565, .488, .446, .291, .218, และ .216 ตามลำดับ องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ กฎระเบียบของวิทยาลัย (X_{17}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .172

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{13}) และระดับ ชั้นกลางปีที่ 1 (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.339 และ -.264 ตามลำดับ

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ของนักเรียนระดับ ชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) ระดับชั้นกลางปีที่ 2 (X_4) ระดับชั้นกลางปีที่ 3 (X_5) ระดับชั้นสูงปีที่ 1 (X_6) รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง (X_8) บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน (X_9) บิดา-มารดาถึงแก่กรรม (X_{11})

4. องค์ประกอบที่ส่งผลทางบวกต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19}) ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{13}) กฎระเบียบของวิทยาลัย (X_{17}) และ อัตมโนทัศน์ (X_{14}) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ได้คิดเป็นร้อยละ 60

5. สมการพยากรณ์เจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ

5.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -.565 + .357 X_{15} + .351 X_{19} + .338 X_{13} + .153 X_{17} + .144 X_{14}$$

5.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = +.366 X_{15} + .364 X_{19} + .232 X_{13} + .190 X_{17} + .180 X_{14}$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{19}) แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี (X_{15}) อัตมโนทัศน์ (X_{14}) สัมพันธภาพระหว่าง

นักเรียนกับอาจารย์ (X_{18}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{16}) บุคลิกภาพ (X_{12}) บิดา-มารดาหย่าร้างกัน (X_{10}) และ ระดับชั้นสูงปีที่ 2 (X_7) และองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 องค์ประกอบ ได้แก่ กฎระเบียบของวิทยาลัย (X_{17}) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ การแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ไม่สามารถแสดงได้สมบูรณ์เพียงผู้เดียว จะต้องร่วมมือกันในการทำกิจกรรม ในการแสดงแต่ละครั้งจำเป็นต้องมีการฝึกซ้อมร่วมกันระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หากพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อเพื่อนเป็นไปโดยราบรื่น มีความเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี และในทางตรงกันข้าม หากสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี ก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความเครียดขาดความร่วมมือในการทำกิจกรรม อันเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงถึงเจตคติที่ไม่ดีต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พยอม ธีรอรุณ (2540:106-107) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

1.2 แรงจูงในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนมีแรงจูงในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีมาก มีเจตคติทางบวกต่อแรงจูงในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ แรงจูงในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีมีอิทธิพลต่อการแสดงซึ่งทำให้ผู้แสดงใส่ใจในการฝึกซ้อม ซึ่งทำให้การแสดงในแต่ละครั้งสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หากนักเรียนไม่มีแรงจูงในการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจในการทำกิจกรรม อันเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงถึงเจตคติที่ไม่ดีต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญชม ศรีสะอาด (2524:186) ที่ศึกษา

รูปแบบผลการเรียนในโรงเรียน พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อการเรียนในลักษณะสาเหตุทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านสติปัญญา เจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา

สรุปได้ว่าแรงจูงในการแสดงเผยแพร่ทางนาฏศิลป์ ดนตรี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางนาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

1.3 อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางนาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ดี มี เจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางนาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ ในการแสดงเผยแพร่ทางนาฏศิลป์ ดนตรีนักเรียนควรคำนึงถึงตนเองในด้านรูปร่างลักษณะ ความสามารถ คุณค่าของตนเองไปในทางที่ดีแล้ว ย่อมทำให้นักเรียนได้รับผลจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ตนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมความรู้สึกนี้จะพัฒนาไปเรื่อย ๆ ตามวุฒิภาวะและสิ่งแวดล้อมจำทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจความพร้อมที่จะแสดงเผยแพร่ทางนาฏศิลป์ ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพจิตร ผักเจริญผล (2523:54) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์การปรับตัวและสติปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่มีการปรับตัวที่ดีมักมองตนเองในทางบวก มีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีค่าเป็นที่ยอมรับ ส่วนนักเรียนที่มีการปรับตัวที่ไม่ดีมักมองตนเองในทางลบ มีความรู้สึกว่าตนเองไร้ความสามารถ ไม่มีคุณค่า และไม่เป็นที่ต้องการ

สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางนาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

1.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางนาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับอาจารย์ดี มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางนาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีความคิดว่าพฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักเรียนอันได้แก่การให้คำแนะนำในการฝึกซ้อม ให้ความสนใจ รับฟังความคิดเห็น มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ คอยให้กำลังใจและให้คำปรึกษานักเรียนจะเกิดความอบอุ่นใจและเห็นความสำคัญของการแสดงเผยแพร่ทางนาฏศิลป์ ดนตรี และมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี และเกิดความพยายามที่จะศึกษาหาความรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรรณี ชูชัย (2532:361) พบว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ นพพงศ์ บุญจิตรตุลย์ (2537:48 -64) ที่ได้กล่าวว่าแนวทางในการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนและผู้สอนในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ มีผลต่อเจตคติที่ดีในการเรียนและมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองดี มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ทั้งนี้เพราะบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนดูแลเอาใจใส่ ให้ความรักความห่วงใย ใกล้ชิด ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้กำลังใจ ให้ความไว้วางใจ และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียน ทำให้เมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยก็จะขอคำแนะนำ ชักถาม มีการแสดงความรักเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอน ไม่ทำให้อับอายหรือผู้ปกครองเสียใจ และใส่ใจในการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี เพื่อเป็นการปลูกฝังที่จะสืบสานวัฒนธรรมไทย จึงมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงทางศิลป ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติคุณ บุญเสริม (2545:38-39) พบว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการศึกษาของบุตรมากกว่าสภาพเศรษฐกิจ

สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

1.6 บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ทั้งนี้เพราะ บุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวจะมีลักษณะที่ชอบเข้าสังคม เปิดเผย ว่างพุด สามารถปรับตัวให้เข้าได้กับทุกสถานการณ์ มีความยืดหยุ่น ทำอะไรตามสถานการณ์เป็นจริง ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหว ส่วนบุคคลที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว จะมีลักษณะตรงกันข้าม คือ จะมีความเคร่งเครียด ไม่ชอบสมาคมกับคนอื่น ซื่อาย ไม่ชอบแสดงออก ซึ่งการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรีเป็นการแสดงที่ต้องใช้ความสามารถในการแสดงออกร่วมกับผู้อื่น ดังนั้นคนที่ชอบการแสดงออก ชอบเข้าสังคม และชอบสมาคมกับผู้อื่นจึงจะสามารถแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรีได้ เมื่อแสดงบ่อยครั้งก็จะเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ ดนตรี ซึ่งเป็นเป็นเจตคติทางบวก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบิร์น (อ้างอิงจาก กิตติคุณ บุญเสริม 2545:50) ได้

ทำการศึกษา นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว แสดงตัว โดยให้ทำงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรในสภาพที่ทำงานเป็นกลุ่มและสภาพที่ทำงานเป็นรายบุคคล พบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวทำงานได้ผลดีในกิจกรรมประเภทที่กระทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่วนนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวทำงานได้ผลดีในกิจกรรมประเภทต้องทำงานเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรทัย ญานะพันธ์ (2543:69) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการอนุรักษ์นาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง ของนักศึกษาศาสาวิชาเอกนาฏศิลป์ สถาบันราชภัฏในเขตภาคกลาง พบว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว ชอบการแสดงออก ชอบเข้าสังคมและสมาคมกับผู้อื่น จะสามารถแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลางได้ เมื่อแสดงบ่อยครั้งก็จะเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

1.7 บิดา มารดาหย่าร้างกันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาหย่าร้างกันมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ เมื่อนักเรียนอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างกัน จะส่งผลให้นักเรียนรู้จักการช่วยเหลือตนเอง โดยไม่ทำให้ตนเองมีปัญหาลงถึงแม้ว่าจะมีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์และการที่ผู้ปกครองให้ความเข้าใจกับนักเรียนยังเป็นการช่วยให้มีเจตคติที่ดีต่อการแสดง ซึ่งนักเรียนสามารถหารายได้พิเศษเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัว โดยการไปแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ตามที่วิทยาลัยได้มอบหมาย และยังได้รับค่าตอบแทนจากการแสดงแต่ละครั้ง จึงทำให้นักเรียนที่มีบิดามารดาหย่าร้างกันมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีรวัฒน์ นิจนตร (2526:202) ได้ศึกษาสภาพเชิงจิตสังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีสุขภาพจิตเสียด้าน คือ มโนภาพแห่งตนซึมเศร้า วิตกกังวล และสุขภาพจิตรวมเสียมากกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวปกติ

สรุปได้ว่า บิดา มารดาหย่าร้างกันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

1.8 ระดับชั้นสูงปีที่ 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนระดับชั้นสูงปีที่ 2 มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนระดับชั้นสูงปีที่ 2 ได้รับการฝึกฝน ฝึกซ้อมการ

แสดงทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของการเรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จึงมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้กับผู้อื่นได้ และเมื่อมีประสบการณ์มากพอ ยังสามารถนำไปประกอบอาชีพให้กับตนเองได้ จึงทำให้นักเรียนระดับชั้นสูงปีที่ 2 เห็นความสำคัญ คุณประโยชน์ ของการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี จึงมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วลัยภา พัดเปีย (2539:28) กล่าวว่า นิสิตที่เข้าเรียนก่อน-หลัง ย่อมมีประสบการณ์แตกต่างกันออกไป วุฒิภาวะที่เพิ่มขึ้นตามชั้นปีที่ศึกษาอาจมีส่วนทำให้เจตคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเปลี่ยนไป

สรุปได้ว่า ระดับชั้นสูงปีที่ 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

1.9 กฎระเบียบของวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับกฎระเบียบของวิทยาลัยดี มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่อยู่ในวิทยาลัยทุกคน จะถูกปลูกฝังให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย ทั้งด้านการเรียนและการแสดง เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งนี้ย่อมส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาบุคลิกภาพ อารมณ์ และ สังคม และมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์ (2525:266-267) กล่าวว่า การเรียนนาฏศิลป์ดนตรี สร้างความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมของไทยย่อมเกิดเจตคติที่ดีขึ้น สามารถแยกแยะระดับชั้นของความดีเด่นของศิลปวัฒนธรรม และยอมรับศิลปวัฒนธรรมเหล่านี้ว่าเป็นของมีค่าประจำชาติ ซึ่งกำหนดเป้าหมายเพื่อส่งเสริมลักษณะนิสัยแก่ผู้เรียนและสร้างความเข้าใจในการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี

สรุปได้ว่า กฎระเบียบของวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

2. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{13}) และระดับชั้นกลางปีที่ 1 (X_3) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีความฉลาดทาง

อารมณ์เหมาะสม มีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ ในการเรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยซึ่งจะต้องเรียนทั้งทางวิชาสามัญและวิชาเอก นักเรียนจึงต้องทำการแสดงในโอกาสต่าง ๆ ตามที่วิทยาลัยได้รับมอบหมายให้นักเรียนอีก บางครั้งในการแสดงมีมากจนเกินไป และบ่อยครั้งจึงทำให้นักเรียนไม่มีเวลาเป็นของตนเองในการทำกิจกรรมส่วนตัว จึงทำให้บางครั้งนักเรียนจำเป็นต้องไปแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรีด้วยความไม่เต็มใจแต่เพราะความจำเป็นจึงต้องรับผิดชอบงานที่ตนได้รับมอบหมาย ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ทางลบกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทอดศักดิ์ เดชคง (2542:59-60) ได้ศึกษาระดับ EQ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กห้องเก่งมีแนวโน้มที่จะมองตนเองว่ามีความสามารถทางอารมณ์

(ความพึงพอใจ การควบคุมอารมณ์ ความคิดแง่บวก ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ เป็นต้น)

สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

2.2 ระดับชั้นกลางปีที่ 1 มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 1 มีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ทั้งนี้เพราะนักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 1 เป็นระดับชั้นที่จะสามารถแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรีได้ ซึ่งยังขาดประสบการณ์ในการแสดง ยังไม่ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของการแสดงมากนัก ยังไม่ทราบว่าเมื่อแสดงไปแล้วจะส่งอย่างไรกับตนเอง จึงทำให้นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 1 มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธีรรัตน์ โพธิ์ดารา (2542 : 77) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับอาชีพกับเจตคติต่อวิชาชีพคหกรรมศาสตร์ ของนักศึกษาสาขาคหกรรมศาสตร์ พบว่า นักศึกษาสาขาคหกรรมศาสตร์มีระดับชั้นแตกต่างกันมีเจตคติต่อวิชาชีพคหกรรมศาสตร์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า ระดับชั้นกลางปีที่ 1 มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) ระดับชั้นกลางปีที่ 2 (X_4) ระดับชั้นกลางปีที่ 3 (X_5)

ระดับชั้นสูงปีที่ 1 (X_8) รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง (X_9) บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน (X_{10}) บิดา-มารดาถึงแก่กรรม (X_{11}) ซึ่งอธิบายผลได้ดังนี้

3.1 เพศไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย แสดงว่า

เพศชายบางคนมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้ เพราะ สังคมไทยปลูกฝังให้เพศชายมีความเป็นผู้นำ มีความเข้มแข็งหนักแน่น กล้ายอมรับ มีความรับผิดชอบ กล้าแสดงออกที่เหมาะสม เมื่อนักเรียนชายได้แสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี แล้ว ลักษณะนิสัยดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนชายมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี

เพศชายบางคนมีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้ เพราะ เพศชายเป็นเพศที่กล้าคิดกล้าทำ โดดเิน ชอบความท้าทาย เมื่อนักเรียนชายได้แสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีแล้ว จึงทำให้รู้สึกไม่น่าสนใจ น่าเบื่อหน่าย ไม่ทันสมัยจึงทำให้นักเรียนชายมีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี

เพศหญิงบางคนมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้ เพราะ สังคมไทยปลูกฝังให้เพศหญิงเป็นกุลสตรี เป็นแม่บ้านแม่เรือน กิริยามารยาทเรียบร้อย อ่อนหวาน แสดงออกด้วยท่าทีที่สุภาพเหมาะสม จึงทำให้นักเรียนหญิงที่มีลักษณะนิสัยดังกล่าวมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี

เพศหญิงบางคนมีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้ เพราะ นักเรียนหญิงบางคนอาจถูกปลูกฝัง การเลี้ยงดูตามแบบครอบครัวสมัยใหม่จึงทำให้มอง การแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรีเป็นเรื่องที่ล้าสมัย จึงทำให้เพศหญิงบางคน มีเจตคติทางลบต่อ การแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิทย์ สมานมิตร (2515:94-96) พบว่า เพศเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การศึกษาของนักศึกษาแตกต่างกัน เพศหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงกว่าเพศชาย

สรุปได้ว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3.2 ระดับชั้นกลางปีที่ 2 ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย แสดงว่า

นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 2 บางคนมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้ เพราะ นักเรียนระดับชั้นชั้นกลางปีที่ 2 ได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์จากการ

แสดงในระดับชั้นกลางปีที่ 1 มาบ้างแล้วจึงเห็นคุณค่าของการแสดง จึงทำให้นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 2 มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี

นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 2 บางคนมีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 2 บางคนอาจอาจยังไม่มีประสบการณ์จากการแสดง เพราะยังไม่ได้ถูกคัดเลือกให้ได้แสดง จึงไม่ทราบคุณประโยชน์จากที่ตนได้เรียนมา ซึ่งสามารถนำไปแสดงเผยแพร่ และได้รับค่าตอบแทนจากวิทยาลัย จึงทำให้นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 2 บางคน มีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี

สรุปได้ว่า ระดับชั้นกลางปีที่ 2 ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3.3 ระดับชั้นกลางปีที่ 3 ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย แสดงว่า

นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 3 บางคนมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ ในระดับชั้นกลางปีที่ 3 ได้มีการฝึกซ้อมการแสดงเผยแพร่มากขึ้นและ จนเป็นที่สนใจของนักเรียน และนักเรียนยังมีความพร้อมที่จะหมั่นฝึกฝนให้กับตนเองเพิ่มมากขึ้น กว่าเดิมจนเกิดทักษะในการแสดง เมื่อเกิดความชำนาญแล้วย่อมทำให้นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 3 มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี

นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 3 บางคนมีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 3 บางคนมีความต้องการที่จะเปลี่ยนสถาบันที่จะศึกษาเมื่อจบระดับชั้นกลางปีที่ 3 จึงมีความกังวลที่จะสอบเข้าในสถานศึกษาแห่งใหม่ จึงสนใจแต่วิชาการที่จะสอบ จึงทำให้นักเรียนระดับชั้นกลางปีที่ 3 บางคน มีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลนิภา พัดเปี้ย (อ้างอิงจาก Sprik:1989) พบว่า จุดมุ่งหมายและทัศนคติต่ออาชีพของนักศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก จากช่วงที่เข้าเรียนจนถึงเรียนจบและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็คล้ายคลึงกับที่ตั้งใจไว้เดิม หากแต่ต้องการศึกษาเพิ่มในระดับสูงขึ้นจึงมีการเปลี่ยนแปลงไป

สรุปได้ว่า ระดับชั้นกลางปีที่ 3 ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3.4 ระดับชั้นสูงปีที่ 1 ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย แสดงว่า

นักเรียนระดับชั้นสูงปีที่ 1 บางคนมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะ ในระดับชั้นสูงปีที่ 1 มีประสบการณ์มากพอที่ตนเองจะสามารถวิจารณ์งานศิลปะทางศิลปวัฒนธรรม รู้จักเลือกสรรผลงานที่มีคุณค่าทางศิลปะ เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพจึงทำให้นักเรียนระดับชั้นสูงปีที่ 1 ต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากนอกรั้วโรงเรียน เพื่อให้ตนเองเกิดความชำนาญเฉพาะทางอย่างแท้จริง ซึ่งทำให้นักเรียนระดับชั้นสูงปีที่ 1 มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปวัฒนธรรม

นักเรียนระดับชั้นสูงปีที่ 1 บางคนมีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะ ตามหลักสูตรของระดับชั้นสูงปีที่ 2 นักเรียนจะต้องฝึกสอนตามที่ตนเองได้เรียนมาเพื่อรู้จักการถ่ายทอดให้กับผู้อื่น จึงมีการจัดเตรียมแผนการเรียนการสอนในขณะที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นสูงปีที่ 1 จนบางครั้งทำให้นักเรียนระดับชั้นสูงปีที่ 1 จึงมีความกังวลในการทำงาน ไม่อยากที่จะไปแสดง เพราะตนเองอยากที่จะเตรียมงานของตนให้เสร็จเรียบร้อยก่อน จึงทำให้นักเรียนระดับชั้นสูงปีที่ 1 บางคน มีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า ระดับชั้นสูงปีที่ 1 ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3.5 รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย แสดงว่า

นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองรายได้สูง บางคนมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีผู้ปกครองรายได้สูง ฐานะความเป็นอยู่ดี นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนในเรื่องการศึกษาทำให้นักเรียนได้รับความรู้ และมีสมาธิในการเรียน การแสดง ทำให้เกิดประสิทธิภาพ นักเรียนจึงมีการพัฒนาการด้านความรู้ ความคิด สามารถแยกแยะในสิ่งที่ถูกต้องได้ จึงทำให้นักเรียนที่มีผู้ปกครองรายได้สูงบางคน มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปวัฒนธรรม

นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองรายได้สูง บางคนมีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีผู้ปกครองรายได้สูง ครอบครัวยุคใหม่ ผู้ปกครองอาจสนใจแต่การทำงานให้เงินแก่นักเรียนเพียงอย่างเดียว นักเรียนขาดความรักความอบอุ่น ผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้อง ควรขาดการสนับสนุนจึงทำให้นักเรียนที่มีผู้ปกครองรายได้สูง บางคน มีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปวัฒนธรรม

นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองรายได้ต่ำ บางคนมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีผู้ปกครองรายได้ต่ำบางคน มีฐานะความเป็นอยู่ลำบาก เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว แต่นักเรียนมีความรักดี ไม่อยากมีอนาคต

เหมือนกับบิดา มารดาที่ลำบาก จึงพยายามตั้งใจเรียนและฝึกประสบการณ์จากการแสดง เพื่อที่จะได้รับค่าตอบแทน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้บ้าง จึงทำให้นักเรียนที่มีผู้ปกครองรายได้ต่ำบางคน มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี

นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองรายได้ต่ำ บางคนมีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้ ได้รับการศึกษาไม่สูงนัก จึงไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรหลานไปในทางที่ถูกต้องได้ เมื่อนักเรียนไม่ได้รับการสั่งสอนแนะนำ ชี้แนะ การสนับสนุนไปในทางที่ถูกต้อง จึงทำให้นักเรียนที่มีผู้ปกครองรายได้ต่ำ บางคน มีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพวรรณ จันทรพิบูลย์ (2530:54-56) ได้ศึกษาถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล พบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนนั้น ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในบ้าน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

สรุปได้ว่า รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3.6 บิดามารดาอยู่ด้วยกันไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย แสดงว่า

นักเรียนบางคนที่ยังบิดามารดาอยู่ด้วยกันมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนได้รับความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ซึ่งมีครอบครัวที่สมบูรณ์ ยอมรับในตัวของนักเรียน สนับสนุนในการเรียน การแสดง การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม หน้าที่ ๆ ให้นักเรียน จึงทำให้นักเรียนที่ยังบิดามารดาอยู่ด้วยกันมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี

นักเรียนบางคนที่ยังบิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ทั้งนี้เพราะ บิดามารดาขาดการดูแลเอาใจใส่นักเรียน ต้องการแต่ทำงานเพื่อหาเงินมาให้ลูกเรียนเพียงอย่างเดียว ไม่ได้คำนึงถึงที่จะต้องให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาอบรมสั่งสอนในสิ่งที่ถูกต้อง นักเรียนจึงไม่สามารถหาที่พึ่งในการปรึกษา การเรียน การแสดง หรือเรื่องส่วนตัวของนักเรียนได้ จึงทำให้นักเรียนที่ยังบิดามารดาอยู่ด้วยกันมีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี

สรุปได้ว่าบิดามารดาอยู่ด้วยกันไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3.7 บิดามารดาถึงแก่กรรมไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่
นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
แสดงว่า

นักเรียนบางคนที่ยังบิดามารดาถึงแก่กรรมมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่
นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนรู้จักนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาการแสดงให้
ตนเองได้มีศักยภาพได้แสดงเผยแพร่ได้บ่อยครั้ง จนทำเป็นอาชีพเสริมของตนเอง เลี้ยงดูตนเองได้
ไม่ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่น ไม่ทำตัวเป็นภาระแก่สังคม จึงทำให้นักเรียนที่ยังบิดามารดาถึงแก่กรรมมีเจต
คติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี

นักเรียนบางคนที่ยังบิดามารดาถึงแก่กรรมมีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่
นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนไม่รู้จักรที่จะช่วยเหลือตนเองไม่สามารถนำความสามารถที่มี
อยู่ไปพัฒนาให้ตนเองอยู่รอดในสังคมได้ คอยแต่จะพึ่งพาผู้อื่น ให้ผู้อื่นช่วยเหลือตลอดเวลา จึง
ทำให้นักเรียนที่ยังบิดามารดาอยู่ด้วยกันมีเจตคติทางลบต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี

สรุปได้ว่าบิดามารดาถึงแก่กรรมไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการแสดง
เผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัด
สุโขทัย

4. องค์ประกอบที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียน
ระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 มี 5 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด
ได้แก่ แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
(X_{19}) ความฉลาดทางอารมณ์ (X_{13}) กฎระเบียบของวิทยาลัย (X_{17}) และอัตมโนทัศน์ (X_{14}) ซึ่ง
อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ส่งผลต่อเจตคติต่อการแสดง
เผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัด
สุโขทัย เป็นอันดับแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใน
การแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ทำให้มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี
 ทั้งนี้เพราะ ในการแสดงแต่ละครั้งนักเรียนจะได้รับรางวัลค่าตอบแทนจากที่ตนได้ไปแสดง จึงทำให้นักเรียนสนใจหมั่นฝึกซ้อมการแสดง เพื่อที่จะได้เข้ารับการคัดเลือกให้แสดงบ่อยครั้ง นอกจากนี้
ค่าตอบแทนแล้วนักเรียนบางคนอาจชอบที่จะได้แต่งกายสวยงามในเวลาแสดง ซึ่งทำให้เห็น
ความสำคัญของการแสดงและมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญชม ศรีสะอาด (2524:186) ได้ศึกษารูปแบบผลการเรียนในโรงเรียน พบว่า แรงจูงใจในใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อการเรียนในลักษณะสาเหตุทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านสติปัญญา เจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา

4.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย รองลงมาเป็นอันดับสอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับเพื่อน ทำให้มีเจตคติทางบวกต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม กลุ่มเพื่อนจะก่อให้เกิดอิทธิพลการเปรียบเทียบและคล้อยตามกัน คือถ้านักเรียนรับเอาเจตคติพฤติกรรมกลุ่มของเพื่อนมาปฏิบัติ ถ้ากลุ่มเพื่อนมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี สมาชิกในกลุ่มก็จะมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีตามไปด้วย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิรินทร์ แก้วลดา (2531:85) ได้ให้ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษานั้น ครูควรส่งเสริมให้นักศึกษานั้นเห็นความสำคัญของกลุ่มเพื่อน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคมกลุ่มเพื่อน พัฒนาคุณภาพของการจัดกิจกรรมนักศึกษาและการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

4.3 ความฉลาดทางอารมณ์ส่งผลกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย สุโขทัย รองลงมาเป็นอันดับสาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์สามารถรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองไม่ว่าตนเองจะเต็มใจหรือไม่ที่จะไปแสดงเผยแพร่ก็ตาม เนื่องจากบางครั้งทางวิทยาลัยมีงานแสดงเข้ามามากกว่าปกติ นักเรียนได้ถูกเลือกให้ไปแสดงทุกครั้ง แต่นักเรียนไม่เต็มใจจึงมีความจำเป็นที่จะต้องไป ทำให้เกิดความลำบากใจ ดังนั้นถ้านักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ก็จะทำให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุวรรณ เปียทอง (2545:39) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีผลอย่างมากต่อการทำงาน การเรียน รวมทั้งด้านสังคม โดยการรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง ฝึกลดความรู้สึกอ่อนไหวอย่างเป็นระบบ

4.4 กฎระเบียบของวิทยาลัยส่งผลกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย สุโขทัย รองลงมาเป็นอันดับสี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ปฏิบัติตาม

กฎระเบียบของวิทยาลัยมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่อยู่ในวิทยาลัยทุกคนจะถูกปลูกฝังให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย ซึ่งส่งผลดีกับตนเอง ทำให้เป็นคนที่มีระเบียบ ตรงต่อเวลาในการเรียนและการแสดง มีมารยาทที่เหมาะสม และยังส่งผลดีต่อวิทยาลัยที่นักเรียนอยู่ในโอกาส สามารถควบคุมดูแลได้อย่างมีระบบ ทำให้นักเรียนที่อยู่ในกฎระเบียบของวิทยาลัยมีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรมศิลปากร (2538:92-93)

พบว่า ผู้ที่จะเรียนได้สำเร็จ ประสบความสำเร็จในอาชีพทางศิลป์ นาฏศิลป์ ดุริยางค์ได้นั้นจะต้องเป็นผู้มีใจรักในศิลปะ อยู่ในวินัยของศิลปินประเภทดังกล่าวนี้จริง มีความขบขจริง และมีความตั้งใจจริง

4.5 อัตมโนทัศน์ส่งผลกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย รองลงมาเป็นอันดับห้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ดีทำให้มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีความสามารถในการแสดงได้ดีมีรูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย กิริยามารยาทที่เหมาะสม มีความภาคภูมิใจในตนเอง และเชื่อมั่นในการแสดง จึงทำให้มีเจตคติทางบวกต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูติญา แสนละมูล (2541:44-45)

พบว่า อัตมโนทัศน์สามารถพัฒนาขึ้นได้ และไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 เนื่องจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มี 5 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความฉลาดทางอารมณ์ กฎระเบียบของวิทยาลัย และอัตมโนทัศน์ ดังนั้นวิทยาลัยควรให้ความสำคัญและจัดกิจกรรมให้เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนจะได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีต่อไป

1.2 ควรจัดการศึกษา อบรม สัมมนา และจัดกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี เพื่อที่นักเรียนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งและมีความสำคัญต่อการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น วิทยาลัยนาฏศิลป์ส่วนภูมิภาค เป็นต้น

2.2 ควรนำองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ความฉลาดทางอารมณ์ และ อัตมโนทัศน์ ไปทำการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนา โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การศึกษารายกรณี เทคนิคแม่แบบ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). *จิตวิทยาการศึกษาฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรี
เดชา.
- (2524). *สุขภาพจิตโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2541 ,มิถุนายน). "วิสัยทัศน์การพัฒนาวิชาชีพ", *วารสารทับแก้ว*. 13(125) : 28
- การแพทย์, กรม. (2529). *สุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ : กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- กิติมา ปรีดีดิลก. (2529). *ทฤษฎีการบริหารองค์การ*. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2539). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544)*. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช ม.ร.ว. (2520,กรกฎาคม). "การสืบเนื่องและการถ่ายทอดนาฏศิลป์ไทย". *วารสารธรรมศาสตร์*.
36(204) : 15
- งามตา วนินทานนท์. (2535). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- จตุพร เพ็งชัย. (2533). *สาระเกี่ยวกับบุคลิกภาพ*. มหาสารคาม : ภาควิชาจิตวิทยา และการแนะแนว
จิตวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จวีวรรณ ศิริพรรณ และคนอื่นๆ. (2527). *สุขภาพจิตเด็กที่รักเรียนในภาคเหนือ*. สมาคมจิตแพทย์แห่ง
ประเทศไทย. กรมสุขภาพจิต.
- เฉลิมพล งามสุทธิ. (1980). *การสำรวจทัศนคติครูดนตรีและผู้บริหารเกี่ยวกับดนตรีศึกษาใน
ประเทศไทย*.สหรัฐอเมริกา : มหาวิทยาลัยมิซซิสซิปปี โคโลัมเบีย.
- เฉลิมพล ศรีพงษ์ และเสถียร เหลืองอร่าม. *ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*. วิทยานิพนธ์. ค.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร
- ชม ภูมิภาค. (2532). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทาง
การศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดุษฎี ชุมสาย, ม.ล. (2508). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2540). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาฝ่ายเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยศรีประทุม.

- ทองเรียน อมรรักษ์กุล. (2525). *การบริหารกิจการนิสิต ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จิงเจริญ.
- ธิดารัตน์ โพธิดารา. (2542). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับอาชีพกับเจตคติต่อวิชาชีพ*
คหกรรมศาสตร์ของนักศึกษาสาขาคหกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระ
นครใต้. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (คหกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นราวดี ศิริโรจน์. (2543). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริการวิชาการของวิทยาลัย*
นาฏศิลป์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ.
- นริรัตน์ วิจิตรแก้ว. (2542). *การพัฒนานักศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์และการประเมิน*
ตนเอง ของนักเรียนนักศึกษานาฏศิลป์ชั้นกลางและนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ.
 ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน
- ทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภาพรรณ โสมนะพันธ์. (2525). *การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุคคลตามลำดับที่การเกิด*
การอบรมเลี้ยงดูและสถานภาพทางเศรษฐกิจ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิลวรรณ ศิริขันธ์กุล. (2535). *สุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บรรจง สังข์สรวง. (2509). *สำรวจทัศนคติและความสนใจทางด้านดนตรีของเด็กวัยรุ่น*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บัณฑิต พฤทธิพงศ์กุล. (2534). *การสร้างแบบวัดบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของพนักงานธนาคาร*. วิทยา
 นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
 ถ่ายเอกสาร.
- บุปผา มาลีวงศ์. (2521, พฤศจิกายน). "สุขภาพจิตของเด็ก". *ครูปริทัศน์*. 29(115: 12)
- บุษยา ม่วงประเสริฐ. (2535). *การศึกษานักศึกษาของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยนเรศวร*. วิทยา
 นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
 ถ่ายเอกสาร.
- ประกอบ ลาภเกษร. (2537). *ประวัติและผลงาน ใน 60 ปีวิทยาลัยนาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ : พิมพ์นคร.
- ประดิษฐ์ อินทนิล. (2521). *ทัศนคติต่อดนตรีไทยของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). *ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประสาน บริบูรณ์นางกูร. (2537). *การศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีไทยสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาร ทิพย์ธารา. (2530). *จิตวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร
- เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. (2526). *การเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน*. ปรินูญานิพนธ์ คศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2535). *สุขภาพจิตเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์.
- ฝน แสงสิงแก้ว. (2521). *เรื่องสุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). *ประสบการณ์ในการบริหารงานบุคลากร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระดา สุริยคุณ. (2535). *การฝึกศึกษากับการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของทหารกองประจำการกอง ทักษะที่ 3*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- พัชนี วรกวิน. (2522). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด.
- พิมลศรี จันทราพร. (2529). *สุขภาพจิตของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. ปรินูญานิพนธ์ คศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โพธิ์พัน พานิช. (2528). *การศึกษานักเรียนของนักเรียนนาฏศิลป์*. ปรินูญานิพนธ์ คศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพบุลย์ อินทริวิชา. (2517). *หลักและวิธีวัดทัศนคติ*. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- มังกร หริรักษ์. (2536). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระดับ ปวส.ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมที่สถานประกอบการในจังหวัดสมุทรปราการต้องการ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร
- มาศสุภา สีสุทอง. (2531). *พัฒนาการของการศึกษาวิชาดนตรีไทยสมัยรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รพีพรรณ สุฐาปัญญกุล. (2541). การศึกษาทัศนคติต่อการเรียนสาขาคหกรรมศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนาลาคร. (2530). การสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะเด่นของนักเทคนิคการแพทย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- รจนา สุนทรานนท์. (2537). คุณลักษณะทางวิชาชีพของบัณฑิตวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ บัณฑิต และผู้บังคับบัญชา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลัดดา แพทย์จรัส. (2521). การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา กับนักเรียนนายร้อยตำรวจ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). "ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้" *ข่าวสารการวิจัยศึกษา*. 18(3): 9
- วัลนิภา พัดเปีย. (2539). ทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). *อุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินัย ธรรมศิลป์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 3 จังหวัดเชียงใหม่. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยาลัยนาฏศิลป์. (2537). เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องวิทยาลัยนาฏศิลป์ในทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนาฏศิลป์.
- (2539). *คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนาฏศิลป์.
- วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี. (2543). *งานสถิติฝ่ายกิจกรรมการแสดง*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนาฏศิลป์.
- วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง. (2541). *โครงการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ในการประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนาฏศิลป์.
- วีระ ไชยศรีสุข. (2533). *สุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงศิลป์ปัญญา.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2542). *เชาวน์อารมณ์ EQ ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต*.

กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็กซ์เพอร์เน็ท จำกัด.

ศิลปากร. กรม. (2544). 90 ปี กรมศิลปากร. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.

----- (2544). *แผนแม่บทการอนุรักษ์สืบทอดพัฒนา ศิลปวัฒนธรรมยามวิกฤต*

พ.ศ. 2542- 2549. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประชาชน.

ศิลปากร. กรม. (2514). *เสภาขุนช้างขุนแผน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา.

สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์. (2538). *ปัญหาการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยนาฏศิลป์ไทยกับการสอน*

และ หลักสูตรของสถาบันการศึกษาต่างๆ ในรายงานการสัมมนาประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนา ปรับปรุง

หลักสูตร นาฏศิลป์และหลักสูตรศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์

----- (2540). *การจัดการศึกษาในสังกัดกรมศิลปากร*. กรุงเทพฯ : สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์

สมภพ เพ็ญจันทร์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ภัทริรา รอดสการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย เมื่อวันที่

10 กรกฎาคม 2547.

สิริชัยชาญ พักจำรูญ. (2537). *ประวัติวิทยาลัยนาฏศิลป์ใน 60ปีวิทยาลัยนาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ : สถาบันนาฏ

ดุริยางคศิลป์

สุชา จันทรโสม และสุรางค์ จันทรโสม. (2521). *จิตวิทยาในห้องเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

สุนีย์ ธีรดากร. (2525). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2536). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----- (2537). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537). *แผนแม่บทโครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย พ.ศ.*

2538-2540. ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : นีลนารากการพิมพ์.

อรนุช กันสิทธิ์. (2542). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาโท กศ.ม.

(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อรนุช ศรีสะอาด. (2534). *การศึกษามูลคิภาพลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนคริ*

นทรวิโรฒ มหาสารคาม. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม :บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

อรพินทร์ ชูชม. (2543). *สถานภาพการวัด EQ รวบรวมบทความทางวิชาการ EQ*. กรุงเทพฯ. DESKTOP.

อบรม สันภิบาล. (2538). *สุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นำอักษรการพิมพ์.

- อาภรณ์ มนตรีศาสตร์และจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. (2517). *วิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาวิชานาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อัมพร โอตระกูล และเจตสันต์ แต่งสุวรรณ. (2524). *สุขภาพจิตนักเรียนชนบทในงานอนามัยชุมชนสูงเนิน*. สุขศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- Allport, Gordon W. (1967). *Pattern and Growth in Personalitey*. New York : Holt Rinehart and Winton.
- Anastasi, Anne. (1968). *Personalitey Development*. New York : McGraw-Hill Book Commpany.
- BarOn, R. (1997). *Barpn Emotional Quotient Inventory*. Toroto: multi-Health System.
- Edwards, Alen L. (1959). *Personalitey theories*. New York : Harper and Row.
- Foster, Charles K. (1961). *Psychology of life Today*. Chicago : American technical Society.
- Goleman'd. (1995). *Emotional Intelligence*. New York : Bantam Books.
- Good, Garter Victor. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.
- Guilford, J.B. (1957). *Personality* . New York : McGraw-Hill.
- Kiesler , charles A. (1969). *Attitude Change*. New York : John Wiley and Sons.
- Likert, Renie. (1970). *A technigue for the Measurement of Attitude*. Chicago : Rand McNally Company.
- McClelland, David C. (1953). *The Achievement Motiveees*. New York :ApplentoncenturyGroffs Ing.
- Mcconnell, James V. (1977). *Uderstanding Human Behavior An Introduction Psychology*. New York : Holt Rinehert and Winston.
- Mumsingger, Harry. (1975). *Fundamentals of Child Development*. New York : Holt Rinehert and Winston.
- Newcomb, Theodore M. (1961). *The Acquaintanca Process*. New York : Holt Rinehert and Winston.
- Obestuffer, Delbert. (1954). *School Mental Education*. New York : Harper and Brothers.
- Rogers, Carl. (1969). *Freedom to Learn*. Columbus, Ohio : Charles E.
- Sherif, Caraly W. (1969). *Attitude Ego Involvement and Change*. New York : John Wiley and Sone.
- Thurstone, L.L. (1967). *Attitude Theory and Change*. New York : John Wiley and Sone.
- Triandis, Harry C. (1971). *Attitude Theory and Change*. New York : John Wiley and Sone.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่
นาฏศิลป์ ดนตรี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

- ตอนที่ 1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2. แบบทดสอบบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
- ตอนที่ 4. แบบสอบถามอัตมโนทัศน์
- ตอนที่ 5. แบบสอบถามแรงจูงใจต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี
- ตอนที่ 6. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 7. แบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัย
- ตอนที่ 8. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
- ตอนที่ 9. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 10. แบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึก หรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อถูกหรือผิดและไม่มีผลกระทบต่อการเรียนแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนักเรียนไม่ต้องลงชื่อของนักเรียน คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

จึงขอความกรุณาให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุดโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวภัทริรา รอดสการ
นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าห่วงวรายใจถ้าอยู่กับคนไม่รู้จัก					
2.	ข้าพเจ้าชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น					
3.	ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงออกต่อหน้าคนมากๆ					
4.	ข้าพเจ้ามักแยกตัวจากกลุ่มเพื่อนเพราะคิดว่าเพื่อนไม่ชอบข้าพเจ้า					
5.	ข้าพเจ้ารู้สึกอายเมื่อต้องทำกิจกรรมต่อหน้าเพื่อน					
6.	ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจเมื่อทำอะไรผิดพลาด					
7.	ข้าพเจ้าทำอะไรตามใจชอบเสมอ					
8.	ข้าพเจ้ามักพูดแสดงตัดสินปัญหาด้วยเหตุผล					
9.	ข้าพเจ้าสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ง่าย					
10.	เมื่อต้องแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ข้าพเจ้าชอบแสดงออกโดยการพูดมากกว่าการเขียน					
11.	ข้าพเจ้าเป็นคนยึดมั่นในกฎเกณฑ์					
12.	ข้าพเจ้าเป็นคนใจน้อย					
13.	ข้าพเจ้ามักพูดและตัดสินปัญหาด้วยอารมณ์					
14.	ข้าพเจ้าสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นให้เหมาะสมกับสถานการณ์					
15.	ข้าพเจ้ายินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
16.	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดถ้าต้องการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
17.	ข้าพเจ้าชอบอยู่ในกลุ่มที่พูดคุยกันอย่างสนุกสนาน					
18.	เมื่อมีการเข้ากลุ่ม เพื่อนๆ มักเลือกให้ข้าพเจ้าเป็นหัวหน้ากลุ่ม					
19.	ก่อนที่จะทำงานข้าพเจ้าต้องวางแผนล่วงหน้า					
20.	เมื่อต้องทำงานคนเดียวข้าพเจ้ารู้สึกไม่มั่นใจ					

ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง แบบประเมินนี้เป็นประโยคที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ แม้ว่าบางประโยคอาจไม่ตรงกับที่นักเรียนเป็นอยู่ก็ตาม ขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี โปรดตอบตามความเป็นจริงและตอบทุกข้อ เพื่อนักเรียนจะได้รู้จักตนเองและวางแผนพัฒนาตนเองต่อไป

มีคำตอบ 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยค คือ ไม่จริง จริงบ้างบางครั้ง ค่อนข้างจริง จริงมาก โปรดใส่เครื่องหมายถูกในช่องที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงมาก	คะแนน
1.	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน					
2.	ฉันบอกไม่ได้ว่าจะอะไรทำให้ทำให้ฉันรู้สึกโกรธ					
3.	เมื่อถูกขัดใจฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจนควบคุมอารมณ์ไม่ได้					
4.	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ					
5.	ฉันมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย					
6.	เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้					
รวม						
7.	ฉันสังเกตได้เมื่อคนใกล้ตัวมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง					
8.	ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก					
9.	ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด					
10.	ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่พอใจการกระทำของฉัน					
11.	ฉันรู้สึกว่าผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป					
12.	แม้จะมีภาระที่ต้องทำฉันก็ยังยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ					
รวม						

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงมาก	คะแนน
13.	เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส					
14.	ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน					
15.	เมื่อทำผิดฉันสามารถกล่าวคำ "ขอโทษ" ผู้อื่นได้					
16.	ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก					
17.	ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้างฉันก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม					
18.	ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น					
รวม						
19.	ฉันไม่รู้ว่าฉันเก่งเรื่องอะไร					
20.	แม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้					
21.	เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ					
22.	ฉันรู้สึกมีคุณค่า เมื่อได้ทำสิ่งต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ					
23.	เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรค และความผิดหวัง ฉันก็จะไม่ยอมแพ้					
24.	เมื่อเริ่มทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ฉันมักทำต่อไปไม่สำเร็จ					
รวม						
25.	ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา โดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ					
26.	บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข					
27.	ฉันรู้สึกว่าการตัดสินใจแก้ปัญหา เป็นเรื่องยากสำหรับฉัน					
28.	เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง					
29.	ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้า หรือคนที่ไม่คุ้นเคย					
30.	ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน					

รวม						
ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงมาก	คะแนน
31.	ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย					
32.	ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมานาน					
33.	ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉันให้ผู้อื่นรู้					
34.	ฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน					
35.	เป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับผู้อื่น แม้จะมีเหตุผลเพียงพอ					
36.	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่นฉันสามารถอธิบายเหตุผล					
รวม						
37.	ฉันรู้สึกด้อยกว่าผู้อื่น					
38.	ฉันทำหน้าที่ได้ดีไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใด					
39.	ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดีที่สุด					
40.	ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก					
รวม						
41.	แม้สถานการณ์จะเลวร้ายฉันก็มีความหวังว่าจะดีขึ้น					
42.	ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ					
43.	เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด ฉันมักปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องผ่อนคลายหรือสนุกสนานได้					
44.	ฉันสนุกสนานทุกครั้งกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน					
45.	ฉันรู้สึกไม่พอใจ ที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดี ๆ มากกว่าฉัน					
46.	ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่					
รวม						
47.	ฉันไม่รู้ว่าทำอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย					
48.	เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันชอบ					
49.	เมื่อรู้สึกไม่สบายใจฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้					

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงมาก	คะแนน
50.	ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้แม้จะเหน็ดเหนื่อยจากภาระหน้าที่					
51.	ฉันไม่สามารถทำให้เป็นสุขได้จนกว่าจะได้ทุกสิ่งที่ต้องการ					
52.	ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็กน้อยที่เกิดขึ้นเสมอ					
รวม						

ตอนที่ 4 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ กรุณาตอบคำถามอย่างระมัดระวัง และเลือกตอบคำถามที่ตรงกับตัวนักเรียนมากที่สุดในสถานการณ์นั้น เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	<u>ด้านรูปร่างลักษณะ</u> ข้าพเจ้าพึงพอใจรูปร่างหน้าตาของตนเอง					
2.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่เคลื่อนไหวเชิงช้า					
3.	ข้าพเจ้ามั่นใจรูปร่างหน้าตาของตนเอง					
4.	ข้าพเจ้าแต่งกายได้เหมาะสมกับกาลเทศะ					
5.	ข้าพเจ้ากังวลเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของตนเอง					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
6.	<u>ด้านความสามารถ</u> ข้าพเจ้ามีความสามารถในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี					
7.	ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าขณะแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี					
8.	ข้าพเจ้านับใจว่าจะทำการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีได้ดี					
9.	ข้าพเจ้ามีความชำนาญในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี					
10.	ข้าพเจ้าสามารถแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี ร่วมกับเพื่อนได้ดี					
11.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถในการ แสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี					
12.	<u>ด้านคุณค่าในตนเอง</u> ข้าพเจ้าเป็นที่รักของเพื่อนในกลุ่ม					
13.	ข้าพเจ้าภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง					
14.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองไม่มีลักษณะการเป็นผู้นำ					
15.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองเป็นคนกล้าหาญ					
16.	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือในการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีร่วมกับผู้อื่น					
17.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่เพื่อนไว้วางใจ					
18.	ข้าพเจ้ายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
19.	ข้าพเจ้ากล้าแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามแรงจูงใจในการแสดงเผยแพร่ภาพยนตร์ ดนตรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเรื่องการแสดงเผยแพร่ภาพยนตร์ ดนตรี
เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน
ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	ความทะเยอทะยาน ตั้งใจจริงในการ ดำเนินงานเพื่อประสบความสำเร็จ ข้าพเจ้าตั้งใจแสดงตามที่ได้ฝึกซ้อมไว้ทุกครั้ง					
2.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการแสดงเผยแพร่ภาพยนตร์ เป็นเรื่องที่น่าเบื่อ					
3.	ข้าพเจ้าชอบศิลปะ วัฒนธรรม ของไทย					
4.	ข้าพเจ้าเลือกทำกิจกรรมที่คิดว่าตนเองสามารถทำ ได้					
5.	ข้าพเจ้าสนใจหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ดนตรี					
6.	ข้าพเจ้าไม่สนใจในกิจกรรมที่ตนเองไม่ถนัด					
7.	ข้าพเจ้าอยากแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีเพราะเพื่อน ชักชวน					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
8.	ความเพียรพยายาม ข้าพเจ้าเตรียมตัวฝึกซ้อมในการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีอย่างสม่ำเสมอ					
9.	ข้าพเจ้าแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี เพราะเห็นคน ที่ข้าพเจ้าประทับใจ มีความสามารถด้านนี้					
10.	ข้าพเจ้าต้องการพิสูจน์ตนเองว่ามีความสามารถ ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี					
11.	ข้าพเจ้าต้องการค่าตอบแทนจากการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี					
13.	ข้าพเจ้าต้องการฝึกความสามารถพิเศษอีกด้าน หนึ่ง					
14.	ข้าพเจ้ามีการประเมินความสามารถของตนเอง ก่อนทำการแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรี					
15.	กำหนดเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ ข้าพเจ้าต้องการนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ					
16.	การแสดงเผยแพร่ นาฏศิลป์ ดนตรีเป็นที่ต้องการ ของตลาด					
17.	ข้าพเจ้าคิดว่าในอนาคตจะต้องมีอาชีพการงาน มั่นคง					
18.	ข้าพเจ้าต้องการการพัฒนาอาชีพให้ดียิ่งขึ้น					
19.	ข้าพเจ้าต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานที่ ต่างๆ					
20.	ข้าพเจ้าคิดว่าในอนาคตจะมีรายได้ที่ดี					
21.	ความอดทน ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัด					
22.	ข้าพเจ้าสนใจนาฏศิลป์ ดนตรีเป็นพิเศษ					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
23.	ข้าพเจ้าทำการแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรี เพราะผู้อื่นบังคับ					
24.	ข้าพเจ้าอยากแสดงทางศิลปะ ดนตรีเพราะเพื่อน ชักชวน					
25.	ข้าพเจ้าทำกิจกรรมโดยไม่เหน็ดเหนื่อย					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือของใด

ช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง</u> นักเรียนปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ปกครอง					
2.	นักเรียนไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองซักถามเรื่องส่วนตัว					
3.	นักเรียนไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองดักเตือนเรื่องการเรียนรู้					
4.	นักเรียนไม่ใส่ใจกับคำแนะนำของผู้ปกครอง					
5.	นักเรียนไม่สนใจช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน					
6.	เมื่อกลับถึงบ้านนักเรียนไม่ต้องการพบหน้าผู้ปกครอง					
7.	นักเรียนเอาใจใส่ดูแลผู้ปกครองเมื่อผู้ปกครองไม่สบาย					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
8.	นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง					
9.	นักเรียนช่วยแบ่งเบาภาระด้านการเงิน โดยการหารายได้พิเศษ					
10.	นักเรียนไม่สร้างปัญหาให้กับผู้ปกครอง					
11.	<u>การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน</u> ผู้ปกครองคอยตักเตือนเรื่องการเรียนรู้					
12.	เมื่อมีเวลาว่างผู้ปกครองจะคุยกับนักเรียนเสมอ					
13.	ผู้ปกครองแสดงความห่วงใยเมื่อนักเรียนกลับบ้านผิดเวลา					
14.	ผู้ปกครองแนะวิธีการเรียนให้กับนักเรียน					
15.	ผู้ปกครองให้กำลังใจนักเรียนเสมอเมื่อประสบความสำเร็จ					
16.	ผู้ปกครองให้คำปรึกษานักเรียนเสมอ เมื่อนักเรียนมีปัญหา					
17.	ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้กับนักเรียน					
18.	ผู้ปกครองไม่สนใจว่านักเรียนจะคบเพื่อนแบบไหน					
19.	ผู้ปกครองดูว่านักเรียนเสมอโดยไม่มีเหตุผล					
20.	ผู้ปกครองให้คำแนะนำนักเรียนในการเลือกคบเพื่อน					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใด

ช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดกับกฎระเบียบของวิทยาลัย					
2.	ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายกับภารกิจประจำวันของวิทยาลัย					
3.	ข้าพเจ้ารู้สึกกังวลว่าจะทำผิดกฎของวิทยาลัย					
4.	กฎระเบียบของวิทยาลัยทำให้ข้าพเจ้าไม่มีความสุข					
5.	ข้าพเจ้าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการลงโทษ					
6.	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกลำบากใจในการร่วมกิจกรรมกับวิทยาลัย					
7.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามตารางเวลาของวิทยาลัย					
8.	กฎระเบียบของวิทยาลัยทำให้ข้าพเจ้ามีระเบียบวินัย ในตนเอง					
9.	ข้าพเจ้าเห็นว่าการตรวจเครื่องแต่งกายเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ					
11.	ข้าพเจ้าไม่สบายใจถ้าได้ทำผิดกฎระเบียบของวิทยาลัย					
12.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัยด้วยความสมัครใจ					
13.	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย					
14.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่ากฎระเบียบกำหนดไว้มากเกินไป					
15.	กฎระเบียบของวิทยาลัยทำให้ข้าพเจ้าไม่มีเวลาเป็นของตนเอง					
16.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่ชอบรูปแบบของวิทยาลัย					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับอาจารย์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่ออาจารย์					
2.	ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์					
3.	ข้าพเจ้าส่งงานตามเวลาที่อาจารย์กำหนดเสมอ					
4.	ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับอาจารย์ได้					
5.	ข้าพเจ้าขอความช่วยเหลือหรือทำงานต่างๆให้อาจารย์โดยที่อาจารย์ไม่ได้ขอร้องให้ช่วย					
6.	ข้าพเจ้าสามารถโต้แย้งกับอาจารย์ได้ถ้าหากความคิดไม่ตรงกัน					
7.	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถปรึกษาอาจารย์ได้ตลอดเวลา					
8.	ข้าพเจ้าตั้งใจฝึกซ้อมขณะอาจารย์สอน					
9.	ข้าพเจ้าชอบพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์					
10.	ข้าพเจ้ามักพูดคุยเล่นกับอาจารย์เสมอแม้กระทั่งในเวลาเรียน					
11.	ข้าพเจ้าถืออาจารย์เป็นต้นแบบในการปฏิบัติตัว					
12.	การปฏิบัติตนของอาจารย์ต่อนักเรียน					
13.	อาจารย์รับฟังเหตุผลของนักเรียน					
14.	อาจารย์มีความรับผิดชอบต่อการแสดงนาฏศิลป์ดนตรีของนักเรียน					
15.	อาจารย์ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
14.	อาจารย์แนะนำเอกสารตำราเรียนให้นักเรียน ค้นคว้าเพิ่มเติม					
15.	อาจารย์เอาใจใส่นักเรียนในการฝึกซ้อมการแสดง ไม่ทั่วถึงกัน					
16.	อาจารย์ให้คำแนะนำในการฝึกซ้อมการแสดง นาฏศิลป์ ดนตรี					
17.	อาจารย์มีเวลาให้นักเรียนตลอดเวลา					
18.	อาจารย์เป็นกันเองกับนักเรียนเมื่ออยู่ในห้องเรียน					
19.	อาจารย์ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าพบได้ง่าย					
20.	อาจารย์ให้ความสนใจนักเรียนทุกคน					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใด
ช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าสามารถให้คำปรึกษาด้านนาฏศิลป์ ดนตรี กับเพื่อนได้					
2.	ข้าพเจ้ากับเพื่อนทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความ สามัคคี					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
3.	ข้าพเจ้ามักทะเลาะกับเพื่อน					
4.	ข้าพเจ้ามักถูกเลือกจากเพื่อนให้เข้าร่วมกลุ่มด้วย					
5.	ข้าพเจ้าปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนได้					
6.	เมื่อมีเวลารว่างข้าพเจ้าฝึกซ้อมการแสดงนาฏศิลป์ดนตรีกับเพื่อน					
7.	เพื่อนไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
8.	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อไม่อยากมีเพื่อน					
9.	ข้าพเจ้ารู้จักเพื่อนกับเพื่อนต่างห้องเรียน					
10.	ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาหารือเกี่ยวกับการเรียนได้					
11.	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนเพื่อนช่วยอธิบายให้ฟัง					
12.	ข้าพเจ้าเข้ากับเพื่อนไม่ได้					
13.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อนไม่มีความจริงใจ					
14.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเหงาไม่มีเพื่อน					
15.	เมื่อข้าพเจ้าลำบากเพื่อนให้ความช่วยเหลือ					

ตอนที่ 10 แบบสอบถามเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่รนาฏศิลป์ ดนตรี

ก. ด้านความคิด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่รนาฏศิลป์ ดนตรี ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว พิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นความจริงตามความคิดเห็นของนักเรียนมากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเห็นของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นท่านบ้างบางครั้ง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1.	การแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรีเป็นสิ่งที่ น่าสนใจมาก					
2.	การแสดงเผยแพร่ทางศิลปะ ดนตรีเป็นที่นิยมใน สมัยปัจจุบัน					
3.	ผู้ที่แสดงทางศิลปะ ดนตรี สามารถนำไปประกอบ อาชีพได้					
4.	ทางศิลปะ ดนตรี มีคุณค่าในการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม					
5.	ผู้เรียนทางศิลปะ ดนตรีเป็นผู้ที่มีความคิด สร้างสรรค์					
6.	การแสดงทางศิลปะ ดนตรีช่วยให้ข้าพเจ้าและ เพื่อน ๆ มีความสามัคคีกัน					
7.	การเรียนทางศิลปะ ดนตรีทำให้ข้าพเจ้ามีร่างกาย แข็งแรง					
8.	ผู้เรียนทางศิลปะ ดนตรีเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์					
9.	ข้าพเจ้าชอบทางศิลปะ ดนตรีเพราะช่วยขัดเกลา นิสัยให้เป็นคนมีน้ำใจ					
10.	ทางศิลปะ ดนตรีช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจวิถีชีวิตแบบ ไทยดีขึ้น					
11.	ทางศิลปะ ดนตรีมีประโยชน์ สามารถนำไปใช้กับ กิจกรรมต่างๆ ในสังคมได้ดี					
12.	ผู้เรียนทางศิลปะ ดนตรีฝึกหัดให้กลายเป็นคน เฉื่อยชา					
13.	ผู้เรียนทางศิลปะ ดนตรีส่วนมากมีสมาธิดี					
14.	ทางศิลปะ ดนตรี เป็นการแสดงที่ต้องใช้เวลานาน ในการฝึกหัด					

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ให้ นักเรียนอ่านข้อความแล้ว พิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นความจริงตามความรู้สึกของนักเรียนมากน้อย เพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับ ความเห็นของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นบ้างบางครั้ง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1.	เมื่อถึงเวลาแสดง ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่าย ไม่ อยากแสดง					
2.	ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีที่ได้แสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรีนอกเหนือจากหลักสูตรเพื่อเพิ่มพูน ประสบการณ์					
3.	ข้าพเจ้ายินดีที่ได้รับมอบหมายให้แสดงในงาน ต่างๆ ร่วมกับวิทยาลัย					
4.	ข้าพเจ้าชอบแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี					
5.	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้แสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี					
6.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าทางศิลป ดนตรียุ่งยากซับซ้อน เกินความสามารถสำหรับคนทั่วไป					

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
7.	ข้าพเจ้าภูมิใจที่สังคมมองว่าคนที่เรียนนาฏศิลป์ ดนตรีมีความสามารถเฉพาะตัว					
8.	ข้าพเจ้าพอใจในการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี					
9.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่านาฏศิลป์ ดนตรีช่วยผ่อนคลาย ความตึงเครียดได้					
10.	ข้าพเจ้ารู้สึกเสียดายเมื่อไม่ได้ไปแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี					
11.	ข้าพเจ้าชอบแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี เพราะทำให้ ได้แต่งตัว และแต่งหน้าสวยๆ					
12.	ข้าพเจ้าชอบดูการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีเสมอ					
13.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจเมื่อมีโอกาสได้ไปแสดง นาฏศิลป์ ดนตรีในที่ต่างๆ					
14.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพลงในการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี มีทำนองเชื่องช้าน่าเบื่อหน่าย					
15.	วิทยาลัยรับงานแสดงมากเกินไปจนข้าพเจ้าไม่มี เวลาเรียนอย่างเต็มที่					
16.	การแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีเป็นการสร้างเสริม ประสบการณ์ให้กับข้าพเจ้ามีความชำนาญด้าน การเรียนมากขึ้น					
17.	การแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีช่วยให้ข้าพเจ้ามีรายได้ พิเศษ					
18.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่ได้รับความยุติธรรมในเรื่อง ค่าตอบแทนจากการแสดงในแต่ละครั้ง					

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่ทางศิลป ดนตรี ให้ นักเรียนอ่านข้อความแล้ว พิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับพฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตของนักเรียน โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความเห็นของนักเรียนมากที่สุด ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความตรงกับความคิดเห็นบ้างบางครั้ง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความไม่ตรงกับความคิดเห็นที่สุด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1.	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจในขณะที่ทำการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี					
2.	ข้าพเจ้าออกแบบเพลงและท่าทางสำหรับการแสดงได้เอง					
3.	ข้าพเจ้ามักได้รับเลือกให้ได้แสดงในงานต่างๆ					
4.	เมื่อได้ยินเสียงเพลงข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตามเพลงนั้นได้					
5.	ข้าพเจ้าสามารถแสดงได้อย่างถูกต้อง สวยงาม					
6.	ข้าพเจ้าไม่อยากจะออกไปแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี					
7.	เมื่อมีโอกาสข้าพเจ้าหาทางหลีกเลี่ยงการไปแสดงนาฏศิลป์ ดนตรี					

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
8.	เมื่อมีการจัดกิจกรรมนาฏศิลป์ ดนตรี ข้าพเจ้า พร้อมที่จะช่วยเหลือเต็มที่					
9.	ข้าพเจ้าสังเกตการแสดงของอาจารย์แล้วนำมา ปรับปรุงท่ารำของตนเองได้					
10.	ข้าพเจ้าไม่ขาดงานแสดงที่ได้รับมอบหมาย					
11.	เมื่อไม่ออกไปแสดงข้าพเจ้าต้องหาเพื่อนมาแทน ตนเอง					
12.	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับ นาฏศิลป์ ดนตรี					
13.	เมื่อมีงานแสดงติดต่อเข้ามาข้าพเจ้ารับงานแสดง นั้นไว้ด้วยตนเองทันที					
14.	หลังจากอาจารย์สาธิตท่ารำแล้วข้าพเจ้าสามารถ ปฏิบัติตามได้ทันที					
15.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนทุกอย่างเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ดนตรี					
16.	ในระหว่างการศึกษาข้าพเจ้ามักออกไปแสดง นาฏศิลป์ ดนตรีตามร้านอาหารต่างๆ					
17.	ข้าพเจ้าไม่ไปทำการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีเลย					
18.	ข้าพเจ้านั้นฝึกซ้อมการแสดงอยู่เสมอ					
19.	ข้าพเจ้าซักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับ นาฏศิลป์ ดนตรี					
20.	ข้าพเจ้าอยากแสดงความสามารถให้ผู้อื่นได้เห็น					
21.	การแสดงเดี่ยวฝึกหัดยากกว่าการแสดงหมู่					
22.	เมื่อชมการแสดงนาฏศิลป์ ดนตรีแล้วข้าพเจ้า สามารถเข้าใจได้ดี					
23.	ข้าพเจ้ามีความอดทนต่อการฝึกการแสดง นาฏศิลป์ ดนตรี					

ภาคผนวก ข
คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

ตาราง 7 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.941	11	2.384
2	2.782	12	3.057
3	2.449	13	2.954
4	2.521	14	2.771
5	2.200	15	8.485
6	4.000	16	3.578
7	2.711	17	5.477
8	2.475	18	2.496
9	2.384	19	2.941
10	2.771	20	3.118

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8918

ตาราง 8 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามอัตนัยโน้ตค้น

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.178	11	3.693
2	6.971	12	2.756
3	2.887	13	9.295
4	4.330	14	3.536
5	2.179	15	3.674
6	2.412	16	5.477
7	9.295	17	3.266
8	5.774	18	3.179
9	4.621	19	2.846
10	4.804		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9333

ตาราง 9 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบทดสอบแรงจูงใจต่อการแสดงเผยแพร่
นาฏศิลป์ ดนตรี

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.266	13	3.578
2	4.700	14	4.382
3	3.118	15	3.266
4	3.674	16	3.179
5	3.266	17	2.717
6	3.179	18	3.897
7	3.162	19	3.179
8	3.578	20	3.179
9	4.178	21	3.266
10	3.500	22	2.714
11	3.363	23	2.378
12	6.736	24	3.286

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9365

ตาราง 10 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.700	11	2.384
2	2.573	12	6.000
3	2.782	13	4.330
4	3.417	14	4.201
5	2.502	15	8.485
6	3.606	16	4.919
7	4.201	17	2.274
8	3.162	18	3.536
9	6.000	19	3.618
10	3.578	20	4.330

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9384

ตาราง 11 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามกฎระเบียบของวิทยาลัย

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.000	9	3.417
2	2.475	10	2.714
3	2.291	11	4.416
4	6.736	12	2.782
5	5.774	13	3.980
6	2.714	14	3.133
7	3.266	15	3.057
8	2.782		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9174

ตาราง 12 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับอาจารย์

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.674	11	2.475
2	2.216	12	3.179
3	2.714	13	3.057
4	2.771	14	5.196
5	3.179	15	2.216
6	4.700	16	4.503
7	4.801	17	3.333
8	2.248	18	3.179
9	2.782	19	3.266
10	5.774	20	2.309

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9470

ตาราง 13 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.736	9	5.774
2	5.765	10	5.774
3	3.667	11	3.674
4	2.219	12	2.500
5	4.503	13	3.795
6	3.333	14	3.667
7	2.782	15	3.179
8	3.179		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9432

ตาราง 14 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามเจตคติต่อการแสดง
เผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ด้านความคิด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.941	8	2.941
2	3.179	9	3.179
3	3.266	10	2.782
4	2.521	11	2.521
5	2.216	12	2.216
6	3.250	13	2.782
7	2.384	14	2.941

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9537

ตาราง 15 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามเจตคติต่อการแสดง
เผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ด้านความรู้สึก

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.378	10	2.782
2	4.201	11	2.782
3	3.897	12	2.782
4	3.266	13	3.363
5	3.266	14	2.941
6	3.897	15	3.500
7	3.266	16	2.782
8	2.449	17	2.384
9	3.674	18	2.683

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9637

ตาราง 16 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามเจตคติต่อการแสดง
เผยแพร่งานศิลปะ ดนตรี ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	5.196	13	4.178
2	3.133	14	3.133
3	4.700	15	4.260
4	3.897	16	2.384
5	2.611	17	3.133
6	2.384	18	2.846
7	3.897	19	5.477
8	2.378	20	5.477
9	3.500	21	4.700
10	3.674	22	3.674
11	2.782	23	4.201
12	3.133		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9497

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มสว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/๖๕๕

วันที่ // กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวภัทริา รอดสการ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์คนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย” โดยมี รองศาสตราจารย์เวอร์นี กรีทอง และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์คนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวภัทริา รอดสการ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/1553

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1) กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบทดสอบ

เนื่องด้วย นางสาวกัทธรา รอดสการ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์คนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย” โดยมี รองศาสตราจารย์เวอร์นี กริทอง และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักเรียนระดับชั้นกลาง ปีที่ 1-3 และ ชั้นสูง ปีที่ 1-2 จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบบุคลิกภาพแบบเก็บตัว - แสดงตัว และแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ และตอบแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการแสดงเผยแพร่นาฏศิลป์คนตรี ของนักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกัทธรา รอดสการ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ มือถือ 09-1135789

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวภัทริรา รอดสการ
วันเดือนปีเกิด	23 พฤศจิกายน 2523
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8 หมู่ 4 ต.ห้วยร่วม อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์ 60110 โทรศัพท์ 056 – 230745
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2536 การศึกษาระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนชุมชนวัดห้วยร่วม พ.ศ. 2542 ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง จากวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย พ.ศ. 2546 ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) สาขานาฏศิลป์ไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2548 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) จิตวิทยาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ